

17.

ЦРКВА КОЈА ПРОГАЊА

„Ово сам вам казао да се не саблазните. Искључиће вас из синагоге; чак ће доћи час да ће сваки који вас убије помислити да Богу служи. И ово ће [вам] чинити зато што нису упознали Оца – ни мене.“

Еванђеље по Јовану 16:1-3

„Церков гонима и удручајема, била греческа или латинска, може бити Христова церков; а она која гони и удручава нипошто не може бити, зашто је Христос бог мира и љубови, а не вражде и гоњенија. Дела поштена, она су нетелесни знак истинитога христјанства, а ко год вели да право верује, а неправедно и зло живи, он је сав лажа од главе до ногу, нити он има вере ни закона.“

Доситеј Обрадовић

Након што је првих неколико векова безуспешно покушавао да кроз световну паганску римску власт заустави напредовање Христовог еванђеља међу неспасенима, ђаво је променио своју тактику. Одлучио је да замагли веома јасну и једноставну поруку о спасењу тако што ће, како ће се касније испоставити, веома вешто извршити инфилтрацију многих паганских веровања и филозофских идеја у новозаветно хришћанство. Ђаво је, дакле, одлучио да кроз безбожне (а ипак религиозне) људе који су тобож служили Цркви, учини оно што је Господ стриктно забранио. То је било додавање нових учења и тумачења Христове и апостолске науке – која се нису изворно подразумевала нити веровала. О многим од ових учења писао сам детаљније у овој књизи. Заједно са одступањем од провековног веровања, званична хришћанска Црква је силом прилика одступила и од онаквог опхођења према свету и верским неистомишљеницима какво се еванђељем подразумевало. Сваки читалац Новог завета веома лако може да примети да је Христос увек (као и апостоли касније) наглашавао миротворство и ненасиље.² Такође, истицао је изнад свега љубав како према ближњима тако и према најцрњим непријатељима. Према овом благословеном учењу, сваки Исусов следбеник, као нановорођено дете Божије, које се одрекло само себе и узело крст на своја плећа (Мт. 16:24), морао би да буде испуњен љубављу до те мере да чак и не помисли а камоли учини некеме било какво, па макар и најмање зло. Ево неких од стихова из апостолских светих списа који говоре о оваквом Господњем учењу:

„Чули сте да је речено старима: ‘Не убиј’, а ко убије биће крив суду. А ја вам кажем да ће сваки који се гневи на брата свога³ бити крив суду. Ако ко

1 Доситеј Обрадовић, Сабрана дела, први том, Просвета, Београд 1961. год. стр. 672.

2 Види: Мт. 5:7, 9, 38-48; Римљ. 12:14, 17-21. итд.

3 Под појмом „брат“ Исус не мисли на блиског телесног рођака (као што бисмо могли на први поглед да закључимо) већ на сваког припадника сопствене нације, или у ширем смислу на

каже брату своме ‘рака’, биће крив синедриону. Ако ко каже ‘будало’, заслужиће пакао огњени.“¹

„Него вама – који слушате – велим: љубите своје непријатеље, чините добро онима који вас мрзе, благосиљајте оне који вас куну, молите се за оне који вас вређају. (...) **И како хоћете да људи чине вама, онако чините и ви њима.**“²

„**Јер сте на то позвани**, зато што је и Христос страдао за вас *и оста- вио вам пример – да пођете његовим стопама*. Он греха не учини и превара се не нађе у устима његовим. Када су га вређали – он није одговарао увредом, када је страдао – није претио, него је препустио ономе који праведно суди.“³

Из свега прочитаног, јасно увиђамо да су за Христово име везани искључиво појмови љубави, праштања, трпљења и благосиљања других – како добрих тако и рђавих људи. Ипак, као што ћемо видети, сотонским упливом у оно што се од почетка IV века па надаље назвало званичном Црквом а данас постоји у облику Римокатоличанства и Православља, ранохришћанска мерила понашања су одбачена а почела су да се примењују она која су својствена људима који не познају Бога. Наиме, хришћански мислиоци и цареви, као да су заборавили како је било њиховим претходницима, који су пролазили кроз свирепа мучења и убиства. Историчар Вил Дјурант износи историјске чињенице о полагааној „модификацији хришћанске етике“, и Цркви која је од проповедања љубави и праштања постала религија насиља:

„Најозбиљнији проблем Цркве, одмах после усклађивања њених идеала са њеним опстанком био је изналажење начина егзистирања са државом. Успон црквене организације раме уз раме са државним чиновницима узроковао је борбу за власт у којој је прихваћено међусобно потчињавање било предуслов за мир. На Истоку је Црква постала подређена држави; на Западу се најпре борила за самосталност, а затим за превласт. У оба случаја, савез Цркве и државе изискивао је знатну модификацију хришћанске етике. *Тертулијан, Ориген и Лактанције су учили да је рат увек противзаконит; сада када ју је држава штитила, Црква се помирила са оним ратовима који су сматрани неопходним да се заштити или држава или Црква. Она сама није имала средства присиле; али, када је сила изгледала корисна, она је могла да се обрати „световној руци“ да изврши њену вољу.*“⁴

У време прогонства Цркве, један од њених малочас поменутих знаменитијих вођа, Тертулијан, истакао је једно веома значајно еванђелско правило, које нам, уз констатацију да је управо она (Црква) иницирала даља прогонства, преноси Александар Шмеман:

сваког потомка Адама и Еве, наших заједничких прародитеља.

1 Ев. по Матеју 5:21-22.

2 Ев. по Луки 6:27-28, 31. Нагласак мој.

3 1. Петрова 2:21-23. Нагласак мој.

4 Вил Дјурант, Историја цивилизације, Доба вере, том први, Народна књига Алфа, 1998. год. стр. 65. Нагласак мој.

„Треба отворено рећи да управо Црква тражи од државе обрачун са паганством, одриче сам принцип трпељивости. Заборавивши на речи Тертулијанове, упућене прогонитељима Хришћанства: *“И опште право, и природни закон траже да свако поштује бога у кога верује, не приличи религији да врши насиље над другом религијом.”*¹

На овај начин, заступајући идеје првовековног хришћанства, овај црквени учитељ је потврдио чињеницу да се еванђеље може ширити само милосрдним проповедањем љубави и истине, без употребе било каквих метода присиле на потенцијалне обраћенике. Међутим, насупрот овоме ставу, а у складу са народном пословицом: ‘дај човеку власт па ћеш видети какав је’, и сам „равноапостолни“ цар Константин а поготово његови „хришћански“ наследници, под утицајем Цркве, отпочели су прогон поклоника многобожачких религија. Према паганима су поступали на исти начин као и незнабожачки цареви према хришћанима недуго пре тога, заборављајући очито на Христове и апостолске речи које су наглашавале да се на зло не узвраћа злим. Ево како о овом периоду времена, у коме су чињени злочини такозваних хришћана над нехришћанима, пише малочас цитирани руски правослазни теолог:

„Са доласком на престо цара Теодосија Великог /379-395/, завршава се први циклус у развоју нових односа између Цркве и државе. *Едикт из 380. године проглашава Хришћанство за обавезну веру, претвара је коначно у „државну религију“.* **Слобода коју је прокламовао Милански едикт била је укинута.** Ми, међутим, знамо да је она била осуђена на такав крај од самог почетка. Њу је искључивала природа античке државе, основна њена карактеристика – теократска свест – не само да није уништена, но је, напротив била појачана обраћењем Константиновим. Фактички, прогањање паганства почело је још за време његове владавине. Још више се појачало за време његових синова. (...) Хришћански писац Фирмик Матерно у делу О заблудама паганских религија, које је написао за Константинове синове, сада их сам позива на насиље: „Помогните овим несрећницима, боље је спасти их мимо њихове воље, него им дозволити да страдају“ ... *Свест хришћанска, у којој је кроз искуство мучеништва засјао јеванђељски идеал верске слободе, биће задуго заслепљена визијом хришћанске теократије, која сада не само помоћу благодати, но и помоћу закона води ка Христу. И проћи ће много времена пре но што буде схваћен незнабожачки карактер ове теократије.* Од Теодосија Великог Црква више није само савез оних који су поверовали, но и савез оних који су **обавезни да верују.** Државна санкција даће Цркви невиђену моћ...“²

Из овог текста јасно можемо да увидимо како је Црква за врло кратко време од престанка прогонства над њом самом успела да се удаљи од новозаветних идеала који су прокламовали слободу човека што се тиче избора сопствене религиозности, и постане моћна организација која присилно

1 Александар Шмеман, Историјски пут Православља, стр. 149. Нагласак мој.

2 Наведено дело, стр. 148-149. Нагласак мој.

покрштава нехришћане ради њиховог „спасења“. Момир Јовић додаје и следеће податке:

„Толеранција је само нужна степеница за општу превласт а карактеристична нетолерантност остаје према свему нехришћанском. (...) Још једна последица из IV до VI века у развоју хришћанства јесте укидање последњих античких институција: Платонове скоро деветовековне Академије; *масовна разарања и спаљивања античких споменика и списа, руковођени фанатизмом великих црквених великодостојника.*“¹

Вил Дјурант такође пише о испољавању мржње „светих“ источних патријараха према верским неистомишљеницима:

„Хришћанство је сада (400) готово потпуно победило на Истоку. У Египту су домаћи хришћани (Копти) већ представљали већину становништва и одржавали на стотине цркава и манастира. Деведесет египатских бискупа признавали су власт патријарха у Александрији, чија је моћ била велика скоро као некада власт фараона или Птолемеја. *Неки од тих патријараха били су црквени политичари сасвим злоћудне врсте, као Теофил* (у преводу: „Богољуб“; прим. И. С.) *који је до темеља спалио пагански храм и библиотеку Сераписа* (389).“²

О уништењу овог паганског храма и библиотеке од стране хришћанских „богоугодника“ предвођених митрополитом Теофилом, наш познати астроном Милутин Миланковић је, држећи у рукама делове старих пергамената који се чувају у манастиру Метохиюну у Цариграду (Истамбулу), у њихово име описао страхоте уништења кроз које су, пре много векова, они прошли:

„У четвртном веку, када је хришћанство захватало све више Александрију, изгубио се скоро сваки интерес за дела грчке науке да би се, напоследку, обрнуо у право непријатељство, које је године 392. дало себи толиког маха да је, као вихор, уништило сва дела грчке уметности и науке, нагомилана у Александрији, па и наш дом.

То је био страشان дан. Већ рано изјутра чусмо да се по Александрији купе руље да разоре и униште све трагове јелинске културе. *И заиста, после подне насрну таква једна простачка руља на наш храм, продре у све његове просторије, уништи и опљачка све што јој до руку дође.* За невероватно кратко време цео храм је био потпуно опустошен, улице око њега претрпане разбацаним трубама папироса и свескама пергамената. Међу тим поцепаним плодовима грчког песништва и мудрости лежали су, разбијени, последњи остаци класичних дела грчке скулптуре. За њих се *фукара* није више бринула, али се још препирала о златну одежду Сераписове статуе и о златне и сребрне поклоне побожних приложника храма. *Свађа препуњена простачким псовкама, претвори се, на послетку, у дивљачку тучу, проли се и крв.*

¹ Момир Јовић, Рано хришћанство на Балкану, стр. 16-17. Нагласак мој.

² Вил Дјурант, Доба вере, том први, стр. 82. Нагласак мој.

Одједном наста тајац. „Митрополит, митрополит!“ шапутало се од ува до ува. На попршћу фукарског беса указа се митрополит александријски Теофило; сви, од реда, падоше на колена.

Архипастир александријски, окружен својом пратњом, посматраше благонаклоним погледом дело своје пастве. „Децо,“ рече он, **„учинили сте богоугодно једно дело** што сте разорили овај пагански храм, последње уточиште јеретичке вере и учења. Довршили сте онај посао који су некад почели наши свети оци, први христјани и апостоли. Та зар не пише у деветнаестој глави дјела апостолских: ‘А многи сабраше књиге и спалише их пред свима; тако здраво растијаше и надвлађиваше ријеч Господња.’ Благодат Господа нашег Исуса Христа и љубав Бога и оца и заједница светога Духа са свима вама. Амин“.¹

Поред овог „благословеног“ спаљивања александријске библиотеке и Сераписовог храма, Миланковић је описао и смрт учене Хипатије, кћерке познатог филозофа и математичара Теона, коју су „хришћани“ напали на улици и каменовали до смрти одукавши је у цркву. Доситеј Обрадовић је овим речима прокоментарисао поменута злочиначка дела која су чинили људи предвођени злоћудним александријским патријарсима:

„У то време (како иста церковна историја сведочи) највећи мудраци царства греческога долазили би ове жене науку слушати, која јоште је славнија била за своје целомудрије и непорочност житија (телом прекрасна будући) нежели за науку.

На ову исту жену свети Ђирил весма мржаше: прво, зато што она није била христјанка него Јелинка, како јој је и отац и сав род био; а фторо, што у толикој чести и слави, као некакова богиња, бијаше. Петар, анагност светога Ђирила, ревњив и ужежен у вери к богу и к светом Ђирилу, **сабере многе себи подобне православне; оду у једну ноћ пак ичепажу Ипатију, довуку је к цркви, свуку је голу нагу, пак је почну са шкољкама парати, и с ње живе месо на парчета кидати, док је тако уморе, пак онда с њом на ватру.**

Ко не признаје овака дела за безбожна, погана и проклета?

Ово, браћо моја, у церковној историји овако од слова до слова стоји. Сада сравнимо оваквих светаца дела са пресветом евангелском науком, пак ћемо ласно видити како стоје. (...) Они који целомудрено и живо Ипатијино тело на парчета кидају, - шта су друго него, под лажним именем христјана, пустињика и светаца, бесни пси, љути убице и демони?“²

Да се оваквих „богоугодних“ дела мора да постиди сваки иоле здравомислећи савремени хришћанин, који познаје Свето писмо и учење Христа Спаситеља, доказује нам и текст познатог српског психијатра и писца Владете Јеротића:

„Човек би најрадије прећутао историјске податке о свирепим прогонима многобожаца од стране хришћанског цара Теодосија (346-395), као и таквих безазлених обичаја међу њима, као што

¹ Милутин Миланковић, Кроз васиону и векове, стр. 101-102. Нагласак мој.

² Доситеј Обрадовић, Сабрана дела, том први, стр. 656-657. Нагласак мој.

су украшаваће куће цвећем, да не говоримо о астрологији и другим прорицањима у разним пророчиштима, када фанатичан дух не би и данас владао светом као и пре толико векова. **Варварско убијање противника од стране Теодосијевог претходника, хришћанског цара Валенса**, што подсећа на Иродово убијање деце у време рођења Исуса Христа, било је усмерено на све људе чија су имена почињала са *Теод*, а после јавног изрицања пророштва Платиновог учитеља филозофа Јамблиха, да ће цар Валенс погинути, а на његово место доћи цар чије име почиње са *Теод*. Јамблих је извршио самоубиство, да не би пао у руке суровог цара Валенса; а да иронија буде већа, Валенса је заиста наследио споменути Теодосије, назван Велики, после Валенсове погибије у рату. Ваља се још подсетити, да је, *усред ове немилосрдне борбе младог хришћанства против паганизма*, у IV веку после Христа, најмлађа од свих магијских вештина, алхемија, доживела свој процват (апологет ове вештине био је Зосимос из Панополиса), иако је, или баш зато, већ спомињани Теодосије прогањао и алхемичаре, **наређујући спаљивање њихових књига и тражећи да се оно обави увек у присуству једног хришћанског епископа. Историја спаљивања књига, која се вероватно неће завршити у Хитлеровој Немачкој и Стаљиновој Русији, почела је, као што видимо, рано, и то усред новонастале хришћанске државе.**⁴¹

Оваква политика прогонстава другачије мислећих и верујућих људи наставила се и кроз све наредне векове у званичној Цркви, тј. црквама које себе сматрају наследницама доминантне религијске организације Римског царства четвртог столећа. (О међусобном сукобљавању различитих струја у оквиру „Цркве“, као и о убиствима која су се дешавала у међусобним обрачуњима „правовernih“ и „јеретика“, говорили смо у поглављу о Васељенским саборима, тако да на овом месту није потребно да их изнова понављамо).

Оно што је посебно значајно за ово наше проучавање јесте и сагледавање јасне историјске слике збивања у средњевековној Србији и још једна потврда чињенице да је већинска вероисповедна заједница у нашој земљи, која води своје порекло од „Цркве“ из доба цара Константина и његових наследника, наставила и даље да се руководи истим принципима и начинима деловања у односу на своје верске неистомишљенике.

Иако Православна црква у Србији жели да обмане наш народ (који узгред буди речено веома мало познаје националну историју) у погледу неких периода у повести наше државе, у наредном делу поглавља ћемо јасно увидети да је и она у средњем веку у готово истој мери поседовала дух инквизиције попут западног Римокатоличанства.

ГЕНОЦИД НАД НЕПРАВОСЛАВНИМ СРБИМА У СРЕДЊЕВЕКОВНОЈ СРБИЈИ

У антисекташкој литератури која се појавила у последњих двадесетак година као „православни одговор“ на све израженију активност протестант-

⁴¹ Владета Јеротић, Старо и ново у хришћанству, Београд 2000. год. стр. 37-38. Нагласак мој.

ских верских заједница у Србији, налазе се многобројне тврдње о томе да Православна црква никада није била ничији прогонитељ. Другим речима, она никада није угрожавала слободу вероисповести људима који су веровали другачије и Библију тумачили различито од ње. На изјаве забринутости еванђеоских протестантских хришћана, који се од почетка деведесетих година прошлога века осећају посебно угроженим од стране верске већине (о чему ће бити више речи нешто касније), православни, желећи да себе прикажу у много бољем светлу од онога у коме се заиста налазе, износе између осталих и следеће тврдње:

„Антић (др Радиша Антић, један од водећих људи Адвентистичке цркве у Србији; прим. И. С.) вели да новинари, по нечијем задатку, шире мржњу на нашим просторима, и призивају Средњи Век са ломачама (**кад је то Православље имало ломаче у Средњем Веку?**).“¹

„**Зна се да православна Црква никад није користила тортуру за јеретике**, нити је кога згромила у „Вартоломејској ноћи“, **нити је водила верске ратове за истребљење инакомислећих**. Зна се да православне државе нису никог насилно крштавале, нити су кочиле развој науке, нити су водиле крсташке ратове.“²

„Православље нема ватру „свете инквизиције“.“³

„Православна баштина којој припада већина житеља наше земље **никада нас није учила да прогонимо** припаднике других вера или верских опредељења.“⁴

„Неки начини заштите од секташа не могу се прихватити нити се препоручују за нас православне; тако на пример није нам дозвољена **примена инквизиције, насилно прекрштавање, верски прогони; све ове радње наша Црква никада није примењивала** нити су у складу са божанским пореклом наше Цркве.“⁵

Међутим, да ли је одиста истина да Православље никада није никога прогонило те да ни данас никога не угрожава? Већ смо малочас утврдили да су одређени хришћански цареви (од којих се неки у Православљу поштују и као светитељи) као и епископи били велики прогонитељи и рушитељи свега онога са чиме се тадашња „Црква“ није слагала! Руски аутор Л. С. Васиљев нам пружа следећи одговор на малочас постављено питање:

„У православној цркви у целини, због њене релативне слабости и малог политичког значаја, **никада није било масовних гоњења типа ‘свете инквизиције’, мада то не значи да она није прогањала јеретике и секташе** у име јачања свога утицаја на масе.“⁶

1 Библија без Бога, Хришћанство без Цркве; Православље и секте II, Светигора, Цетиње 1997. год. стр. 167-168. Нагласак мој.

2 Наведено дело, стр. 171-172. Нагласак мој.

3 Од утопије до кошмара, Православље и секте I, Светигора, Цетиње 1997. год. стр. 11.

4 Зоран Д. Луковић, Секте, приручник за самоодбрану, Драганић, Београд 2003. год. стр. 8. Текст из ауторовог предговора. Нагласак мој.

5 Ранко Јовић, Секте и лажни пророци, Неготин 1994. Нагласак мој.

6 Л. С. Васиљев, Историја религија истока, Ново дело, Београд – Просвета, 1987. год. стр. 82. Нагласак мој.

Дакле, и Православна црква је (премда мање од Римокатоличке, по мишљењу Васиљева), прогањала верске неистомишљенике. Оно што је посебно трагично у тврдњама припадника СПЦ о томе да православни никада нису никога прогањали јесте порицање историјске чињенице да је у XII веку, за време владавине великог жупана Стефана Немање, извршен прави погром над припадницима српског народа који су се „усудили“ да не буду православни и исповедали богумилску веру. Као што ћемо убрзо видети, погром над богумилима којим се дичи данашња СПЦ називајући га само „спасавањем византијског правоверја од опаке јереси“, није представљао рат против добро наоружане непријатељске војске, већ масакр извршен над невиним људима, женама, децом и старцима, чија се једина кривица састојала у томе што су својом, богомданом слободном вољом, одлучили да верују другачије од владајуће већине. Ево како о опхођењу према богумилима, од стране благочестивог Стефана Немање и осталих православних владара (посебно византијских), пише историчар Василије Марковић:

„По Доментијану се такође главне заслуге Немањине за православље састоје у уништењу јереси. (...) Углед својој антибогумилској политици могао је Немања узети од тадање византијске династије Комнина. Алексије I (1081-1118) био је шампион ортодоксије. Његова кћи Ана поноси се таквим радом свога оца и тражи за њега *титулу тринаестог апостола*. Алексије је био веома побожан и лично је улазио у најподробније дискусије са богумилима и павлићанима, **и кога не би успео да преобрати у православље, он га предаваше ватри.** (...) **И Немања је своје богумиле кажњавао по одредбама византијских закона.** У Византији прогоњени су богумили и за владе Манојла Комнина. Особити гонилац богумила био је цар Алексије II (1080-83). Неколике деценије доцније, за цара Борила, 1210, одржан је и у Бугарској, у Трнову, један сабор противу богумила. На томе су сабору богумили изобличени и стајаху „јакоче риби безгласни“. Они, који не хтедоше прићи православљу, „предани беше различним казнем и заточенију“. Пре овога, вели се, није било таквих сабора у Бугарској.

Није се Немања само за гоњење богумила угледао на византијске Комнине, већ је, изгледа, био узео и сву њихову црквену политику. Сем **оштрог гоњења богумила** познат је и близак однос Алексија I према свештенству.¹

„Средином 13. века пише Доментијан, како се, благодарећи Немањи, у Србији, „капишт“ (многобожачки т.ј. богумилски храмови) „раздрушише“ а „цркви Христови поставише се.“²

Сличне историјске податке износи и историчар Станоје Станојевић:

„Кад је Немања сазнао да се у Рашкој раширила богумилска јерес... (...) Немања је питање о положају богумилске вере у држави изнео пред државни сабор, да он ту ствар реши. Али ствар није била проста и није било лако решити је. У сабору је било доста великаша, који су и сами били прихвати-

1 Василије Марковић, Православно монаштво и манастири у средњовековној Србији; Лео, Горњи Милановац, 2002. год. стр. 55-57. Нагласак мој.

2 Наведено дело, стр. 58.

ли нову веру, а било их је и таквих, који су је симпатисали и трпели је код својих поданика. Сви су се они, из уверења или из интереса, врло енергично опирали предлогу, да се ма шта предузме против богомила. *Напоследку је, после огорчене дебате и бурних сцена, решено, да се богомили насилно искорене.* Богомили су се наравно одупрли са оружјем у руци, и *Немања је морао кренути на њих прави крсташки рат.* У томе рату они су били побеђени и разбијени. *Много је присталица нове вере том приликом побијено, много их се разбегло по околним покрајинама,* али су се многи притајили и остали у држави, чувајући учење и веру, која је годила њихову душу и одговарала њиховим назорима. Ипак у Рашкој после тога богомилско питање није никада више избило на површину.¹

Историчар Владимир Ђоровић додаје још неколико података који нам казују какве су све бруталне методе (које су биле толико „богоугодне“ да се вероватно и Стефан Немања, попут Алексија I Комнина који је био тринаести, удостојио да назове „четрнаестим апостолом“) коришћене против ових јадних људи:

„Нарочиту је пажњу обратио сузбијању богумилске јереси и јачању православља. Против јеретика је употребио **врло оштре мере:** њиховом учитељу **одрезао је језик, а следбенике је чак и спаљивао** или натеривао у бег; имања им је запленио *а књиге спалио.*“²

Чак је и свештеник Ранко Јовић, као да је заборавио шта је неколико реченица раније написао, признао да се православни владар српске државе (и касније наречени светитељ „Свети Симеон мироточиви“) оружаном обрачунавао са богумилским делом свог српског народа ради заштите званичног црквеног устројства:

„Сетимо се само историје када је Стефан Немања **покренуо чак и војску да би заштитио православље** а самим тим црквено и државно јединство, а то је време борбе са секташима (богумилима).“³

Оно што смо могли да сазнамо из управо наведених исказа наших признатих историчара као и православних свештеника, јесте да је Стефан Немања у поменутом „крсташком рату“ занавек затро богумилско име под небом Србије и то најсуровијим методима које су одувек примењивали само најтоталитарнији друштвени системи, како они праисторијски тако и они савремени – за време царске и стаљинистичке Русије, нацистичке Немачке или Авганистана под талибанском управом. Занимљиво би било укратко прокоментарисати и извештај историчара Станојевића у коме он вели да су се „богомили одупрли са оружјем у руци“, што би могло да нас наведе на (погрешан) закључак да је овај верски покрет поседовао и добро наоружану војску. Ову чињеницу (о богумилском оружаном отпору) злоупотребљавају данашњи православни сектолози говорећи да су из тог разлога они били

1 Станоје Станојевић, Историја српског народа, (Београд: Просвета), Алтера 1989. год. стр. 101. Нагласак мој.

2 Владимир Ђоровић, Историја Срба, Публик - Практикум, Земун 2004. год. стр. 135. Нагласак мој.

3 Ранко Јовић, Секте и лажни пророци, стр. 57. Нагласак мој.

потенцијално опасни за државу – због могућег војног преврата и збацивања светих православних владалаца.

Но, да ли су богумили заиста представљали опасност по државу? Ево шта о њима каже Чедомир Марјановић у својој књизи „Историја српске цркве“:

„За државу богомилство незгодно је било што је одрицало монарха и сталезе, а нарочито својим буквалним тумачењем VI заповести не убиј. **Због чега сматрали су за грех да иду у рат.**“¹

Дакле, богумили су сматрали грехом свако убијање, због свог дословног схватања шесте Божије заповести. Ову заповест схватили су управо онако каквом су је научавали Христос и апостоли.² Из тог разлога, Немања није морао да брине да би било који припадник богумилског покрета икада извршио „атентат“ на њега и угрозио његову владарску позицију. Са друге стране, богумилски отпор са оружјем у руци (овде се свакако ради о хладном ловачком оружју, тј. стрелама и ножевима које је у то време у кућама поседовала свака породица; попут данашњег месарског алата) против оних који су кренули да изврше свој крвави задатак – можемо да разумемо само као очајнички покушај престрављених српских домаћина да заштите своје куће и нејач од масакра који је био на помолу. Ипак, отпор мањине није успео. У најблажем случају, неки од богумила су морали, ради сачувања голог живота, да се одрекну своје вере. Они истрајнији били су побијени или спаљивани на ломачама. Трећи су, напуштајући прадедовска огњишта, морали, без ичега свога, да беже главом без обзира. Њихова имовина је потом била подељена православнима, без обзира на десету Божију заповест која забрањује и да се пожели а камоли присвоји оно што је туђе.

Но, било би добро мало детаљније проучити каква је то кривица била приписивана (а и још увек се приписује) богумилима – а која је довела до овог невиђеног истребљења? Ево како, оправдавајући Немањин злочин над делом нашег српског народа, данашњи православни аутори описују последице које би донео претпостављени тријумф богумилства у средњевековној Србији:

„Да је ова јерес освојила Србију, она би је потпуно разрушила, и вратила је у прасловенско дивљаштво; било би то духовно, али и физичко, самоубиство читавог једног народа. Срећом, Бог је благословио да у то време на престолу Србије буде Свети Стефан Немања.“³

Но, да ли је то заиста тако? Према писањима историчара богумилство је било веома привлачно за многе савременике. Њихово богослужење је било прихватљивије за широке народне масе, због своје јасноће и једноставности:

„Такво учење било је *примамљиво* за прост народ, који је живео патријархално, у задругама и племенима. Ако томе додамо да су њихове молитве, поука и проповеди биле *на народном језику*, биће нам јасно зашто се тако нагло ширило. Сем тога, грчко хришћанство приликом крштења натурало

¹ Чедомир Марјановић, Историја српске цркве, Београд 2001. год. стр. 53. Нагласак мој.

² Види поново: Мт. 5:21-22; 1. Јованова 3:10-12.

³ Од утопије до кошмара, стр. 101.

је новокрштенима само грчка, календарска имена, међутим *богомилство одбацивало је грчка и давало само словенска имена.* (...) Што се богумилство тако нагло ширило да је Немања утврдио на сабору **да га има међу властелом и свештенством**, показује да је оно било **примамљиво за савременике**, као и да је јака била код њега национална страна. То се види по томе што су имали *јаку књижевност на народном језику* у којој су биле заступљене апокрифне приче. **Немања је наредио да се њихове књиге спале.** Као несумњиво узима се да је та књижевност на чисто народном језику помогла израђивању српско-словенске (србуљске) рецензије.¹

У православној антисекташкој литератури, чија садржина текстова директно крши одредбе Устава и закона наше земље (којима се гарантује равноправност припадника свих верских заједница), а у којој се оправдава овакво, напред поменуто, Немањино инквизиторство, наводе се и следећи „смртни греси“ богумила: непоштовање часног крста, светитеља и Богородице, неверовање у трансупстанцијацију (тј. „презирање причешћа“), презирање свештеника и неклањање пред иконама. Оно што се још приписује овој верској заједници је и непоштовање власти, веровање да је ђаво (зли бог) створио материјални свет, непоштовање брака и породице као и кастрирање мушкараца.² Такође веровали су, веле православни, да је сваки човек опседнут ђаволом и да треба да се моли да би га ђаво напустио.

Дакле, богумили су окарактерисани као анархисти који су поседовали манихејско-дуалистичку веру (веру у два бога – доброг и злог). Као такви, проглашени су државним непријатељима које, ако не другачије, онда истребљењем треба довести у стање непостојања.³ Оно што је веома важно да истакнемо на овом месту јесте чињеница да је у Немањино време сва бо-

1 Чедомир Марјановић, Историја српске цркве, стр. 53. Нагласак мој.

2 Види у: Од утопије до кошмара, стр. 98-100.

3 Разлози који су довели до убијања многих протестаната у средњем веку у Европи од стране римокатолика били су истоветни онима који су узроковали и истребљење богумила пре тога. То су биле лажи и клевете, измишљене кривице и тобожње опасности које су претиле римокатоличким државама у случају преовладавања „новог учења“. Ево шта је у свом писму упућеном француском краљу Франсоу Првом 1535. године, у одбрану протестантског веровања, написао један од вођа реформације Жан Калвин: „Свакако, ако ко – да би изазвао мржњу према овом учењу, које се трудим да пред тобом оправдам – буде доказивао да су га већ заједнички и сагласно осудили сви сталежи, да му се судило и да је више пута осуђено, тај ништа друго неће рећи до да је делом било сурово оборено силом и завером противника, а делом злобно угушено њиховим **лажима, преварама, клеветима и издајама**. Силом и насиљем су изречене сурове осуде против њега пре но што се и бранило. Преваром и издајом је жигосано као бунтовничко и злокобно. Да нико не би мислио како се без права жалимо на те ствари ти нам и сам можеш бити сведок, Врли Краљу, *колико га лажних клевета свакодневно пред тобом ружи*. Наводно оно и нема другог циља до да све владавине и уредбе обори, да наруши мир, укине законе, властелинске и друге поседе растури: једном речи да све ствари извргне у неред. Међутим, ти си тек мањи део чуо. **У народу се против њега износе ужасне оптужбе** те би га, да су истините, сви осудили заједно са њеним ауторима на хиљаду ломача и хиљаду вешала. Ко би се сад чудно зашто је толико омражено од свих, **кад се верује тако неправедним клеветима?** Ето зашто су и сталежи једногласни у томе да нас треба проклети, и нас и наше учење.“ Жан Калвин, Наук хришћанске вере; Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци, Нови Сад 1996. год. стр. 26. Нагласак мој.

гумилска литература спаљена, тако да информације о њиховом веровању не можемо да црпимо из оригиналних извора већ само из литературе оних који су над овом верском групацијом извршили геноцид. То нас свакако наводи на закључак да у овакве изворе не можемо имати баш превелико поверење, поготово ако знамо да сви апсолутистички (ауторитарни) системи посежу за фалсификовањем докумената својих неистомишљеника и за приписивањем непостојећих кривица. У оваквом ставу нас још више утврђује чињеница (о којој ћемо касније много опширније говорити) да у данашњој антисекташкој православној литератури постоји читаво море дезинформација (тј. лажи и клевета) које бранитељи „једине свете и апостолске Цркве“ у двадесет првом веку шире о другачије верујућима. Па чак и поред постојања обиља литературе мањинских заједница (која, Богу хвала, није спаљена као богумилска) из које се и они као и грађанство могу истинито и „из прве руке“ да информишу о њиховом веровању.¹ Остаје наравно и велико питање како је могуће да је овакво наопако учење (које богумилима приписују православно) о негирању и затирању брака и породице и кастрирању мушкараца могло да буде са одушевљењем прихватано од стране властеле, свештенства и обичног народа? Много је вероватније да су ове оптужбе биле лажне², као и многе упућене на рачун мањинских верских заједница које данас постоје. Но, треба обратити пажњу и на још једну важну ствар. У малочас цитираним текстовима наших знаменитих историчара, помиње се да су неки од византијских царева због истребљења јеретика безмало заслужили да се назову и апостолима. Разуман човек, који је уједно и познавалац Светог писма, не може а да у проглашавању свецима и апостолима оних људи који су у своје време били злочинци, не види Исусово упозорење о томе да ће доћи време када ће неки који Бога не познају убијати људе мислећи да управо Њему служе (Јн. 16:2-3). Ипак, колико је учење Православне цркве заправо погрешно, увидећемо и из следећег примера.

У новије време веома познати српски сектолог, писац дискриминативне књиге пуне нетачних информација и злонамерних поређења, полицајац Зоран Д. Луковић, је у скраћеној верзији своје књиге (која садржи неке делове који не постоје у другим издањима) изнео овакво тумачење шесте Божије заповести „не убиј“:

„Не убиј, шесту Божју заповест, знају углавном сви. Међутим, многи, који би требало да знају (и зато нам је потребна веронаука), не знају да се овде, преведећи дословце са хебрејског језика, у ствари заповеда да се не почини злочин убиством. Дакле овде се не мисли на убиства када се живот узима

1 Оно што је веома трагично, овим дезинформацијама које се пласирају у поменутој литератури о верским мањинама у Србији готово безрезервно верује већи део неупућеног становништва наше земље. Уколико дезинформисање јавности о савременим верским заједницама у Србији двадесет првог века и те како успева, и поред обиља њихове литературе, колико ли је тек онда могуће обманути јавност по питању учења оних који су одавно затрти, и то у тој мери да ни једно једино слово, писано њиховом руком, до данас није сачувано.

2 И социолог религије Милан Вукомановић се слаже са оваквим ставом када, између осталог, каже следеће: „Можемо, дакако, претпоставити да су оптужбе против ових људи биле често засниване на гласинама, на стереотипним и популарним представама о њиховим учењима и активностима.“ Види у: М. Вукомановић, Свето и мноштво, стр. 78. Нагласак мој.

по дужности, рецимо приликом извршења смртне казне над преступником нити у рату када се непријатељ ради одбране државе лишава живота. Тако аутентичним тумачењем, добијамо одговоре на сталне дилеме: Како се понашати у војсци? Како се понашати у рату? Како се понашати у полицији? Тако исказујемо изворни верско-доктринарни став да вера не подразумева дефетизам. Тиме јасно предочавамо штетност извитоперених верских учења и њихових следбеника по државу поводом функционисања њених органа војске и полиције.

Свети Филарет Московски каже: 'Љуби непријатеље своје (личне), *гнушај се непријатеља Божјих, а непријатеље отачаства сатри.*' А Господ Исус Христос упозорава: 'Чућете ратове и гласове о ратовима. Гледајте да се не уплашите; јер треба све то да се збуди. Али још није крај. Јер ће устати народ на народ и царство на царство и биће глади и помора и земљотреса по свету' (Мат. 24, 6-7). *Дакле ратови су, нажалост, ипак појава коју и сам Господ предсказује, а на коју треба бити приправан и витешки ради одбране народа знати, бити обучен прихватити борбу.*¹

Дакле, према тумачењима руског светитеља и српског полицајца, Божија заповест „не убиј“ не само да не забрањује убијање, већ шта више налаже да се „сатру непријатељи отачаства“. То би требало да значи да је Стефан Немања истребио богумиле не кршећи – већ исправно тумачећи и извршавајући Божију заповест која забрањује убијање. Богумили, који су ову заповест схватили и извршавали дословно – не желећи да било коме угрозе и намерно прекину богомдан живот, очигледно нису били у праву у свом тумачењу. Право значење ове заповести које заговарају светитељи и сам Луковић јесте (ако је и од полицајца – много је!) слободно истребљивање кривовераца и јеретика, како у средњем тако и у свим наредним вековима. Од које духовне силе потиче овакво наопако тумачење Божијих заповести излишно је и нагађати.

Са друге стране, сувишно је коментарисати и тумачење Исусовог пророчанства о доласку времена многобројних ратова из ев. по Матеју 24:6-8. Према Луковићу, Исус у свом говору упућује своје ученике да се припреме и узму учешће у кривим ратним обрачунима, док је заправо истина да је Господ својим следбеницима налагао да беже пред прогонитељима - без икаквог учешћа у ратовима, као и да се моле „да буду кадри **да избегну све** ово што ће се збити“ (Мт. 24:16, 20; Лк. 21:36).

На крају овог дела поглавља у коме смо говорили о трагичној судбини Срба богумила под влашћу светородних и богоносних Немањића, споминућу још једну изјаву данашњих радикалних православаца, која представља врхунац ироније и „шлаг на торти“ свега до сада реченог. Изјава се односи на оправдавање физичког и духовног геноцида над делом српског народа у дванаестом веку и може много чему да поучи и упозори на могућу будућу судбину припадника неправославних верских заједница у Србији:

1 Зоран Д. Луковић; Секте, приручник за самоодбрану; Београд 2003. стр. 86-87. Нагласак мој.

„Многи „хуманистички интелектуалци“, Немању оптужују због „суровости“ у обрачуна с богумилима, а нарочито због *одсецања језика јересијарху*. Они сматрају да је све могло да се постигне мирним путем, без крвопролића; Православну Цркву оптужују за „инквизиторски дух“, чак сумњају у светост Немањину. (...) Као што исправно примећује Будимир Алексић, „Немања их није прогонио због њихове вере као такве, већ због њихове намјере да ту вјеру наметну једном крштеном народу.¹ Другим ријечима, Немања није ишао у Бугарску да одвраћа богумиле од њихове вјере (*у том случају би стајала примједба да се он „недемократски“ односио према њима*), већ су они дошли из Бугарске с намјером да један народ одврате од његове вјере.“²

Дакле, овај злочиначки подухват великог жупана и покољ деце, жена и стараца назива се „демократским чином“ јер се овај владар није дрзнуо да богумиле убија и на територији Бугарске, већ је то чинио „само“ по српским градовима и селима. (Очигледно је веома демократско и понашање данашње СПЦ у нашој земљи према мањинским верским заједницама, јер их она не угрожава у иностранству (где и она сама представља мањину) већ само у Србији.)

¹ Да ли је српски народ у Немањино време заиста био истински православан (тако да му није била потребна нека друга страна „вера“) у својој „Историји српскога народа“ нам објашњава Станоје Станојевић: „Услед снажног и укрштеног утицаја истока и запада у земљама и покрајинама, у којима је српски народ становао, било је верско питање у српском народу, још од његовог доласка у нову отаџбину, готово увек врло актуелно, јер се о српске земље и превласт у њима стално борила римска и цариградска црква, а **хришћанство је у ово доба још увек**, можда баш стога или бар и због тога, **код Срба било врло слабо утврђено**. Хришћанство је истина било у српским државама већ од дуже времена државна вера, **али је у српском народу још увек било доста присталица старе вере**, која је својом старином и обредима везивала и привлачила све конзервативније елементе. (...) **На тако неодређен, несређен и несигуран терен међу Србима у религиозним стварима, дошла је нова секта, богомилска**, која је већ пре тога била ухватила корена у Бугарској, па одатле у ово доба у јачој мери почела продирати и у српске земље, наишав ту на врло погодно земљиште.“ (На странама 99-100). Из овог историјског описа јасно увиђамо да Срби за време Стефана Немање нису ни изблиза били у целини православни (доста је било и Срба римокатолика; и сам Немања је најпре био крштен по западном латинском обреду), те да је било и доста Срба који су још увек били пагани. То би значило да су богумили имали и те како широко поље рада и на преобраћању Срба – многобожаца, те да није тачна тврдња данашњих православних који нас уверавају да су богумили имали за циљ наметање своје вере „једном крштеном (православном) народу“.

² Од утопије до кошмара, стр. 102. Нагласак мој. На овом месту хтео бих да споменем још један важан историјски детаљ, који нас обавештава о једном од главних разлога популарности богумилства међу Србима у средњем веку. Наиме, као што ћемо се из следећег навода уверити, ондашње православно свештенство, према речима чувеног презвитера Козме, није одавало утисак претеране духовности, већ супротно томе – прилично раскалашног, распушног и недуховног живота. Говорећи о оправданости критике коју су богумили упућивали на рачун тадашњих православних верских пастира, наводећи самога Козму, Ђоровић пише: „Да је та социјална критика имала своје оправданости види се из речи које говори сам Козма: свештеници странствују по туђим земљама, па и у рођеној; **не брину се о пастви него само о себи и својима; учествују у метежима, или пијанче**, будући слуге утроби, а не богу“, **или се заносе похотом; или се баве трговачким пословима; кад оду у манастире не могу да поднесу аскезу и дисциплину, па се враћају старом животу** „као пси на своје бљувотине“. Учење богумила имало је великог успеха, нарочито међу Словенима.“ Историја Срба, стр. 99. Нагласак мој.

Сматрам да смо довољно јасно одговорили на питање да ли је Православље (између осталог и српско) имало своју инквизицију. Не само да смо закључили да је одговор позитиван, већ смо сазнали и то да је Стефан Немања са својим сином Растком (Св. Савом) био инквизитор још у XII столећу, пола века пре званичног почетка Римокатоличке инквизиције – која је отпочела средином XIII столећа.¹

Када смо већ овако јасно утврдили претходне историјске чињенице, остаје нам да се позабавимо много озбиљнијим проблемом. Тај проблем се односи на савремену дискриминацију (боље речено: сатанизацију легалних, и свуда у свету, па и код нас, признатих верских заједница) и угрожавање елементарних људских и грађанских слобода у Србији, од стране СПЦ која још увек делује заступајући идеје мрачног средњег века.

УГРОЖАВАЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА И ДИСКРИМИНАЦИЈА ВЕРСКИХ МАЊИНА У СРБИЈИ

У делу поглавља које је пред нама, ухватићемо се у коштац са једним веома озбиљним проблемом. То је проблем грубог кршења најосновнијих људских права и слобода, као што су право на поседовање вере и верско организовање. Од почетка осамдесетих година прошлога века, а поготово у време рата у бившој СФРЈ и међународних санкција, написано је од стране православних аутора (што свештеника што лаика) више књига које на најгрубљи начин угрожавају не само основне људске слободе већ и животе многих грађана. Слично аутократском систему који је у то време био на власти у нашој земљи, а који је преко медија проглашавао опозиционе партије и њихове присталице издајницима и страним плаћеницима – и грубо се обрачунавао хапсећи и батинајући активисте невладиних организација, и званична српска црква се користи истим средствима исказујући на тај начин своју недемократичност и тоталитарни дух. Наиме, као да се Србија налази ван Европе и цивилизованог света, у којима владају принципи демократије, равноправности и толеранције различитости, поједини екстремисти из редова СПЦ се понашају као да нисмо закорачили у XXI већ у рани средњи век. Већ више од две деценије (да споменем само новије време) на сцени су дискриминација мањинских верских заједница и рушење основних начела демократије. Веома је позната чињеница да је стари назив за припаднике малих верских заједница – „нововерци“, средином деведесетих година у народу замењен много погрднијим називом – „секташи“. У исто време, почевши од књиге Лазара Милина „Црква и секте“, па све до нај-

¹ О датуму отпочињања инквизиције на Западу, као и о методама које су коришћене против јеретика (а које су потпуно истоветне онима коришћеним на Истоку) у књизи „2000. година хришћанства“, читамо следеће: „Инквизиција (inquisitio = ислеђивање; sanctum officium) је установа у Римокатоличкој цркви, чији је задатак да ислеђује, суди и кажњава јеретике. Почетак рада инквизиције везује се за личност папе Григорија IX (1227-1241). (...) Упорни јеретици су осуђивани на смрт и то спаљивањем на ломачи. (...) Јеретичима је одузимања сва имовина, и то у корист државе, или Цркве, или пак саме инквизиције.“ ИА „Вукан’с“, Београд 2000. год. стр. 74-75.

новијих издања која се баве истом тематиком, све нетрадиционалне верске заједнице проистекле из протестантизма као и њихови чланови, третирају се као државни и друштвени непријатељи, јеретици, следбеници сатанских учења и душевни болесници. Сувишно је и говорити да су овако тешке оптужбе крајње неосноване – барем када се ради о еванђеоским хришћанским заједницама и онима њима сличним. Моја намера свакако није да тврдим да у Србији не постоје малобројне сатанистичке и окултистичке групације склоне извршавању криминалних дела – против којих треба поступати у складу са предвиђеним законским одредбама. Али, зато сам велики противник поистовећивања у јавности малих протестантских верских заједница са деструктивним култовима – што се најчешће злонамерно чини. У складу са својим многовековним непревазиђеним византијским менталитетом, којег је заступао и по њему се управљао (по питању „толеранције“ према верским неистомишљеницима) и родоначелник српског Православља, највећи део православних великодостојника у Србији намерно, пред неупућеном јавношћу, ширећи дезинформације о верским мањинама, жели да се са њима, уз помоћ државног апарата, немилосрдно разрачуна. Оно што представља суштински проблем у српској јавности, по питању деловања протестантских верских заједница са једне и сатанистичких култова са друге стране, јесте проблем генерализације. Наиме, као што ћемо се детаљно уверити у наставку поглавља, православни богослови као и други „стручњаци“ по питању секти, приликом изношења пред народ информација о деструктивном деловању сатанистичких култова, у исто време, под истим именом „секте“ сврставају и протестантске (у Србији нетрадиционалне) хришћанске заједнице, чиме код неупућених слушалаца намерно стварају утисак да су све „секте“ једнако негативне и опасне попут сатаниста. Основни разлог овом намерном мешању неправославних са сатанистима, од стране бранилаца „једине, свете, саборне и апостолске Цркве“, јесте (као што смо у овој књизи аргументовано потврдили) њихово слепо и потпуно погрешно уверење да баш она представља праву Господњу Цркву која негује и чува непромењено првековно Христово и апостолско учење. Сходно томе, православни цитирају Свето писмо и апостолска упозорења о доласку лажних пророка и учитеља – као да се она односе на неког другог а не на њих саме. Апостол Павле наиме каже:

„Али ако вам чак и ми, или анђеоски са неба проповеда еванђеље различито од онога које смо вам ми проповедали, *нека буде проклет*. Као што смо пре казали и сад опет велим: ако вам ко проповеда еванђеље које се разликује од онога што сте примили, *нека буде проклет*.“¹

Пошто је дакле, по уверењу Источне цркве и сам апостол био „православан“ (као и сви њихови свештеници који поседују апостолско прејемство), то мора да су проклетени сви они који не исповедају православну веру (па макар били и високо морални људи). У томе се и крије читава загонетка у вези проглашавања еванђеоских протестаната секташима, јеретичима и сатанистима. Иако православни веома добро знају да баптисти, методисти,

¹ Посланица Галатима 1:8-9. Нагласак мој.

назарени, пентекосталци, слободна браћа и остали еванђеоски хришћани нису нимало негативни по друштво у коме живе (што доказује и пример трагично пострадаоог председника Републике Македоније, Бориса Трајковског, који је био веома активан у оквиру Методистичке цркве (дакле био је „секташ“!?) – а који је како у својој држави тако и широм света био веома цењен и поштован како због своје политике тако и због племенитости, моралности и осталих квалитета своје личности) они ипак верују другачије од „апостолске“ Православне цркве – те се стога речи о проклетству односе баш на њих. Наравно, ако се већ верује да еванђеоски протестанти носе на себи проклетство од самога Господа због исповедања лажне (душепогубне) науке, то значи да права Христова Црква (Православна) мора да заштити верни народ и на време га упозори на велику опасност која му прети. Доказ да је православним богословима као и сектолозима (нетеолозима) познато да еванђеоски хришћани нису никакви сатанисти, већ морални људи и узорни грађани, говоре и следећа два навода из литературе која је иначе уперена против њиховог верског деловања:

„Дакле, закључимо: не мора неко бити отворено деструктиван да би био опасан. Напротив, секташи се труде да се допадну, да би стекли већи број следбеника. Није ваљда узалуд неки, рецимо, баптиста у свом завичају 3.000 км удаљеном од Београда пуне три године мукотрпно учио српски језик, да би онда починио неки скарадан чин и био забрањен. *Та врста секташа не врши компромитијућа кривична дела.*“¹

„На крају, морамо нешто напоменути. *Ширење гласина у булеварској штампи о новопротестантским групама и свођење истих на сатанске секте која упражњавају неморалне радње, дрогирање, опијање и слично – срамно је и ничим се не може оправдати.* Таквих ствари у православној штампи и иступима православног епископата и свештенства није било нити ће бити.“²

Из наведених дела, писаних од стране аутора који нимало нису наклоњени „новопротестантским сектама“, сазнајемо да уврежено мишљење већине људи у Србији о еванђеоским протестантима, које је створено необјективним (лажним) информисањем од стране „булеварске штампе“ (тј. дневних и периодичних листова, али и радија и телевизије), није нимало тачно. Такође, чули смо и за то да ниједан свештеник СПЦ никада није ширио овакве гласине о „новопротестантима“. Но, ако и поверујемо да православни епископи и друга свештена лица никада нису говорили о припадницима верских мањина као о алкохоличарима и блудницима, остаје чињеница да исти свештеници и остали који учествују у хајци (а који раде са благословом СПЦ), пишу и говоре о њима као о хијенама, уништитељима биолошког бића српског народа, као и о деструктивним и тоталитарним групацијама.³

¹ Зоран Д. Луковић, Верске секте, приручник за самоодбрану, Београд 2000. год. треће издање, стр. 302. (Текст Александра Сенића, под насловом: „Неокортички рат и верске секте као његово оруђе“). Нагласак мој.

² Библија без Бога, Хришћанство без Цркве; Православље и секте II, Светигора, Цетиње 1997. год. стр. 181. Нагласак мој.

³ Упоредивање еванђеоских хришћана (тзв. „секташа“) са хијенама, називање истих плаћени-

Пре него што пређемо на детаљнији преглед литературе православних аутора, који су срамно и ничим оправдано сврстали еванђеоске хришћане у ред са сатанистима, алкохоличарима и наркоманима, прочитајмо и неколико изјава које доказују моју тврдњу да следбеници религијског традиционализма у Србији, под утицајем своје погрешне светоотачке теологије, називају поштене и моралне људе сатанистима само из разлога њиховог другачијег веровања и ни због чега другог! Указујући на разлоге који су утицали на неопходност објављивања књиге „Од утопије до кошмара“ у издању Светигоре 1997. године, њен приређивач Владимир Димитријевић каже између осталог и следеће:

„Књига је настала у доба великих искушења нашег народа који, што сопственом кривицом, а што по вољи моћника овога света, страда више но икад у својој историји. Поред рата, економске беде, распада личног и друштвеног морала, пораста криминала, политичких зађевица и раскола, **појавило се зло горе од свих зала**, зло које насрће на дух србског народа – **зло лажних вера и опасних духовних заблуда**.“¹

„Човечанство је падало у јерес масовно, то показује историја многих народа, док се обраћење од јереси у Православље може запазити у малом броји појединачних случајева, и то ретко. *О, како је **страшан отров јерес! Отров од кога се тешко може исцелити – то је јерес.*** (...) Онога ко је побеђен грехом јереси и раскола, ђаво не куша другим страстима и очигледним гресима. И зашто би, уосталом ђаво кушао и борио се са оним ко је **смртним грехом јереси** већ убијен вечном смрћу и ко је **већ доспео у стање демонско**?“²

Дакле, ствар је јасна. Сви неправославни верници (а поготово „нетрадиционални“ протестанти и њима слични) се налазе у „демонском стању“ и као такви, као вукови у овчјим кожама, опаснији су и од самих следбеника сатане.³ Пошто се већ говори о томе да су „секте зло горе од свих зала“, а такође се заступа учење св. отаца које каже да благослов добијен од јеретика заправо представља проклетство⁴, онда није ни чудо што православ-

цима Запада као и верским агитаторима може се пронаћи у „Божићној посланици“ Патријарха Павла и архијереја СПЦ из јануара 1995. године. Епископ нишки г-дин Иринеј је такође средином деведесетих година позивао васцели српски народ да устане против секташа који желе да биолошки униште Србе („Народне новине“, 14. 06. 1994.). Види у: Горан Максимовић, Христа разапињу зар не?, Ниш 1995. год. стр. 46, 79. Александар Сенић, пак, вели да су по својем унутрашњем устројству **све** верске секте **тоталитарне**, а по последицама свога деловања **деструктивне**, (при томе, наравно, под називом „секте“ подразумева и све нетрадиционалне еванђеоско-протестантске верске заједнице). Види у: Зоран Д. Луковић, Верске секте, приручник за самоодбрану, Београд 2000. стр. 300.

1 Наведено дело, стр. 5. Текст из предговора приређивача. Нагласак мој.

2 Исто, стр. 65. Нагласак мој.

3 Оваквих квалификација о „секташима“, за које се тврди да су вукови у овчјим кожама, те да су као такви опаснији и од правих сатаниста, можемо пронаћи на много места у литератури и новинским чланцима које су писали православни аутори протеклих 15-так година. Између осталих извора видети о томе и у књизи: Христа разапињу зар не? аутора Горана Максимовића, на стр. 56, 90-91.

4 Види у: Од утопије до кошмара, стр. 32.

ни великодостојници, искрену жељу припадника малих верских заједница да кроз своје хуманитарне организације помогну сиромашнима, социјално угроженима и расељеним лицима дељењем хуманитарне помоћи, називају чињењем „лажног добра“ (јер, побогу, откуд и помисао да од „ђаволоиманих секташа“ може да дође било какав благослов?).¹

Но, да бисмо се детаљно упознали са тиме какве све ставове заступају и какве (дез)информације о неправославним верским заједницама шире следбеници светородних Немањића, остаје нам да прочитамо наредне текстове, који представљају прилично детаљан преглед неколико „антисекташких“ књига, од којих су неке доживеле и неколико издања.

Многи лажни сведоци дођоше

Према познатом српском „стручњаку“ за питање верских секти, полицијском капетану Зорану Луковићу, који у свему заступа не интересе свих грађана државе којој служи (иако прима плату из буџета Републике у који доприносе уплаћују припадници свих националних и верских групација), већ искључиво интересе СПЦ, еванђејске заједнице не само да се не могу називати црквама, већ им не приличи ни назив „мале верске заједнице“! За њих је, према његовом уверењу, адекватан само термин „секте“ и ниједан други:

„Да ли је оправдано њих (између осталих и еванђејске протестантске цркве, прим. И. С.) подводити под 'мале верске заједнице'. *Они су секте*, а мале верске заједнице у Југославији и Србији су Јеврејска верска заједница, Словачка евангелистичка црква, Румунска православна црква, Лутерани, Руска православна црква. Иако по броју мале, оне су званичне, традиционалне, домаће верске заједнице и, што је најважније, ништа злонамерно спрам других народа и религија у нашој земљи не раде.“²

Луковићев колега по перу, сада нажалост покојни Александар Сенић, наводи да су све секте тоталитарне и деструктивне – без много разлике. Можда „новопротестанти“ не врше ритуална самоубиства попут сатаниста, али зато желе да униште државу и подреде становништво програмима секти, а уз то врше и шпијунажу у корист страних обавештајних служби. Ево шта о томе сазнајемо у одвојеним текстовима од господе Луковића, Сенића и психијатра Вукадина Цветановића:

„Расположиви подаци поуздано указују на то да стратезима „новог светског поретка“ верске секте / верски култови служе као изузетно повољно средство за остваривање њихових циљева. *Наиме, без обзира на врсту и порекло, оне су под делимичном или потпуном контролом обавештајних служби једне или више држава.*“³

1 Видети о овоме текст Горана Максимовића, под насловом „Право на хуманост“, у књизи: „Христа разапину зар не?“ на стр. 62-68.

2 Секте, приручник за самоодбрану, Драганић, Београд 2003. стр. 99. Нагласак мој.

3 Текст Александра Сенића „Неокортички рат и верске секте као његово оруђе“, у књизи Зорана Луковића: Верске секте, приручник за самоодбрану, треће издање, стр. 300. Нагласак мој.

„Вешто прикривен, а у основи *крајњи и суштински циљ свих верских секти јесте моћ*, и то, пре свега, верска и финансијска, а затим политичка, просветна, културна и, на крају, војна.“¹

„**Све верске секте**, без обзира на коме се верском учењу утемељавају, имају универзални карактер и мондијалистичке претензије. Њихови међусобни односи су савезнички у односу на државу и Цркву које се доживљавају као главне препреке на путу остварења секташких претензија, усмерених ка успостављању неограничене моћи и потпуне контроле над новчаном масом, територијама и становништвом.“²

Уколико додамо још и то да припадници тоталитарних и деструктивних секти (свих од реда – јер су све тоталитарне и деструктивне) представљају велику опасност по своје породице, јер је припадник једне такве (неименоване) секте у Русији, по Андреју Курајеву, убио мајку и бабу, а мајчину одрезану главу послао у пакету поштом на одређену адресу³, то значи да и све „новопротестантске“ верске групације треба прогласити штетним по државу и народ - и као такве забранити. Управо овакво решење (дакле проглашавање штетним и забрану свих „нетрадиционалних“ верских заједница у Србији) заступа и психијатар Вукадин Цветановић. Наводећи предлог Ђакона Курајева упућен руској Думи (парламенту), о регулисању проблема о деловању секти у Русији, Цветановић каже да, уколико би се његов предлог применио на ситуацију у Србији, сви верски субјекти у нашој земљи би били подељени у четири групе:

„У првој групи би била *Српска Православна Црква, као традиционални чувар верских осећања српског народа*, са којом држава има однос сарадње на обострану корист и на корист српског народа. Другу групу би сачињавале традиционалне вере на европским просторима: Римо-католичка црква, јеврејска и муслиманска верска заједница, Англиканска црква и Евангелистичка Црква. Према овим верским заједницама држава има толерантан однос, а само изузетно однос сарадње када то одговара битним државним интересима. У трећу групу би биле сврстане оне псеудохришћанске секте којима држава не признаје статус верских заједница, **већ третира као организације које штете државним интересима**, па према томе и интересима народа (јеховини сведоци, адвентисти, пентекосталци, итд.). Четврта група би обједињавала верске секте, гуру – покрете и психо организације које су због верског тероризма и криминала законом забрањене.“⁴

Основни проблем у овом Цветановићевом предлогу решавања „проблема“ деловања секти у Србији (по узору на предлог богослова Руске православне цркве) а што се тиче штете по државне интересе коју тобож наносе еванђеоске протестантске заједнице у Србији, јесте тај што се његова тврдња не може доказати ни једним јединим аргументом. Овај лекар своје тврдње

1 Зоран Луковић, Секте, приручник за самоодбрану, 2003. стр. 9. Нагласак мој.

2 Текст др Вукадина Цветановића у књизи: Од утопије до кошмара, стр. 238. Нагласак мој.

3 Види у: Од утопије до кошмара, стр. 216. Текст Ђакона Андреја Курајева: „Секте као друштвени проблем“.

4 Наведено дело, стр. 239. Нагласак мој.

о нарушавању државних интереса од стране „новопротестаната“ базира на крајње сумњивим и непровереним подацима о тобожњој повезаности „свих секти“ (по А. Сенићу) са страним обавештајним службама, као и о томе да је крајњи циљ свих њих „неограничена финансијска, политичка и војна моћ“ (Сасвим је могуће да неки псеудохришћански или сатанистички култови имају овакве циљеве, али то свакако не важи за еванђеоске протестантске заједнице које у Србији бележе већ трећи век постојања и које су по својим активностима и веровању одавно познате државним службама). Еванђеоски верници се, даље, због своје искрене хришћанске љубави и доброте коју исказују према људима свих националности и вероисповести (јер су и њихове заједнице вишенационалне) - а по угледу на Христа и апостоле, проглашавају чиниоцима који утичу на слабљење националног идентитета (јер не заговарају екстремни национализам). Оптужују се и да представљају средство за остваривање тзв. „новог светског поретка“, који тежи растакању нација и националних религија и слабљењу система одбране националних држава (својим одбијањем оружја и неучествовањем у ратовима). Овакве оптужбе су можда могле да буду популарне до 5. октобра 2000. године, до када се државни врх наше земље, налазећи се у опште светској изолацији, борио против цивилизованих земаља Европе и Северне Америке (тј. против тзв. новог светског поретка – а готово све књиге против секти написане су баш у том периоду). Али, веровати у овакве оптужбе сада, када нам је земља примљена у Савет Европе а налази се на путу примања и у друге значајне светске институције, те када је у Србији донет и закон о цивилном служењу војног рока (без оружја) за који се одлучују и многи православни, заиста је беспредметно.

Но, пошто се међу нашим становништвом и даље читају књиге о сектама писане за време режима Слободана Милошевића (а које садрже многе превазиђене оптужбе), као да се од октобра 2000-те године ништа није променило у смислу преузимања многих одговорности од стране наше државе пред међународном заједницом, по питању развоја демократије као и људских права и слобода, потребно је да извршимо детаљан преглед православне антисекташке литературе и аргументовано потврдимо да она, због многобројних неистина о деловању еванђеоских протестантских заједница које садржи, није достојна – не само читања и поверења него ни самог држања у рукама.

Испирање мозгова – слуђивање народа

„Од добрих ћеш се добру научити: ако ли се међу зле помешаш, изгубићеш и оно што имаш ума. Ово ваља разумевати не само за опхожденије него и за читање књига. **Има многоразличних бездјелица написаних и наштампаних, које је боље не читати**, или ко их чита, дужан је здраво расуждавати, и добро од неваљала распознавати.“¹

¹ Доситеј Обрадовић, Сабрана дела, том први, стр. 620. Нагласак мој.

У овом делу поглавља потврдићемо да су многобројне информације које се налазе у књигама разних сектолога као и у бројним новинским чланцима ништа друго до производ недовољног познавања материје од стране њихових аутора са једне и злонамерности са друге стране. Проучићемо раније веома популарну књигу новинарке Биљане Ђурђевић – Стојковић „Ловци на душе“, као и књигу „Верске секте, приручник за самоодбрану“ полицајца Зорана Луковића. Након детаљнијег прегледа ове две књиге, тј. оних њихових делова који говоре о еванђеоским хришћанима и другим заједницама насталим из протестантске реформације, рећи ћемо неколико речи и о осталој литератури која дискриминише мањинске верске заједнице, а која постоји на српском језику.

Ловци на душе (Верске секте – Лексикон)

Новинарка Биљана Ђурђевић – Стојковић је до сада објавила четири књиге које се баве проблемом секти. То су: „Ловци на душе“, „Исповести жртва секти“, „Пази секта“ и „Верске секте – Лексикон“. На овом месту преиспитаћемо наводе из последње наведеног дела, издатог 2002. год, неколико година након издавања првог – којим је ова ауторка постала позната српској јавности.

На полеђини ове књиге (Верске секте – Лексикон) исписан је текст који садржи читаву гомилу ласкавих признања, међу којима издвајамо следеће: „Биљана Ђурђевић – Стојковић (1963) је новинар и публициста из Београда. Написала је књигу „Верске секте и покрети – ЛОВЦИ НА ДУШЕ“, која је веома добро прихваћена у стручној јавности: уврштена је у каталог светски значајних издања о сектама, затим у каталог национално значајних издања, а мишљењем Министарства просвете Србије, препоручена је као литература за едукацију наставника, педагога, психолога, ученика старијих разреда и студената о сектама. „Ловци на душе“ су, по анкети „Европљанина“, најбоља „хит књига“ домаћег аутора у 1998. години, а исте године је РТВ „Пинк“ прогласила ауторку тог бестселера за „Нај-жену“. (...) *Лексикон секти* је садржајно базиран на књизи „Ловци на душе“, али је другачије концепцијски осмишљен и прилагођен потребама савремене читалачке публике, те значајно допуњен и измењен у односу на претходну књигу. Нова књига Биљане Ђурђевић – Стојковић представља драгоцену грађу за истраживаче овог феномена, па је стога *посебно препоручујемо* студентима Филозофског, Теолошког, Медицинског, Дефектолошког, Правног факултета, Факултета политичких наука, Војне и Полицијске академије, запосленима у органима управе и другим заинтересованим институцијама и појединцима. **Сасвим смо сигурни** да је *Лексикон секти* књига коју у својој кућној библиотеци треба да има свака породица, ради превентиве и заштите својих укућана.“¹

¹ Биљана Ђурђевић – Стојковић, Верске секте – Лексикон, Народна књига Алфа, Београд, 2002. год. текст на полеђини књиге. Нагласак мој.

Очигледно, све ове топле препоруке делом су потекле и од стране надлежних из Министарства просвете Републике Србије. Уз веома ласкаву оцену ауторкине стручности коју је исказала у својој првој књизи, као и њеним сврставањем у каталог светски значајних издања о сектама, за ову другу се вели да је садржајно базирана на књизи „Ловци на душе“, с тиме да је значајно допуњена и измењена (што би требало да значи да је још боља и документованија од прве). У предговору за „Лексикон секти“, Биљана Ђурђевић Стојковић је записала слоган којим се руководила приликом састављања дела:

„Мото мојих претходних књига **„Знањем се штити, Истином побеђуј!“**, у потпуности важи и за ову књигу – Лексикон секти, коју треба да има свака институција и свака породица у држави.“¹

Јасно је, дакле, да је ауторка уверена да су информације које је пружила о неправославним верским заједницама потпуно тачне и проверене, те да ће студенти свих могућих факултета као и многе установе којима се књига препоручује, бити објективно информисане о тој „највећој бољки нашег времена“. Неупућеним читаоцима ће се, поред оволиког броја похвала упућених на рачун књига г-ђе Ђурђевић – Стојковић, чинити сасвим излишним да сумњају у истинитост било ког навода који се у њима налази. Но, нажалост, све похвале и препоруке упућене на конто претходно поменутих дела само доказују веома обесхрабрујућу чињеницу о томе да су чак и они који се баве проучавањем верског организовања и себе сматрају стручњацима, заправо страховито неупућени, те да испољавају изузетно висок степен незнања. Уврштавање књига ове ауторке у каталоге национално и светски значајних издања, и то од стране „стручне јавности“ је просто пренеражавајуће. Када се уз то подсетимо да је ауторка од стране РТВ „Пинк“ 1998. године проглашена за „Нај – жену“ (каква телевизија таква и награда), а новинске анкете показале да се књига „Ловци на душе“ те године налазила међу најпродаванијим и најчитанијим, онда је сасвим јасно колика је размера дезинформисаности којој су, ни криви ни дужни, подлегли многи грађани наше земље.

Један од правих светски признатих стручњака, социолог религије проф. др Драгољуб Б. Ђурђевић је, због веома негативног учинка којег је за собом донело објављивање књига поменуте новинарке, чак био приморан да изда и своју књигу која се бави истом проблематиком. Ево шта је овај признати аутор написао у предговору своје књиге, а што се тиче разлога који су га натерали да је објави:

„Томе доприносе и домицилне цркве које редовно стигматизирају култове и секте, проглашавајући их сатанистичким, тоталитаристичким и деструктивним квазирелигијским појавама. Надође и време, попут нашег, када се организовано и циљано, случајно и стихијски створи јак антикултни и антисектарни покрет, ствар доведе у жижу интересовања јавног мњења и отпочне битка „са свим и свачим“. „Не требећи жито од кукоља“ сеје се штета свуда и свакоме. (...) Премда сам и раније био у прилици да реагујем на екстремно поступање антикултних покрета ... сада издајем књигу

¹ Наведено дело, стр. 7. Нагласак мој.

Пророци „нове истине“: култови и секте (Шта треба да знамо о новим религиозним покретима?) као одговор на заживљавање некултивисаног, незрелог и наивног антикултног покрета у нас. Покрета, који само једним својим изданком – „писанијем“ Б. Ђурђевић – Стојковић Ловци на душе: верске секте и покрети (Београд, самостално издање 1997) – „**слуђује**“ **неуко и недужно грађанство**, неопрезне и жељне сензација, и наноси голему штету Српској православној цркви, свима онима за које се тобож бори.“¹

Према истом аутору, који је испред Министарства просвете одржао многобројна предавања и трибине широм наше земље², а насупротив уверењу многих да су ишчитавањем књига православних аутора о сектама „попили сву памет овога света“, велики број наших људи поседује веома скромно знање о пореклу и деловању малих верских заједница у Србији – што их чини веома погодним за манипулацију од стране самозваних стручњака:

„Најзад, прокрстарио сам последњих годину-две Србију, држећи, често и испред Министарства просвете, на десетину јавних предавања и трибина пред више хиљада слушалаца: директора, професора, ђака основних и средњих школа, средњошколских и универзитетских предавача социологије, полазника различитих семинара из демократије, мултикултурализма и интеркултуралности и „обичних“ грађана. **Њима, више или мање, мањка систематско знање о новим религиозним покретима, а неки су и елементарно неписмени по питању разликовања типова верског организовања.**“³

Поставља се питање, како је могуће да, са једне стране, некаква „стручна јавност“ веома позитивно оцени рад г-ђе Ђурђевић – Стојковић, а да у исто време један од водећих стручњака у нашој земљи назива учинак ових дела „слуђивањем неуког и непућеног народа“? Неко је по овом питању очигледно „неук и непућен“! Шта више, у својој књизи г-дин Ђурђевић наводи и читав низ наслова које нипошто не препоручује онима који желе да буду објективно информисани о пореклу и деловању малих верских заједница у Србији – поготово оних проистеклих из протестантског покрета. Ево које су то књиге:

„**Никако прочитати.** Књиге се не препоручују онима који желе детаљније упознавање са веома балансираним и стручним богословским, политиколошким и социолошким увидом у феномен верског организовања. **Материја је изложена једнострано и пристрасно;** велики је знак питања да ли писци коректно заступају православни поглед на оно што није црква.

1 Драгољуб Б. Ђурђевић, Пророци нове истине, секте и култови, Ниш 1998. год. стр. 7. Нагласак мој.

2 Колико је велика непућеност надлежних у Министарству просвете по овом питању доказује и управо поменута чињеница. Наиме, Министарство под чијим покровитељством предавања држи г-дин Д. Б. Ђурђевић је, о књизи г-ђе Ђурђевић – Стојковић „Ловци на душе“ коју овај социолог религије сматра *средством за слуђивање народа*, донело веома позитивну оцену препоручујући је сваком грађанину у Србији.

3 На истом месту.

1. Џомић, В. М. (1994), Секте, сатанизам и лажни пророци, Краљево, ЕУО Епархије жичке (стр. 120).

2. Милин, Л. (1982), Научно оправдање религије – Црква и секте, Краљево, Епархија жичка (стр. 472).

3. Милин, Л. (1997), Нове вере – старе заблуде, у: Епископ Николај (Велимировић) – Лазар Милин, Православна Народна Хришћанска заједница Шабац (стр. 117-151).

4. Милошевић, З. (1995), Религија новог светског поретка, Шабац: самостално издање (стр. 106).

5. Стојковић – Ђурђевић, Б. (1997), Ловци на душе, Београд, самостално издање. (стр. 191).⁴¹

Да ли је наш угледни социолог религије у праву када каже да напред побројане књиге не треба „никако прочитати“? Што се тиче књиге Лазара Милина, „Црква и секте“; о недоследностима тумачења Библије које је аутор у њој заступао, као и о погрешним информацијама и оптужбама на рачун протестаната које је у њој изнео, већ сам говорио раније у овој књизи те сада није потребно да понављам. Остала дела која је Ђурђевић навео вероватно у много чему наликују на она која ћемо мало касније детаљније описати, те стога не чуди да су стигла на списак оних која се не препоручују људима који желе да остану при здравој памети.

На крају поглавља, закључак који ћемо извући недвосмислено ће потврдити да је наш угледни професор био у праву – када је поменути литературу прогласио једностраном и пристрасном (као и очигледно дискриминативном и „слуђивачком“).

Ево на који је начин један од еванђеоских протестантских теолога ре-аговао на многобројне неистине којих је крцата књига „Ловци на душе“, чиме је потврдио тезу др Ђурђевића да поменути наслов не заслужује ни да буде прочитан, а камо ли да се поверује његовим тврдњама. Под насловом: „Шарлатанство уз позитивно мишљење Министарства просвете“, Бранко Бјелајац је написао следеће:

„Самозвани стручњак за верске секте и покрете, новинар „Војске“ Биљана Ђурђевић – Стојковић, која иначе у својим текстовима не прави разлику између пентекостне и баптистичке верске заједнице, која за пентекосталце сасвим нетачно тврди да се њихове цркве називају „гидеонитске цркве“, и која је аутор две високотиражне књиге: Ловци на душе и Исповести жртава секти, претходно у деловима објављиване у часопису „Војска“ и као фељтон у „Вечерњим новостима“, свесно заједнички наводи деструктивне секте и домаће мале верске заједнице.

У поглављу ‘Хришћански реформатори или отпадници’ ауторка наводи следеће групације: богумиле (у Србији истребљене давно пре реформације), катаре (већ вековима не постоје у том облику), хусите (последњи асимиловани пре 80 година у Војводини у друге протестантске заједнице), протестанте (ауторка не прави разлику између протестантског верског покрета и локалне заједнице регистроване под тим именом у Србији), меноните

⁴¹ Исто, стр. 13-14. Нагласак мој.

(ауторка тврди да они не користе струју и не читају новине, а да је возња аутомобила грех! – да то само чују у Менонитском централном комитету у Женеви или на неком од њихових универзитета у Канади, САД и Холандији, брука би пукла по многим стручним часописима, а о хуманитарној помоћи Југославији да и не говоримо), квекере (којих никада није било на нашим просторима), лутеране и словачке евангелике (ауторка не препознаје да је то иста црква само да су у питању верници немачке и словачке националности регистровани у две цркве), те Реч живота, хришћанског покрета који је основао Улф Екман (ауторка га назива Олф Икран). За овај покрет ауторка каже да одржава контакте да Удружењем еванђеоских свештеника и верника Србије, за које каже да га сачињава и словачка евангеличка црква (што је нетачно).

Даље, ауторка наводи организацију „Нови живот“ из Београда, за коју каже да „тесно сарађује са Великом армијом изасланика“ – која је заправо тактичка војна јединица која има 6.000 америчких плаћеника и стотине хиљада добровољаца у 131 земљи света! (Хришћанско удружење Нови живот познато је у свету, и оно окупља младе хришћанске вернике разних деноминација у студентским градовима и универзитетима. По њиховом програму влада Мађарске припрема ученике средњих школа у превенцији против ХИВ вируса, а њихов дугометражни филм ИСУС редовно се приказује на нашим државним и приватним ТВ станицама сваког Божића и Васкрса). (...) Даље, наводећи верске групације, ауторка у ову групу укључује неколико верских заједница које никада нису постојале на територији СРЈ, а познате су као деструктивне и опасне, као и неколико верских заједница које по својој суштини и веровању нису хришћанске, иако се можда издају за такве. Пре свега, ради се о Храму народа (секти која је извршила масовно самоубиство – 940 особа, пре 25 година), Белом братству (секта активна у Украјини и Русији која покушава да се политички активира), и Лози Давидијанаца (по Дејвиду Корешу који је одвео у смрт 85 следбеника у Америци). Нису јасни мотиви ауторке зашто је баш ове три групе посебно прикључила домаћим верским заједницама, осим да намерно идентификује домаће са страним групацијама, иако немају никакве везе. Подвалу представља и „угуравање“ у овај списак и тзв. „прахришћанске заједнице Универзални живот“, групе која верује пророчици Габријели и која ни у ком случају не спада у хришћанске верске заједнице. Ово намерно бркање хришћанских мањинских верских заједница и других групација корисно је само у једном смислу – да се обезвреди њихово постојање и деловање.

Узимајући у обзир обимно непознавање материје које је ауторка показала, морамо се запитати како је могуће да је овај рукопис добио ласкаве оцене Министарства просвете Републике Србије, а који је одштампан на корицама књиге, у намери да наведе купца да у књигу има пуно поверење:

„Из наведеног следи да ова књига представља погодну литературу за едукацију наставника, стручних сарадника и васпитача, као и свих других који професионално раде са младима... Отуда је препоручујемо школама.“¹

¹ Удар на верске слободе, текст Бранка Бјелајца, стр. 106-110. Алфа и омега; Београд 2001. год.

Након уочавања свих претходно разоткривених дезинформација и злонамерности које ауторка пропагира под паролом: „Знањем се штити, Истином побеђуј!“, начинићемо коначно и преглед „исправљеног и допуњеног“ Лексикона верских секти.

Као што се и очекује од једног лексикона, термини у њему су поређани по абecedном реду (несхватљива је чињеница да је ова књига, која се здушно бори за српство и Православље, штампана на латиници уместо на ћирилицу). Тако су, без икакве поделе, да би неупућени читаоци још више били збуњени, поређане тзв. традиционалне протестантске цркве као и „новопротестантске“ заједно са окултистичким организацијама, вештицама, хиндуистичким гуру покретима и сатанистичким култовима. Тако, адвентисти су се нашли у друштву алуита (једне исламске секте), античких многобожаца, AMORC (древни мистични ред ружокрсташа) и асасина (убица). Баптистичка црква, сврстана је раме уз раме са белим вештицама, братством змије и братством унутрашње светлости. Црква Божија и црква гидеонита (погрешан назив за пентекосталце) су под словом „Ц“ сврстане заједно са сатанистичким култовима Црном ружом и Црном шкорпијом. Традиционална протестантска Евангеличка црква (ауторка је погрешно назива „Евангелистичка“), која се по Зорану Луковићу нипошто не може назвати сектом, налази се у „Лексикону секти“ под словом „Е“ као и ЕГЦ (гностичка католичка црква – тј. још један сатанистички култ). Даље, Христова црква, Христова црква јеванђелске браће као и Христова духовна црква налазе се заједно, у истој целини, са Храмом народа и Храмом сунца (култовима чији су припадници извршили колективна самоубиства 1978. и 1995. године). Малочас поменута Евангеличка црква, сада под називом „Лутеранци“ (иако је исправно: Лутерани), налази се поново у друштву деструктивних култова, овога пута оних под словом „Л“: Lucis (Luciferov) trust и Лозе давидијанаца. Еванђеоске протестантске деноминације менонити и методисти су удружене са међународним вештицама и мистеријама братства змије. Пентекостна црква се проучава заједно са Покретом пагана и проституткама за Исуса, а традиционална протестантска Реформатска црква (ауторка погрешно каже „Реформаторска“) и Реформни покрет адвентиста са сатанистичким и езотеријским култовима Рајска врата, Ред соларног храма и розенкројцерима (ружокрсташима). Да од лошега може бити још горе, доказује и по трећи пут помињање (као да јој се ова црква нешто посебно замерила) Евангеличке цркве (сада под називом: Словачка евангелистичка црква). Она је овога пута стављена у исти кош са Сатанском црквом, Сатанском црквом Енглеске и Стазом гностичке светлости (такође окултном организацијом).

Поред оваквог злонамерног сврставања протестантских цркава раме уз раме са сатанистичким култовима, ради збуњивања јавности која ће, на крају крајева, закључити да је свима заједно ту и место, Биљана Ђурђевић – Стојковић је приликом описивања порекла учења и деловања хришћанских заједница изнела и већи број неистина – због сопственог, веома површног, познавања материје. Не само да највећи број уистину деструктивних

култова, које је ауторка мање или више тачно описала, не постоји у организованом облику у нашој земљи, те је било непотребно њихово спомињање заједно са легално делујућим верским заједницама, него се наводи и очигледно нетачан податак МУП-а да секте у Србији (све заједно) броје ништа мање него 460.000 припадника!!! Познато је да се на попису становништва одржаном 2002. године само око 20.000 људи изјаснило да припада нетрадиционалним хришћанским верским заједницама, и још око 1000 оних који припадају покретима који воде порекло са Далеког истока. Тај број је реалан за свакога ко зна да адвентиста у Србији има око 8.000, баптиста око 3.000, пентекосталаца око 4.000, Јеховиних сведока око 4.000 и свих осталих још неколико хиљада припадника. Реч је наравно само о крштеним (одраслим) члановима ових верских заједница. Уколико овом броју додамо и њихову децу која похађају веронауку, као и пријатеље (тј. „симпатизере“) црква који долазе повремено на богослужења, овај број може бити увећан за евентуално још 10.000 људи. Тако, постаје јасно да МУП Србије уопште не поседује истините податке о броју припадника мањинских верских заједница у нашој земљи, те да се његови подаци ни најмање не слажу са извештајима са пописа становништва.

Када је реч о конкретним тврдњама везаним за поједине верске заједнице (а које су или нетачне или контрадикторне), можемо да издвојимо следеће. Поред нетачне информације да адвентисти у Србији броје 80.000 чланова (адвентисти би на ову тврдњу вероватно цитирали познату народну изреку: „Из твојих уста - у Божије уши!“), за њихове мушке чланове се најпре каже да одбијају ношење оружја у војсци, да би се након само неколико реченица изјавило да они ипак служе војску и носе оружје. Што се тиче баптиста, осим нетачног податка да је ову „секту“ основао извесни Томас Минцер у XVI веку, за њих се каже да су за време 2. светског рата у Хрватској сарађивали са усташама а да су се у Македонији испољили као бугарофили¹ (у преводу: били су и остали непријатељи српског народа попут свих осталих секташа). За баптисте се такође нетачно наводи да служе војску али одбијају оружје (лично познајем баптистичке вернике који су, не само са оружјем служили војску, већ су у оквиру јединица ВЈ за време бомбардовања 1999. године били на Косову и Метохији и заједно са осталом нашом војском оружаном се сукобљавали са терористичким формацијама ОВК). На крају, ауторка закључује да баптисти нипошто не могу бити црква јер немају светодуховску везу са Исусом Христом, те стога новокрштени нити примају Светог Духа – нити Њега уопште има у баптистичким богомољама (дословно иста формулација у вези баптиста се налази и у књизи Зорана Д. Луковића „Верске секте – приручник за самоодбрану“ на стр. 61.). Када пише о Евангелистичкој (тј. Евангеличкој) цркви, ауторка каже да је за време Другог светског рата њен бискуп, Немац др Филип Поп од ове цркве направио експозитуру гестапоа, а да је његов син Едгар био сатник у домобранској Павелићевој војсци. Сам Филип Поп је, према г-ђи Ђурђевић Стојковић, заслужено ка-

¹ Г-ђа Ђурђевић – Стојковић за ове тврдње у својој књизи није навела нити један аргумент или историјски пример који би поближе описао природу сарадње припадника ове верске заједнице са војним формацијама које су наведене.

жњен после завршетка рата (стрељан од стране партизана као фашиста, тј. сарадник окупатора). Сви ови подаци су заправо требали да докажу да су и евангелисти, попут баптиста, у прошлости били српски непријатељи, иако је, поређења ради, ауторка заборавила да спомене да су за време Другог светског рата, и православни (пре рата крштени и „са Христом сједињени“) Срби имали више оружаних формација које су међусобно ратовале и чији су се припадници међусобно убијали (партизани, четници Драже Михаиловића и Косте Пећанца, Љотићевци, Недићевци).

У делу своје књиге у којем говори о Јеховиним сведоцима, а у вези њиховог одбијања служења војног рока и узимања оружја, ауторка је изнела неколико веома занимљивих навода који заслужују да се прочитају у целости:

„Јеховини сведоци намерно изостављају и друге делове „Свете књиге“ где се у најстаријем и најаутентичнијем делу Новог завета, књизи Јовановој, и сам **Исус Христос појављује са мачем у руци**, као и читава плејада државника, војсковођа и ратника, који су због свог учешћа у ратовима за слободу свог народа и вере постали – свеци! Нови завет, па и Библија у целини, јако су далеко од пацифизма било какве врсте. Немачки научник Силвије Гасел иде и корак даље, па на основу Друге књиге мојсијеве, поглавља XXX, стиха 23-38, тврди да је у Библији написан рецепт за експлозив, тзв. горући грм, који египатска ратна кола разбија у парампарчад, руши зидине Јерихона и чак распуцава земљу која гута дружину Корак. Уз то се позива на сведочанство у Библији да је **Мојсије** Књигу закона исписану на плочицама примио уз „пучњаву и грмљавину“, износећи тезу да је тај пророк на двору египатског фараона Рамзеса, уз помоћ свога таста *Jethroa*, **изводио експерименте са експлозивом, од чијих се последица лецио четрдесет дана.**“¹

Овај текст доказује велико непознавање Библије од стране ауторке дела које проучавамо. Најпре, тзв. „књига Јованова“, тј. Откривење Јованово уопште није најстарији део Новог завета него најмлађи. Друго, око његове аутентичности (која је, додуше, неоспорна) било је највише расправа међу црквеним ауторитетима од II – IV века, те је ова књига најкасније у раном хришћанству прихваћена као канонска. Наравно, нигде се у Откривењу Јовановом не налази ни опис Исуса Христа са мачем у руци, већ се на два места Он описује као онај из чијих уста излази двосекли мач (што уопште није исто са оним у шта непознаваоце Светог писма убеђује поменута ауторка)².

1 Верске секте – Лексикон, стр. 123. Нагласак мој.

2 Опис Исуса Христа из чијих уста симболично излази двосекли мач (Отк. 1:16; 19:15), у светлу самих Исусових речи из Јн. 12:47-48 и апостолских из Јевр. 4:12-13 може да означава његову спремност да праведно просуди и казни све људске безбожности које су чинили за време свога овоземаљског живота. Такође, оштар мач у устима означава Његову силу моћ да се, једном у будућности (Отк. 19:15), снажно супротстави и победи антихристову (сотонину) војску окупућену на Армагедону, а након тога успостави своје месијанско царство на земљи. Са друге стране, за време Његовог ходања нашом планетом, као и пре а и после њега, није било човека који се више залагао за мир међу људима и уклањао сваког насиља. Апостол Петар за њега каже: „Он греха не учини и превара се не нађе у устима његовим. Када су га вређали – он није одговарао увредом, када је страдао – није претио, него је препустио ономе који праведно

Вредна запажања јесте и тврдња да је „Исус са мачем у руци“ представљао пример многима који су убијали људе у политичким сукобима и верским ратовима – а који су због тога проглашени свецима (као да се свецем постаје ратовањем и убијањем верских неистомишљеника)!?! Такође, поменута новинарка, аутор књиге Верске секте – Лексикон (Ловци на душе), тешко може да представља ауторитет чије мишљење о томе да Библија (а поготово Нови завет) нипошто не проповеда пацифизам (мироворство) већ верске ратове, може бити озбиљно схваћено. Још су занимљивији закључци изведени из истраживања извесног научника, по коме је Мојсије у своје време правио и користио експлозив, али очигледно нестручно, јер је у неким експериментима задобио тешке ране (вероватно је реч о саморањавању) од којих је морао да се лечи четрдесет дана (Било би добро чути шта би православни богослови рекли на овакво тумачење детаља из Мојсијевог живота, које је изнела „бранилац“ Православља, г-ђа Ђурђевић – Стојковић). Сасвим су погрешне и тврдње овог стручњака за секте да менонити не читају новине и не користе струју, те да наглашено одбијају школовање. Насупрот тврдњама да је 9 од 10 менонита неписмено (очигледно је ауторка побркала лончиће и заменила меноните са неком другом верском заједницом) ова деноминација поседује многобројне школе и универзитете у свету. Такође је нетачно да припадници ове верске заједнице одбијају возњу аутомобилом и авионом, као и да не носе каишеве на панталонама јер то сматрају грехом.

А у делу књиге који носи наслов: „Протестанти“, каже се између осталог и следеће:

„Ипак, на основу доступних података, може се рећи да у нашој земљи делује пет протестантских цркава: Евангелистичка (лутеранска), Реформаторска (калвинистичка), Методистичка, Баптистичка и Христова црква. (...) Врло често иза тих верских организација стоје стране обавештајне службе, као део оперативног система истинских „владара из сенке“.¹

Дакле, сада ове побројане верске заједнице нису „секте“ (и то сврстане раме уз раме са деструктивним култовима) већ представљају протестантске цркве?!?

Наравно, број протестантских цркава које делују у Србији је много већи од пет. А након читања података о томе колико их је, збуњени и разгневлени читалац (који је сазнао да све ове верске организације, чији се чланови мотају околу и врбују нове присталице, раде под покровитељством страних обавештајних служби) на послетку открива и следећи податак (који ваљда открива колико су ти „владари из сенке“ заправо моћни):

„Када је о Протестантској цркви на територији СРЈ реч, она је и званично регистрована у Јакову, крај Београда, мада практично не постоји јер је једини преостали члан те заједнице једна осамдесетогодишња старица.“²

Значи, да сумирамо информације које смо добили из ове „светски важне књиге“ и то на онај начин како ће их схватити читалац који се по први пут

суди.“ (1. Петр. 2:22-23).

¹ На стр. 164-165.

² На истом месту.

сусреће са овом тематиком: Протестантских цркава у Србији има пет, све оне су регистроване у Јакову крај Београда и све скупа имају само једног јединог „преосталог“ члана (који ради за обавештајне службе свих земаља света) – једну осамдесетогодишњу старицу (која је у међувремену можда и умрла). Веома добро изведен закључак, зар не? Оно што је индикативно у свему малочас поменутом јесте да је ауторка поново, и по овом питању, нешто помешала, јер деноминација под именом „Протестантска црква“ у Србији не постоји, већ се назив „протестантске цркве“ користи за све деноминације различитих назива које своје порекло воде из реформације настале у XVI веку у средњој и западној Европи.

Оно што је посве очигледно јесте да књига *Ловци на душе*, као и њено измењено и допуњено издање у виду *Лексикона секти* обилује нетачним информацијама, злонамерним поређењима и веома погрешним тумачењима Библије као и учења различитих верских заједница.

Оно најбоље што једна особа може да уради када јој једна од ове две књиге (као и остале од истог писца) допадне шака јесте да зажмури, не обрати пажњу на ласкаве препоруке које је ауторка добила од стручњака – незналица и поступи у складу са саветом којег је дао проф. др Драгољуб Б. Ђорђевић, који је ову књигу (књиге) ставио на листу оних које не бисмо требали да прочитамо – уколико желимо да останемо при здравој памети.

Верске секте – приручник за самоодбрану

Оно што је потпуно сигурно у вези књиге „Верске секте – приручник за самоодбрану“, аутора полицијског капетана Зорана Луковића, јесте да би и она била стављена на списак дела која уважени професор Ђорђевић никако не препоручује за читање – како због многих дезинформација које садржи тако и због потпуне пристрасности аутора. Разлог што се Луковићева књига није нашла на поменутом списку јесте тај што је штампана након објављивања дела нашег угледног стручњака, који је покушао да јавност у Србији упозна са опасностима које произилазе из утицаја дискриминативних „бездјелица“ (Доситејев израз) на свест и понашање народних маса. Пре него што погледамо у чему се састоји ауторова субјективност и обратимо пажњу на многе неистине које књига садржи, вреди посебно ставити нагласак на предговор њеном трећем издању, којег је сачинио протонамесник Вајо Јовић, старешина православне мисионарске школе при храму св. Александра Невског у Београду, која слови и као суиздавач овог дела. Наиме, као што ћемо се уверити, и сам предговор одише нетолерантношћу и сатанизацијом свега што не припада православном хришћанству, те је стога сасвим логично за очекивати да такав дух преовладава и у текстовима писаним Луковићевим пером. Ево како је Вајо Јовић окарактерисао деловање верских заједница које Луковић помиње у својој књизи:

„Осећамо тугу зато што се у православној земљи Србији, коју је утемељио св. Сава са оцем својим, св. Симеоном, почело сејати **семе зловерја** које смуђује људе и у заборав ставља и растаче вековима стицану богату мате-

ријалну и духовну баштину српскога народа. Радосна нас осећања обузимају, пак, због тога што у нашем народу, Богу хвала, и у државочуварним органима постоје људи, озбиљни борци, који се супротстављају неистини, криминалу, деструкцији и тоталитаризму који доносе **секташко семе зловерја**. Радује нас, такође, што ће се овом врло траженом књигом сачувати по нека невина људска душа, што ће се њоме умањити могућност секташког врбовања и манипулације коју спроводе **вукови у јагњећој кожи**. Секташка паукова мрежа **у лову на људске душе** широко је разапета и у њу се саплићу заблуделе овчице. Аутора књиге „Верске секте – приручник за самоодбрану“, брата Зорана Луковића, видимо као **храброг крстоносног витеза вере, истине, правде и љубави**, који зналачки, аргументовано кида прну паукову мрежу и из ње извлачи преварене, или их, барем, спречава да у њу уђу. (...) Како се сачувати од зловерја? (...) Кад жртве изгубе везу са својим историјским духовним кодом онда постају лак плен **служитеља сатане**. На овим просторима шири се баш оваква духовна атмосфера и зато су се неизбежно сјатили **лешинари људских душа**. (...) Жртве секти су наши сународници и суграђани, заврбовани и изманипулисани људи, они су жртве, и према њима се не сме имати непријатељски и осветнички став. **То болесно ткиво нашега тела, те болеснике**, морамо волети и помоћи им да се излече. (...) **Књига „Верске секте – приручник за самоодбрану“**, заједно са седам књига г. Владимира Димитријевића, исто на тему секти, **чини јединствени здрави отпор и одговор Српске православне цркве** на духовне пошасте садашњег времена.“

Дакле, припадници између осталих и еванђеоских протестантских заједница, које су законски регистроване у нашој земљи и делују на овим просторима деценијама па и вековима, називају се болесницима, лешинарима људских душа који као служитељи сатане (огрнути у јагњећу кожу) спроводе демонску стратегију у убијању својих и туђих душа! Са друге стране, „брат“ Луковић се назива храбрим, крстоносним витезом вере, истине, правде и љубави, који се зналачки и аргументовано бори против секташког семена зловерја. На крају предговора свештеник Јовић каже да ова Луковићева књига представља одговор Српске православне цркве на појаву и деловање секти. То свакако значи да г-дин Луковић своју књигу није писао као независни и објективни стручњак који, по опису своје службе у МУП-у Србије, служи свим грађанима наше земље па и онима који припадају мањинским верским заједницама – које он погрдно назива сектама, већ једино и искључиво као верник СПЦ. Један од многобројних доказа да је Луковић пишући свој рад био пристрасан налазимо и у следећим изјавама, у којима аутор заступа православне ставове као своје. Наиме, када пише у множини (као у речима: *испадамо, верујемо, ми их, не можемо*) аутор сасвим сигурно не мисли на своје колеге полицајце (који и нису компетентни да просуђују спорна верска питања – што важи и за самог Луковића) већ на вернике већинске цркве у Србији и њено свештенство:

„Да се разумемо: светитељима, као и Богородици, *обраћамо се* за молитвено посредовање пред Богом, а не као боговима (те, тобоже, *испадамо* многобошци, што *нам* пребацују секташи, сасвим погрешно и злонамерно.“¹

„Према томе, секте су јеретичке верске заједнице а не цркве.“²

„Такође, секте су верске заједнице које немају васељенску (свеопшту) веру и апостолско прејемство. Дакле, њихови самозвани и саморукоположени „свештеници“ немају апостолску везу са оснивачем Цркве, Господом *нашим* Исусом Христом. Зато иако многе себе називају црквама, иако (неке) имају и милионе „верника“, иако располажу великим бројем објеката и материјалним богатствима, иако учествују у многим хуманитарним акцијама (што ће Господ, *верујемо*, позитивно оценити на Страшном суду), *ми их*, ценећи по црквеним догматско – доктринарним начелима, никако *не можемо* сматрати црквама.“³

У трећем поглављу књиге, под насловом „Деловање верских секти“, у целини под називом „спољни, општи или јавни начин представљања и утицај верских секти на грађанство“, наилазимо на неколико (зло)намерних подметања. На странама 26 и 27, налази се приказан садржај и божићна честитка из часописа „Хришћански преглед“ у издању Пентекостне цркве из Београда. Одмах испод божићне честитке, налази се приказ интернет странице (сајта) једне од сатанистичких организација, уз подножни коментар: „Сатанисте последњих месеци увелико проналазимо на интернету.“ Писац дела чији преглед вршимо је свакако морао да зна да је врло непримерено на овај начин изједначавати деловање еванђеоских протестаната и сатаниста, стављајући њихове рекламне материјале једне до других – без икакве ограде. На страницама 28 и 29 не наилазимо на нимало бољу ситуацију. Најпре, у горњем делу 28. стр. налази се део стрипа којег је аутор потпуно погрешно приписао Јеховиним сведоцима (а који са њима нема ама баш никакве везе; што само доказује колики је Луковић одиста „познавалац“ учења и публикација различитих верских заједница), а који говори о Божијем спасењу, да би у подножју као и на следећој страници приказао окултистичке и сатанистичке интернет презентације. Ипак, далеко већа подметачина (можда и највећа и најдрскија) у књизи овог аутора који слови за „крстосног витеза истине“, почињена је приликом његовог незнаљачког коментарисања суштине веровања свих протестантских цркава а која се своди на принцип спасења кроз веру. Ево шта Луковић, не бивајући ни свестан колико је његово незнање огромно, казује о овој теми:

„Која су то основна начела протестантизма као крајњи основ за појаву секти:

1. Материјални принцип реформације: човек се пред Богом оправдава вером, а не добрим делима, као по правилу: „***греши јако, веруј јаке, па ћеш се спасити***“.⁴

1 Зоран Луковић, наведено дело, стр. 17. Нагласак мој.

2 На истом месту.

3 Исто, стр. 18. Нагласак мој.

4 Исто, стр. 59. Нагласак мој.

Оно што би сваки познавалац протестантске теологије могао да изјави на ову ауторову констатацију јесте потврда истинитости народне пословице која каже да су неки људи „паметнији кад ћуте“. И уистину. Не само да изјава о протестантском схватању библијског учења о оправдању и спасењу кроз веру, које подразумева грешење до миле воље, нипошто не одговара истини, већ се аутор показао и као лош преписивач. Наиме, замисао да учење црква реформације заступа идеју „греша јако, веруј јаче, па ћеш се спасити“, Луковић је преузео из Милиновог дела „Црква и секте“. Међутим, Милин није ни у сну рекао овако нешто о протестантима, иако се са њиховим учењем није слагао. Ево како гласи навод из Милинове књиге:

„Наиме, Лутер је тврдио, а то су прихватили и остали протестанти, да се човек оправдава пред Богом само вером у Христа и у искупљење које је Христос својим страдањем донео човечанству. (...) Тако је испало да Св. писмо директно тврди оно што је Лутер прогласио материјалним принципом реформације: „човек се спасава само вером“. Такву тврдњу *злуради Лутерови критичари су пропратили заједљивим саветом*: „греша јако, веруј јаче па ћеш се спасти“.¹

Дакле, протестанти нипошто не подразумевају да човек може да греша колико год хоће – па да ипак вером буде спашен, већ су то говорили они који Лутерово тумачење Библије нису исправно схватили. Апостол Павле проповеда у Новом завету оно што еванђеоски протестанти свим срцем прихватају као истину:

„Јер грех неће више имати власти над вама; нисте, наиме, више под законом него под благодаћу. Шта онда? *Да грешимо зато што нисмо под законом него под благодаћу? Далеко од тога.* (...) Сада пак, пошто сте ослобођени греха и пошто сте стављени у службу Богу, имате свој плод на освећење, а живот вечни као крај.“²

Да је у ком случају г-дин Луковић прочитао само кратка „начела веровања“ неке од протестантских верских заједница, знао би да оно што ће као истину презентовати широкој јавности нипошто није тачно, те би избегао подсмех људи који много боље познају материју коју је он, као службеник МУП-а, покушао да објасни. За детаљније упознавање са библијским учењем о спасењу кроз веру које заступају еванђеоски хришћани, аутору „Приручника за самоодбрану“ препоручујем читање другог и трећег поглавља ове књиге. Једино што је Луковић доказао изношењем малочас поменуте тврдње јесте истинитост признања др Радована Биговића, професора православне богословије, којег је у једном свом делу цитирао Владета Јеротић. То признање овако гласи:

„Ако изузмемо ретке појединце, **ми недопустиво мало познајемо савремену римокатоличку, протестантску и англиканску теологију**, али то нас не спречава да изричемо категоричке судове и тврдње које **често противрече чињеницама**.“³

¹ Милин, Црква и секте, стр. 52. Нагласак мој.

² Посланица Римљанима 6:14-15, 22. Нагласак мој.

³ Владета Јеротић, Вера и нација, стр. 17. Нагласак мој.

Многим паметним људима би навођење „само“ ових почетних мањкавости, које затичемо у Луковићевој књизи, било довољно да и у њен даљи садржај потпуно изгубе поверење. Међутим, ради оних других који ће и поред ових доказа имати поверење у истинитост Луковићевих даљих казивања, наставићемо са прегледом „Приручника за самоодбрану“.

Да је аутор ове књиге лично слабо упознат са учењем баптиста доказује чињеница да је податке о њиховом веровању једноставно преписао из Милинове књиге, заједно са нетачном тврдњом о томе да „баптисти *не верују* у прародитељски грех“ (коју иначе преписују, без икаквог даљег истраживања, и сви остали аутори у Србији који су последњих година писали о веровању „секти“). Да је којим случајем прочитао само једну књигу коју је издала баптистичка црква или поразговарао само за кратко са било којим баптистом сазнао би да ова верска заједница исповеда веру у постојање наследног прародитељског греха. Луковић спомиње такође (као и Биљана Ђурђевић – Стојковић) да баптисти прихватају само цивилно служење војног рока (ова измишљотина је била популарна у време објављивања првог издања књиге, као што сам и раније нагласио). Говорећи о верском објекту баптистичке цркве у Пећи (тј. у селу Љевоша надомак Пећи, у близини Пећке патријаршије) у коме се налазила приватна библиотека локалног проповедника Сима Ралевића од више хиљада књига, као и магацин са више стотина хиљада примерака литературе поменутог проповедника, намењених верницима и пријатељима баптистичких цркава у Србији (тада СРЈ), а који је до темеља спаљен и уништен након повлачења војске и полиције са Косова и Метохије након престанка НАТО – бомбардовања, Луковић каже следеће:

„Углавном се незна да (секте; прим. И. С.) на црквеним имањима (земљиште око Пећке Патријаршије, нпр.), граде своје верске објекте.“¹

Треба поставити питање г-дину Луковићу одакле му уопште идеја да је земљиште на коме је овај објекат саграђен заправо имање Српске православне цркве? Оно што је заправо истина јесте да је ово земљиште некада давно уистину било црквено (власништво патријаршије), али да је још у претпрошлом веку (XIX век) прешло у законско приватно власништво породице Ралевић, и то тако што је поменутој породици предато као поклон. Стога, пошто је објекат баптистичке цркве ту био саграђен свега пре мање од две деценије, логично је да сада то земљиште ни по којем основу не припада СПЦ, те да је и ова назови „информација“ заправо још једна у низу подметачина. Но, оно што пажљиви читалац Луковићеве књиге може још да запази јесте и следеће. Док је у њеном трећем издању из 2000. године на страни 61. аутор признао да је „велелепна, модерно архитектонски решена, баптистичка богомоља“ заправо „пуста“ јер Ралевићева породица није поштеђена

¹ Секте, приручник за самоодбрану, Београд 2003. стр. 97.

² Реч „пуста“ није уопште прикладан израз за описивање стања у коме се овај објекат нашао након престанка рата у лето 1999. године. Баптистичка богомоља је спаљена и уништена до темеља. На тај начин је породици Ралевић (која је 1999. год. међу последњима напустила Пећ) као и читавој баптистичкој цркви у Србији начињена ненадокнадива материјална штета. Израз „пуста“ може много пре да означава, у овом случају, објекат који се налази у очуваном стању али са назнаком да у њега више нико не залази. Очигледно је да је наш „крс-

у време агресије те је напустила Космет⁴, у њеном четвртом издању (за које се вели да је исправљено и допуњено), овај додатак је у потпуности избрисан. Тако, у последњем (четвртом) издању нема ни помена да је овај објекат „пуст“ већ текст гласи онако како је гласио у прва два издања која су изашла пре бомбардовања од стране НАТО пакта. Дакле, из њега произилази да поменуто „велелепна“ грађевина баптистичке цркве у Љевоши и даље постоји (те да вероватно баптисти у њој и даље одржавају богослужења), на супрот многим уништеним црквама и манастирима СПЦ, а поготово након насиља на Космету од 17. и 18. марта 2004. године (када је уништен додатни број објеката који су припадали Србима). Поново постављамо питање: због чега је било потребно да у четвртом издању Луковићеве књиге буде избрисан и онај једини (макар и недовољно јасни) спомен уништења и једне баптистичке богомоље на Косову и Метохији? Због чега, и то још у „исправљеном и допуњеном“ издању? Зар се баш нико није нашао да г-дину Луковићу укаже на многобројне срамотне грешке које у његовој књизи постоје – да би оне биле исправљене, већ се „исправљањем и допуњавањем“ сматра сакривање истине од српског народа – а која гласи да су и припадници мањинских верских заједница страдали у току ратова у последњој деценији XX века попут осталих грађана наше земље, те да и они у свему деле судбину целокупног српског народа? Но, свакако да објављивање пуне истине, која би мале верске заједнице приказала у лепом светлу, нипошто не одговара витезовима Православне цркве, који се боре да међу народом одрже негативну слику о „сектама“ коју пропагирају више од две деценије.

На који још начин Луковић врши дискриминацију оптужујући еванђеоске протестантске заједнице за најразличитија злодела а без икаквих доказа, навешћу без много мојих коментара у наредним редовима. Најпре, писац је побројао заједно еванђеоске заједнице са најразличитијим култовима и религијским покретима, наравно све под називом „секте“:

„Адвентисти (суботари), баптисти, Божја деца, Западно – православна црква, Јеховини сведоци, креационисти, мормони, назарени, новоапостолска црква, пентекосталци, Реч живота, Слободна црква, Универзални живот, Христова црква, Христова црква јеванђељске браће, Христова црква мало-крштења, Црква Божја...“¹

Потом сазнајемо због чега су све ове „секте“ деструктивне:

„Животне потребе чланова своде се на интересе секте и слепу послушност вођи.

Цртани филмови и стрипови су врсте комуникације намењене млађој популацији. Некад и то може бити погубно јер деца, поготово, живе у илузијама.

Једна девојчица је, имитирајући *Бетмена*, скочила кроз прозор и сломила ногу. Дечак који се саживео са истим ликом завршио је на лустеру, а

тоносни витез истине“ хтео да сакрије од српског народа чињеницу да током и након рата на Косову и Метохији нису страдале само православне цркве и манастири, већ и протестантске богомоље.

¹ Наведено дело, стр. 19.

један други, његов вршњак, опонашајући *Робокапа* довео се до принудног климања главом.¹

Након што смо на овај начин открили да и измишљени јунаци стрипова и филмова² могу да заврбују у неку секту, сазнајемо да се на свим секташким окупљањима *користи дрога*, у циљу лакше манипулације чланством:

„Иако дроге више нису заштитни знак (осим код сатаниста) секти, не заборавимо да су манипулација, опсена и импресарио главно оружје секташа у процесу врбовања кандидата. *Зато не искључимо злоупотребу наркотика*, не можда као правило понашања него *као увек могуће и проверено од раније, резервно (средство) оружје* у процесу врбовања (манипулације) нових кандидата или задржавању старих на окупу.³

„Један од најдеструктивнијих елемената секти јесте погубно деловање на здравље чланства. По најновијој међународној номенклатури, *и само присуство у секти јесте болест и то нови облик болести зависности. По правилу, наркотици су саставни део свих ритуала.*“⁴

Према Луковићу, секте максимално искоришћавају своје чланство не пружајући им ни минимално пристојне услове живота, а уз то изузетно негативно утичу на породицу. Дакле, све секте су организације изразито криминогеног карактера:

„Секте су одавно изгубиле свој искључиво верски атрибут и постале дружине најразличитијих и стално нових и нових видова манипулација комерцијалних, психотерапијских, псевдонаучних, пророчких... (...) Све до сада речено сведочи о новом појмовном и суштинском значењу речи секта. Наиме, секте последњих деценија, јесу *појавни облик менталних манипулација и нови облик болести зависности.* (...) *Последице деловања секти су, барем према искуству са терена, такве да се могу сматрати обликом злостављања.* (...) Неки припадници секти не само да нису били на проповеданом просветљеном путу врлине и спасења, него су починили и најтежа кривична дела, као што су убиства, разбојништва, силовања... Истичемо да то нису чинили само сатанисти већ и *припадници свих других секташких органи-*

1 Исто, стр. 24.

2 Да ни остали дечији јунаци из цртаних филмова нису безазлени, већ да и они могу да заврбују децу у секте, казује нам и следећи новински текст. Под насловом „Ни Штрумфови нису наивни“ записано је између осталог и следеће: „Можда звучи наивно (али са Института за ментално здравље ВМА упозоравају да није реч о шали или преувеличавању) да чак ни мали, плави, слатки и домишљати Штрумфови нису безопасни. Како? Тако што кад се нађу у опасности они брже-боље нацртају обрнуту петокраку звезду, а то је, знају упућени, сатанин знак. Знаком „велике звери“ спасавају се и Нинџа корњаче пишући чим су у фрци три шестике, а мало ко не зна да је и то ђавољи симбол...“ Недељна Борба, 17. 5. 1998. год.

3 Исто, стр. 27. Нагласак мој.

4 Исто, стр. 46. Нагласак мој. Не заборавимо, Луковић „сектама“ назива све верске заједнице које се у Србији сврставају међу „нетрадиционалне“, па макар неке од њих у свету бројале и на десетине па и стотине милиона чланова. Дакле, милиони баггиста, адвентиста, пентекосталаца и свих осталих су, према овом полицајцу, болесници и то не обични, већ они који треба да се лече од болести зависности (како од самог „греха“ припадања овим „сектама“ тако и од наркотика које користе у својим ритуалима).

зацја. Проституција је чак у неким сектама у 'опису делатности' мисије. (...) Случајеви нестанка лица, карактеристични су за **све** секте.¹

На страни 112, у скраћеном издању своје књиге чије сам одломке управо навео, овај „врсни познавалац“ секташких обредних ритуала и богослужења која се обављају у еванђеоским протестантским заједницама, наводи и следећу тврдњу на коју треба такође веома добро обратити пажњу:

„Ритуали примања у заједницу – иницијације различити су од секте до секте, али **неки елементи су им заједнички**: пригушено светло, посебна атмосфера, мноштво окултистичких симбола, реликвије секте (групе), посебно место за иницијанта, који се, најчешће применом медитације, хипнозе или другим обредом, доводи у стање сужене свести, а затим се изговарањем магичних речи, уз одређене ритуалне радње вође, врши иницијација“.²

Иако овај текст стоји у целини под поднасловом „Окултно – магијски ритуали“, а уз њега и многе друге напомене везане искључиво за сатанистичке и култове у саставу покрета *New age*, било би поштено да је писац посебно нагласио да се ови ритуали нипошто не одигравају у верским заједницама проистеклим из протестантске реформације, већ само у спиритистичким култовима. Насупрот томе, под великим насловом „Ранохришћанске секте“, побројани су заједно евионити, гностици, монтанисти, аријанци, несторијанци, монофизити, иконоборци, богумили, катарии, староверци, реформација и лутерани. Потом су, под поднасловом „Основна начела протестантизма која су условила појаву секти“, уследили баптисти, назарени, адвентисти, јеховини сведоци, мормони, пентекосталци, креационисти, црква Божија, Божија деца – фамилија љубави... па све до Универзалног живота. Настављајући даље намерно створену збрку појмова, писац је залазио у све већу духовну таму различитих окултистичких праваца, описујући синкретистичке појмове и дисциплине, екстрасенс правце као и пророчке феномене, технике и вештине (и то све под главним насловом „Ранохришћанске секте“). Тек након описивања „окултно – магијских ритуала“, у оквиру којих је наведен и малочас цитирани текст, уследио је нови главни наслов „Синкретистичке секте“. Тек у оквиру ових синкретистичких секти, аутор је споменуо и одређене тоталитарне култове као што су Ред источног храма (*Ordo Templi Orientis*), Бела гностичка црква, Мунова унификациона црква и Ом Шинрикјо (култ Шока Асахаре у Јапану који је законом забрањен после напада нервним гасом *сарин*ом у Токијском метроу средином '90-тих година прошлог века). Након описивања ових секти уследио је још један главни наслов „Далекоисточне и псеудохиндуистичке технике и феномени“, а пос-

1 Наведено дело, стр. 31, 34-35, 37, 75. Нагласак мој. Овакво уопштавање **свих секти** какво стално чини аутор „Приручника за самоодбрану“ (иако би му много боље пристајао назив „Приручник за самообману“) нипошто му не служи на част. Ишчитавањем оваког текста неупућени припадник српског народа ће извести закључак на који је Луковић (зло)намерно и желео да га наведе, а то је да се и у оквирима еванђеоских протестантских заједница, а у складу са њиховим учењем, одигравају убиства, силовања, проституција, киднаповања и слично, као и у сатанистичким и њима сличним деструктивним култовима.

2 Нагласак мој.

ле њега и четврти по реду „Сатанистичке секте“ (у коме су описане стварне сатанске организације као што су Сатанина црква, Слободни спиритисти, Међународно удружење вештица, Храм народа, Ред соларног храма, итд.).

У складу са оваквом организацијом појмова сврстаних под поменута четири главна наслова (постоји и пети под називом „Комерцијални култови“), логично је за очекивати да ће највећи број читалаца Луковићеве књиге помислити да је начин примања у чланство неке од еванђеоско – протестантских заједница управо онакав каквог га је овај полицијски капетан и представио (уз пригушено светло, окултистичке симболе и хипнозу којом се нови члан доводи у стање сужене свести). То наравно из разлога што се овакав ритуал примања у чланство (**у свим сектама** – како из текста произилази) налази наведен, као што сам већ нагласио, у целини у којој се описују верске заједнице проистекле из реформације, а не под другим главним насловима у којима се описују сатанистичке и остале окултне организације. Да су којим случајем аутор и његови сарадници – издавачи, били добронамерни и искрени у жељи да истинито информишу јавност, сигурно не би дозволили да им се поткраде овако крупан „пропуст“. Уколико пак г-дин Луковић стварно верује у заблуду у коју је, сасвим сигурно, оваквим писањем довео многе своје читаоце који никада нису били присутни у некој „новопротестантској“ богомољи за време свечаности крштења, онда то само доказује да он познаје тему о којој пише таман колико и неки прости чобанин са Старе планине. Насупрот овоме, крштења у еванђеоским црквама (као начини за примање нових људи у чланство заједнице) су најсвечанији догађаји који се уприличују током године. Њима присуствује, *у добро осветљеним просторијама* или на отвореном простору (на реци, језеру или мору), велики број чланова цркве као и гостију из других деноминација. Такође, њима присуствује и родбина новокрштених која, понекада, припада традиционалним конфесијама или се уопште не изјашњава као религиозна. У сваком случају, приписивање сатанистичких ритуала еванђеоским протестантским заједницама и њиховом свечаном чину крштења је, или продукт крајње неупућености аутора, или пак отворене и дрске злонамерности.

И за крај, желео бих да сагледамо у неколико реченица „висок степен теолошког образовања“ г-дина Луковића, којег је, као препоруку за читање књиге „Приручник за самоодбрану“, посебно истакао један од њених рецензента, епископ Порфирије Перић.¹

Када аутор „Приручника“ говори о начину на који секташи тумаче Свето писмо, он им између осталог замера и следеће:

„Све то, фасцинације саговорника ради, и веродостојности учења, повезује се **са истргнутим цитатима из Светог писма**, а с циљем да се врбовани уплаши, дестабилизује, а онда повери своје проблеме, дилеме, а на крају и душу секти.“²

1 Ево шта еп. Порфирије између осталог каже у својој рецензији: „Посебну пажњу ова књига завређује својим изненађујуће **високим теолошким нивоом**, с обзиром да аутору теологија није струка...“ Текст на задњој корици књиге, треће издање. Нагласак мој.

2 Секте, приручник за самоодбрану, Београд 2003. стр. 42. Нагласак мој.

Дакле, секташи се користе истргнутим цитатима из Библије, којима наравно дају погрешно значење, а све у циљу врбовања нових душа у своју јеретичку организацију. Ипак, свако ко имало познаје светописамске текстове, а у исто време је прочитао и Луковићеву књигу, вероватно није могао да се начуди и у исто време добро не насмеје стиховима из Писма које је наш аутор - критичар у својој књизи навео. Наиме, на стр. 67. своје књиге „Верске секте – приручник за самоодбрану“ (треће издање), у тексту стрипа којег је Луковић (као што сам и раније рекао) потпуно погрешно приписао Јеховиним сведоцима, стоји следећа изјава:

„Исус никада није звао људе у цркву или религију! Он једноставно зове: „Ходите к мени!“

Луковићев коментар на ову изјаву, написан испод стрипа, гласи:

„Чиста неистина. Пред своје распеће Христос је апостолу Петру рекао: „**На леђима твојим саградићу цркву своју**“.

Оваквим коментаром наш инспектор полиције не само што је изразио незнање да се овакав Исусов позив заиста налази у еванђељу¹, већ и напамет наводи Господње речи упућене апостолу Петру. Ове од Луковића погрешно наведене речи записане су у ев. по Матеју 16:18 и гласе овако:

„И ја ти кажем да си Петар, и *на тој стени* сазидаћу Цркву своју, и врата адова неће је надвладати.“

Оно што је сигурно јесте да се ни један православни богослов не би сложио са Луковићевом самоувереном изјавом (која је, зачудо, остала непромењена и до четвртог издања књиге) да је Христова Црква саграђена на „леђима апостола Петра“. Овакво веровање (да је Петар стена на којој је Исус саградио Цркву), као што је познато, заступају римокатолици а не православни, па би стога било занимљиво сазнати ко ли је то Луковићу дошапнуо овакву верзију поменутог стиха, каква не постоји нигде, па ни у римокатоличким преводима Светог писма?

Упоредићемо још неколико стихова из „Библије“ (онакве какве нам их је Луковић у својој књизи представио) са стварним библијским текстовима:

„Свети апостол Јован Богослов упозорава: 'Који год преступа и не стоји у науци Христовој, онај нема Бога; а који стоји у науци Христовој, онај има Оца и Сина. Ако ко долази к вама **и ове науке** (јеретичке и секташке) **донеси**, не примајте га у кућу и не питајте се са њим.'²

„Који год преступа и не стоји у науци Христовој онај нема Бога; а који стоји у науци Христовој онај има и Оца и Сина. Ако ко долази к вама **и ове науке не доноси**, не примајте га у кућу, и не питајте се с њим.“³

Као што учачамо, аутор је готово неприметно променио библијски текст и приписао му потпуно супротно значење. Уколико бисмо у обзир узели прави библијски текст и убацили Луковићев додатак (кога је написао у загради), онда би испало да ап. Јован упућује хришћане да у своје куће не при-

¹ А он гласи: „**Дођите к мени** сви који сте уморни и оптерећени, и ја ћу вас одморити.“ Ев. по Матеју 11:28. Нагласак мој.

² Секте, приручник за самоодбрану, Београд 2003. стр. 86.

³ 2. посл. Јованова 9-10. Нагласак мој. Превод Вука Караџића.

мају оне који им не доносе јеретичку науку. Дакле, хришћани би у своје куће требали да примају само јеретике и секташе?!? Иако Луковић овако нешто сасвим сигурно није хтео да каже, он би требао да зна (пошто се већ латио писања) да се под „знаке навода“ не би нипошто смели да цитирају текстови по свом сопственом нахођењу или по сећању, већ дословно, од речи до речи (уз обавезну напомену одакле је цитат узет)! Уосталом, избацујући реч „не“ из свога цитата, Луковић је упропастио и читав контекст ове, ионако кратке, посланице.

Ево још једног „допуњеног“ новозаветног стиха:

„Апостол Павле каже: 'Сви који хоће побожно да живе у Христу биће гоњени, **не само од људи већ и од демона.**“¹

„А и сви који желе да живе побожно у Христу Исусу биће гоњени. А зли људи и варалице напредоваће на горе – варајући и варајући се.“²

Било би свакако добро да сазнамо који је то превод Библије користио г-дин Луковић када се у њему налазе и делови реченица (у овом случају: **не само од људи већ и од демона**) који у званичним преводима не постоје?

Но, очигледно је да се овде ради о верзији Библије коју само Луковић поседује и нико више, судећи по филозофској мисли коју је аутор приписао ап. Павлу, а која се уопште не налази у Новом завету. Чик нека неко пронађе овај стих у новозаветним посланицама апостола Павла:

„Свети апостол Павле беседи: 'Као што је гордост изазов смерности, гнев трпеливости, туга је изазов хришћанске ведрине, тој са љубављу врхунској хришћанској врлини која и јесте вера у васкрсење и вечни живот.“³

Толико о високој теолошкој стручности инспектора Луковића и његовом, за разлику од погрешне секташке праксе, доследном и коректном навођењу и тумачењу библијских текстова!

После свега што смо прочитали у управо приказаном делу; после учачања свих дезинформација и нетачности које ова књига садржи, како је уопште могуће сложити се са мишљењима остала два рецензента? Наиме, у својој рецензији проф. др Братислав Петровић је о Луковићу и његовом делу (као да књигу није ни отворио а камоли прочитао) рекао следеће:

„Аутор није ни „про-култно“ ни „анти-култно“ орјентисан, већ у својој књизи говори „о сектама“ *препуштајући читаоцу да доноси закључке*. Ве-ома обиман и **аутентичан материјал** је поткрепљен и примерима из сопствене професионалне праксе, јер аутор има примарни циљ да информише и тиме заштити читаоца.

Наравно да се слобода мисли, веровања, верских убеђења, вероисповести и верских обреда поштује. Слобода појединца досеже до границе до које својом слободом веровања и деловања не угрожава слободу другог. Живимо у мултинационалној, мултиконфесионалној и мултикултурној заједници *о чему аутор такође води рачуна*. (...) Књига о верским сектама Зорана

1 Наведено дело, стр. 92. Нагласак мој.

2 2. посл. Тимотеју 3:12-13

3 Наведено дело, стр. 92.

Луковића значајан је допринос *реалистичном сагледавању* феномена секти данас када се против наше земље води и неокортикални рат.¹

Баш на супрот тврдњи др Петровића (у чију медицинску стручност ни најмање не сумњам, али сам зато врло скептичан према његовом познавању верског организовања и учења малих верских заједница у Србији), да књига Зорана Луковића представља реалистично сагледавање феномена секти, као и то да аутор није ни „про-култно“ ни „анти-култно“ орјентисан, из свих наведених текстова смо могли да се уверимо да је истина потпуно другачија. Зоран Луковић је у свом делу показао да је изразито „анти-култно“ орјентисан. Он у потпуности заступа интересе СПЦ дајући крајње упрошћену и не-реалну слику о многим верским заједницама које легално и по закону делују у Србији већ деценијама па и вековима. Уверили смо се, нажалост, да аутору није баш превише стало до слободе мисли, веровања и верских убеђења грађана наше земље који припадају мањинским верским групама – а коју је својим писанијем максимално угрозио.

Са друге стране, начелник УКП, правник МУП-а Србије, Миленко Ерчић је у својој рецензији истакао:

„Реч је о *компетентном аутору* који се, како кроз службу, тако и приватно петнаест година бави овом појавом.

Квалитет рада огледа се у мноштву информација које аутор нуди о генези, појавним облицима и механизмима деловања верских секти и покрета на територији СР Југославије.“²

Сматрам да смо о Луковићевој компетентности и квалитету његовог рада довољно рекли да даљи коментар уопште није потребан.

Православље и секте I (издање Светигоре)

У издању Светигоре, издавачке установе митрополије црногорско-приморске, изашло је до сада седам књига на тему „Православље и секте“. Прве две књиге обрађују, између осталог, и делатност и учења еванђеоских протестантских верских заједница. Осталих пет се баве делатношћу религија новог доба (*New age*), источњачких верских покрета итд. Из тог разлога, у обзир за ово разматрање и преглед антисекташке православне литературе узећемо само прве две књиге из поменутог серијала – које у негативном контексту описују регистроване неправославне хришћанске заједнице које легално делују и чији су припадници, према важећем Уставу и законима, у потпуности равноправни са свим осталим грађанима наше земље.

У предговору прве књиге, која носи наслов „Од утопије до кошмара“ а издата је 1997. године, дакле у време санкција а уочи сукоба наше полиције и војске са албанским екстремистима на Косову и Метохији, приређивач овог серијала, г-дин Владимир Димитријевић, написао је о „сектама“ следеће:

1 Извод из рецензије prof. dr sci. med. Братислава Петровића. Види на задњој корици Луковићево књиге (треће издање, из 2000-те године). Нагласак мој.

2 На истом месту. Нагласак мој.

„Пред читаоцем је књига која је настајала под притиском доба у коме живимо. (...) Књига је настала у доба великих искушења нашег народа који, што сопственом кривицом, а што по вољи моћника овога света, страда више но икад у својој историји. *Поред рата, економске беде, распада личног и друштвеног морала, пораста криминала, политичких зађевица и раскола, појавило се зло горе од свих зала*, зло које насрће на дух србског народа – *зло лажних вера и опасних духовних заблуда*. (...) Посреди је прави духовни, и не само духовни, терор над нама, и налазимо се, без претеривања, пред опасношћу духовног геноцида ако се не супротставимо као слободан крштен народ.“¹

Дакле, „зловрје“ које проповедају секте јесте много веће зло од бомбардовања, ратова, криминала и неморала сваке врсте. Пошто је по среди прави духовни геноцид над крштеним православним (читај: пред Богом правоверним) српским народом, исти тај народ мора, по Димитријевићу, да се томе супротстави (највероватније у складу са учењем св. Филарета Московског кога сам цитирао из Луковићеве књиге раније у овом поглављу, а која гласи да „непријатеље отачаства треба сатрти“). Ево шта неки од светих отаца, чије учење следи г-дин Димитријевић, говоре по питању односа православних према неправославнима, сматрајући притом да према таквима не треба указивати никакву љубав, самилост нити за њих упућивати молитве Богу. Према овим светитељима, „јеретици“ уопште и нису прави људи већ више наликују домаћим животињама и зверима:

„Преподобни Агатон Египатски у Отачнику каже: „Јерес је отуђење од Бога, јеретик се одлучује од живог и истинитог Бога и присаједињује се ђаволу и анђелима његовим, онај ко је одлучен од Христа више нема Бога кога би могао умолити за своје грехе“. А на питање: „Зашто је о јеретичима написано: „*Замрзех Госпoде, оне који тебе мрзе*“ (Пс. 138, 21) и на другом месту: „*замрзи свакога човека...*“ (Лев. 19, 17)?“ Св. Јефрем Сирин одговара: „Јеретике, као хулнике и непријатеље Божје, Писмо назива не људима, него псима, вуковима, свињама и антихристима, по речи господњој: „*не дајите светиње псима*“ (Мт 7, 6) И Јован каже: „*Сада су се појавили многи антихристи*“ (Јн. 2, 18). ***И њих не треба волети*** нити хранити ни молити се нити јести заједно са њима...“²

1 Од утопије до кошмара, стр. 5. предговор. Нагласак мој.

2 Јудин пољубац, апостасија „Српске православне цркве“; Световазнесењски манастир Есфигмен – Света Гора, Београд 2004. стр. 288-289. Нагласак курзивом потиче од аутора текста. Нагласак ***bold-italic*** (подебљани курзив) је мој. Све граматичке неправилности потичу из цитираног дела и са моје стране нису исправљане. (Уместо Пс. 138, 21; треба да стоји Псалма 139:21).

Непотпуно цитирани и из контекста извађени стихови из псалма 139:21 и Левитске тј. 3. Мојсијево књиге 19:17, уопште не указују на мржњу коју треба испољавати према другачије верујућим људима! Насупрот томе, наведени стих из псалма 139:21 указује на испољавање Давидове мржње (Давид је био грешан и погрешив човек) према Божијим непријатељима и душманима који су тражили да га убију. Но уколико прочитамо у целисти текст из 3. Мојс. 19:17, заједно са ст. 18. (писан неколико столећа пре Давидовог рођења), учинимо какво понашање треба да буде украс сваког истинитог Божијег слуге: „***Немој мрзити на брата својега у срцу својем; слободно искарај ближњег својега, и немој трпјети гријеха на њему. Не буди осветљив, и не носи срдне на синове народа својега; него љуби ближњег***“

У даљем тесту предговора за књигу „Од утопије до кошмара“ приређивач овако описује припаднике малих верских заједница:

„Ко су чланови секти? Они су наш, православни бол. (...) Они су, такође, **болесни** и духовно рањени људи, у највећем броју случајева **жртве нечије манипулације**. (...) То су болесни, и психички и физички, рањени и јадни људи, који су кренули за Светлошћу, а обрели се у тами... А тек њихове породице!“¹

Као и др Вукадин Цветановић и В. Димитријевић заступа идеју да све верске заједнице у Србији треба законски сврстати у четири групе. Ево како би се по њему овај „проблем“ требао да реши:

„У једном нормалном правном поретку, све верске заједнице и конфесије би се могле поделити на четири групе. У прву групу би ушле секте за које је поуздано утврђено да су терористичке и опасне по грађане (на пример, „АУМ Шинрикјо“, која је почетком 1995. извршила тровање путника у токијском метроу). У другој групи би биле секте за које се зна да су потенцијално опасне, и које су већ много пута извођене пред судове у свету („Мунова унификациона црква“ која остварује отворене политичке циљеве; уз то, поседује и фабрике оружја). У трећој би биле традиционалне конфесије које су присутне на нашем тлу углавном као конфесије појединих народа (римокатолицизам, лутеранство, ислам, итд.) У четвртој групи, првој по значају, била би Православна Црква, државотворна Црква србског народа, којој би држава требало да помаже.“²

Оно што није јасно јесте у коју би групу г-дин Димитријевић сврстао еванђеоске протестантске заједнице, јер оне нису ни „традиционалне“ а нису ни терористичке попут АУМ Шинрикјо! Њихове верске вође (тј. проповедници и старешине), такође, нису „много пута извођене пред судове“ нити поседују фабрике оружја. Једино што еванђеоске цркве у свету поседују су, поред богослужбених објеката, многобројни дечији вртићи, школе и универзитети, старачки домови, здравствени центри (болнице) као и хуманитарне организације преко којих је, између осталог, и у Србију за време санкција стизала а и даље наставља да стиже хуманитарна помоћ (у облику хране, лекова, гардеробе итд.) и то у количинама од више хиљада тона. Ова помоћ је била дељена а дели се и даље свим угроженим лицима, међу којима је убедљиво највећи број српских изгнаника из република бивше СФРЈ као и са Косова и Метохије (а од којих никада није захтевано да се одрекну

својега као себе самога; ја сам Господ.“ (Нагласак мој). Са друге стране, Господ Христос употребљава народски језик када љуте Божије противнике назива „псима“ (у Мт. 7:6) указујући апостолима на опасности са којима ће се сусретати, као безазлени голубови и нејаке Божије овчице, приликом проповедања еванђеља неверујућима (Види још и у: Мт. 10:16). После свега реченог, било би добро потражити одговор на питање како је могуће из Светог писма извући закључак до кога су дошли (и до кога стално изнова долазе) православни „ревнитељи“, када оно, као Божије „љубавно писмо“ упућено људском роду проповеда праштање и љубав према свима?

1 Наведено дело, стр. 8. Нагласак мој.

2 Исто, стр. 21.

своје православне вере да би поменути помоћ добили)¹. Ипак, очигледно је да би еванђеоске заједнице по уверењу В. Димитријевића требале да потпаду, као и по мишљењу др Цветановића, у групу „потенцијално опасних“ (дакле заједно са Муновом унификационом црквом која производи оружје), иако се у прилог доказа о наводној опасности, коју са собом доноси деловање ових верских заједница, не може навести ни један једини истинити пример.

Прво поглавље, вероватно и најекстремније у читавој књизи носи назив „Многи лажни пророци изишли су у свет“ (стр. 31-37), а писац је једна припадница лепшег и нежнијег пола, г-ђа Ксенија Кончаревић. На почетку свога текста, поменута госпођа казује да Србија наших дана наликује на земљу гадаринску² у којој су се зацарили „легиони нечастивих сила и војске духовна злобе и лажи“. Наравно, ауторка текста мисли на деловање неправославних верских заједница (секти) које су „отпале од Христа Спаса и похулиле на Свету, Саборну и Апостолску Цркву Православну“. Сви верници и пријатељи (симпатизери) ових верских заједница називају се „ројевима хипнотисаних и немоћних мушица, бесловесним, некрштеним и обесхристовљеним душама, које због тога што пребивају у тами – бивају привучене лажном бледом светлошћу наопаког секташког учења“. Према овој ауторки, Свето писмо и свето предање (целокупно учење светих отаца) су подједнако Светим Духом надахнути извори хришћанске вере а Православна црква је једина која чува свепобедну Христову истину. Са друге стране, ауторка признаје међусобну равноправност свих неправославних верских учења (дакле и учења „секти“, али и римокатолика, муслимана, Јевреја, традиционалних протестаната; тј. свих оних који данас одржавају редовну верску наставу у државним школама) и то следећим исказом:

„А равноправност неправославних учења је извесна – свима је њима место „у тами најкрајњој, тамо где је плач и шкргут зуба“ (Мт. 8:12).“ (стр. 33).

1 Православни сектолози (а уједно и свештеници) злоупотребљавају чињеницу да је *понекада* заједно са хуманитарном помоћи дељен и одређени штампани материјал, говорећи да се ради о класичном „врбовању“, трговини људском несрећом, као и приморавању људи да „продају веру за вечеру“ (види више о томе у књизи Горана Максимовића: Христа разацињу зар не? Ниш 1995. год. стр 62-68). Насупрот томе, овај штампани материјал се готово увек састојао само од Светог писма – Новог завета (и то званичних признатих српских превода: Вука Караџића, Емилијана Чарнића, Димитрија Стефановића). Понекад су примаоци хуманитарне помоћи у прилици да добију и додатне материјале са објашњењима главних учења верске заједнице која ум помоћ указује, а све у циљу разбијања предрасуда код људи у невољи, који ће због усађеног нереалног страха од „секти“, чак одбити понуђену помоћ иако им је живот у опасности. Упознавање невољника са штампаним материјалом заједнице у којем су објашњена њена основна начела вере и деловања, има дакле за циљ да упозна људе са чињеницом да и еванђеоске протестантске цркве, попут осталих цркава и државних установа, воде бригу о угроженима те да њихово учење ни у ком случају не садржи никакве „сатанске елементе“ - како им се преко медија злонамерно приписује. Хуманитарна помоћ никада никоме није била ускраћена, иако је највећи број њених прималаца остао у вероисповести у којој је и до тада био (тј. био и остао православан). То представља још један доказ да њено дељење никада није ни имало за основни циљ „проверавање“ православних у секташе, већ се права побуда за њено пружање налази у искреној хришћанској љубави еванђеоских протестаната из земље и света према свим људима који су у невољи и потреби.

2 Види у: Ев. по Луки 8:26-39. Земља гадаринска се још назива и земљом гергесинском.

Ауторка овог текста који, као што увиђамо, одише верском нетрпељивошћу, даје и савет читаоцима и поучава их на који начин могу да се увере да ли је њихов саговорник православан или није:

„Још једноставнији начин да установите са ким имате посла је молба саговорнику да се прекрсти или да целива православну икону. Свако ко одбије да то учини испољиће своју антиправославну настројеност, и то не треба да вас чуди: од часнога крста и светих икона, хранитеља душа и тела православних, ужасавају се нечастиви и беже војске демонске.“ (стр. 35).

Као што смо несумњиво утврдили у поглављима „Поштовање светих икона“ и „Васељенски сабори“, иконе нипошто нису постојале у првовековном хришћанству. Шта више, готово сви црквени ауторитети из првих векова били су енергично против сачињавања и поштовања икона, које су тек касније, под многобожачким утицајем почеле да се изображавају. Стога, по речима г-ђе Кончаревић, и апостоли, и сви рани хришћани били су антиправославно настројени, а уз то и равни нечастивим демонским војскама које беже од поклоњења светим иконама. Ауторка даље изражава своје чуђење питајући се одакле потиче „толика благодат у кокаколичној хедонистичкој цивилизацији“ (ауторка мисли на Сједињене Америчке Државе), где се полуписменим фармерима и психијатријским болесницима јављају „небеска виђења“, желећи да на тај начин дискредитује све еванђеоске верске заједнице које су у Америци данас бројне – упоређујући их са Мормонима, Јеховиним сведоцима и осталим нееванђеоским организацијама (које се и међу еванђелистима сматрају псеудохришћанским култовима). Упоређења ради, г-ђа Кончаревић је заборавила да наведе чињеницу да у оквиру Православља постоје чак и верски празници установљени на основу „небеских виђења“ психијатријских болесника (такав је на пример празник „Покрова пресвете Богородице“ установљен на основу виђења св. Андрије Јуродивог у X столећу, а обележава се од XII века и то 1. октобра по јулијанском календару. Ко су заправо били „јуродиви“ говорили смо у поглављу „Житија светих“). Оно што је још занимљиво у овом поглављу јесте и ауторкин савет да српски народ не треба превише да обраћа пажњу на то ако православни свештеници и епископи живе порочно и нехришћански, јер је, ето, и то донекле нормално – и они су људи да многим слабостима. (на стр. 36). На крају, читаоци добијају савет да пред секташким проповедницима отворено исповеде своју православну веру снажно им се супротстављајући и износећи против-аргументе који потичу из изворног Христовог, апостолског и светоотачког учења.

Све оно што смо до сада прочитали, а што се налази између осталог и у поглављу г-ђе Кончаревић, само доказује колико велико може бити, са једне стране, непознавање Светог писма и црквене историје, а са друге непристојност, безобзирност и нетолерантност оних људи који себе називају „браниоцима праве вере“.

Православље и секте II (издање Светигоре)

И друга књига у серијалу о сектама, под насловом: „Библија без Бога, Хришћанство без Цркве; Православље и секте, новопротестантизам данас и овде“, у истом духу следи претходну. У уводној речи, у предговору који носи назив „Од библиопоклонства до књиге Мормон“ приређивач Владимир Димитријевић казује да се пред читаоцем налази књига која обрађује учење и деловање „новопротестантских секти“. Ево како је приређивач објаснио овај појам:

„Појам „новопротестантске секте“ увели смо да бисмо истакли разлику између традиционалног протестантизма (мада је, од Лутера наовамо, сав протестантизам у антипредањском, па чак и антицрквеном заносу човековом расудном моћи и вером којој нису потребна дела) и оних секти које су настале у САД у XIX или XX столећу, а које се ипак од традиционалног протестантизма разликују у неколико битних тачака.“ (стр. 5).

Приређивач даље каже да је теологија новопротестаната веома примитивна (у исти кош су стављени нпр. баптисти са мормонима), да су неке од ових секти крајње антикултурно и антидруштвено настројене, те да је руски теолог Андреј Курајев сасвим у праву када каже да продор оваквих секти на територију православних земаља представља суштинску трагедију. Ова трагедија се састоји између осталог и у следећем:

„Јер, адвентисти, јеховисти, пентекосталци, баптисти и њима слични свету нису дали ниједног значајнијег научног или уметничког ствараоца, нити су било чиме обогатили културу оног тла на коме дејствују.“ (стр. 6).

У овом случају (као и у многим другим) г-дин Димитријевић очигледно није био најбоље обавештен. Да се којим случајем распитао код свога „саборца“ Биљане Ђурђевић – Стојковић, она би га вероватно обавестила да су, ипак, нпр. баптистима припадали неки од познатих светских писаца као и научника. Ево шта о овоме казује поменута ауторка у свом „Лексикону секти“:

„У баптистичким редовима налазили су се писци: Џон Милтон (писац светски познатих дела: „Изгубљени рај“ и „Рај поново нађен“; прим. И. С.), Бичер Х. Строув, Данијел Дефо (писац романа који се налази у лектири за основну школу: „Робинсон Крусо“; прим. И. С.), и светски познат метафизичар др Б. Т. Спенсер.“¹

Овим информацијама до којих је дошла г-ђа Ђурђевић - Стојковић можемо још да додамо да је баптистима припадао и добитник Нобелове награде за мир (1964. год.) Мартин Лутер Кинг, који је због своје борбе за људска права убијен приликом атентата 4. априла 1968. године. Након смрти овог баптистичког проповедника многе државе и градови у Сједињеним Америчким Државама су његов рођендан, 15. јануар, прогласиле својим празником. Такође, баптистима је припадао и писац из XVII столећа, чије се дело „Пут хришћанина“ (*The Pilgrim's progress*) проучава на појединим факултетима у оквиру енглеске и светске књижевности. Он се звао Џон Бањан

¹ Верске секте – Лексикон, стр. 42.

(John Bunyan). Овим именима можемо да додамо и Јана Амоса Коменског, који је такође припадао еванђеоском крилу, а признају му се велике заслуге у оквирима светске књижевности. Све напред наведено доказује да су и еванђеоски „новопротестанти“ задужили свет значајним идејама и делима, а да не помињемо чињеницу да многи научници свих дисциплина припадају овим црквама, као и председници и министри у многим државама света (нама географски најближи јесте пример трагично пострадао македонског председника Бориса Трајковског који је био веома активан у Методистичкој цркви).

Књига „Библија без Бога – Хришћанство без Цркве“ обрађује учење и деловање следећих верских заједница: баптистичке, адвентистичке, пентекостне, мормонске и Јеховиних сведока.

Што се тиче „блиставе дијалогске апологије протојереја Кирила Зајца упућене баптистима“ (како је то приређивач с поносом истакао), она заправо представља препричане догађаје који су се одиграли 1927. године у једном руском возу, као и испред неке омање сеоске Православне цркве. Главни баптистички гласноговорник је у овој „апологији“ представљен као особа ниске интелигенције и слабог познавања Светог писма, која стално „врти у круг“ неколико својих омиљених фраза, као што су: „ми смо спасени“, „ми смо свети“, „Христос је наш брат“, „православци су идолопоклоници“ и слично. Насупрот овом баптистичком вернику који је очигледно био обични једноставни сељанин (а у овој књизи приказан као представник целокупне баптистичке деноминације – што би требало да значи да баптисти немају боље теологе него само овакве – који незнатно и „неоправдано“ оптужују православне за кривоверје), налази се бистроумни православни свештеник који поседује одговоре на сва постављена питања, и на фасцинантан начин, пред групом православних верника, у потпуности побија све тврдње баптистичког „проповедника“. Ево како гласе неки од аргумената који потврђују исправност православног учења насупрот секташкој баптистичкој веронауци:

„Дозволите ми да вам поставим неколико јасних, нимало магловитих, питања и одговорите на њих јасно, без свог магловитог красноречја. Видим да сте секташ, вероватно проповедник. Која је секта у питању – то није битно. Па ипак, јасно је једно – да нисте у Цркви Христовој. Реците ми – да ли се код вас сачувало оно огромно духовно богатство које су Цркви предали Свети Апостоли? Или можда о томе нисте ни мислили, нити сте за такво богатство чули? (Ћутање.)

- Имате ли свештенике? Не? А они постоје у Цркви од апостолских времена. Свештенство су нам предали Апостоли. О њему се јасно говори у том истом Светом Писму, које у овом тренутку држите у рукама.
- Да ли су се код вас сачувале Свете Тајне? – Крштење, миропомазанье, покајање, причешће, брак, јелеосвећење? Оне постоје од апостолског доба, а о њима се говори у новозаветним светим књигама!-
- Да ли, у складу са Еванђељем, поштујете Мајку Божју?

- Имате ли молитвено општење са Небеском Црквом, са Светим Апостолима, чија су Писма сад у вашим рукама, са светитељима, мученицима и свим праведницима?
- Имате ли молитвено општење са Ангелима?
- Да ли се молите Ангелу – чувару?

А све је то, видите, постојало у Апостолској Цркви. И све то постоји у Православној Цркви.

- Имате ли молитвено општење са умрлим очевима, мајкама, дедовима и са свима у вери уснулима? Да ли се молите за покојнике? Или сте на њих заборавили, па се смрт показала јачом од љубави Христове? – А у Апостолској Цркви молили су се за покојнике!
- Иконе не поштујете. А да ли поштујете животворни Крст Господњи? Да ли себе осењујете светим Крстом? Да ли Крст носите на грудима својим, који је, по речи Апостола – „Његова поруга“ (Јев. 13, 13). – Све је то постојало у Апостолској Цркви.

Моја питања су јасна. Одговорите на њих. Ћутите? Да, шта бисте могли рећи, кад ништа ни немате. А то је, заиста, огромно богатство. (...) Шта нам можете дати? Какву духовну ризницу? – Баш ништа. Ви сте потпуни убожјаци, у духовним сте траљама.“ (стр. 45-47).

Као што видимо, пред неупућеним народом (какав је углавном данас и народ српски) овај руски свештеник је изнео читав низ историјских нетачности. Баш насупрот његовим тврдњама, у овој књизи сам показао да ама баш ништа од онога што је овај свештеник споменуо није постојало у раном апостолском хришћанству! Православни, као што смо и до сада учили, веома воле да пред непросвећеним народом износе тврдње из тзв. светог предања уз прилагођавање светописамских текстова и њихово вађење из контекста (што наравно људи који не познају ова два извора вере уопште не препознају и због тога „аминују“ све што чују из уста верских великодостојника „своје вере“). Након што је на овај и сличне начине дремљивим путницима у возу „доказао“ православну „истину“ наспрам секташких обмана, протојереј Зајц нас је подсетио на један догађај који се одиграо 15 година раније (1912.) у Витебској губернији. Наиме, у једно село стигло је неколико баптиста – „пропагатора нове вере“. Локални свештеник се забринуо због верског отпадноћа своје пастве која је почела да посећује баптистичке молитвене скупове, те је позвао проту Кирила Зајца да народ поврати Православљу. Протојереј се једнога преподнева обратио народу окупљеном у црквеном дворишту, заступајући вековно небиблијско веровање о спасењу које се добија кроз добра дела (не схватајући уопште библијску доктрину о оправдању кроз веру и духовном рођењу; види 2. и 3. поглавље моје књиге), убеђујући га уз то да су баптисти лажни пророци, вукови у овчијим кожама, који припремају пут доласку антихриста – војујући против једине свете, саборне и апостолске цркве – Православне. И тако у недоглед.

Из малопређашњих казивања и навода из поменуте књиге, заиста нисмо могли да уочимо у чему се састоји та вајна „блиставост дијалогске апологије“ протe Кирила Зајца. Насупрот томе, његов говор је препун оптужби из-

речених на рачун баптиста (спомиње се и то да су баптисти злочинци (јер не крштавају бебе и тако им не дозвољавају да буду спасене пред Богом), да поседују гордост – грех сатански, да су богохулници, безумници и слично; на стр. 64, 65, 75, 77), које су изнесене без готово икакве теолошке и историјске аргументације. Шта више, према Светом писму и историјским чињеницама, истина је готово у потпуности на страни баптистичке теологије.

Са друге стране, занимљиво би било да се примети да за доказивање исправности православне богословске мисли и веровања – насупрот еванђеоско протестантској, није узет неки озбиљни дијалог (или теолошка расправа) вођена између нпр. двојице доктора теологије припадника ове две различите теолошке струје. Очигледно је, на основу свих наших досадашњих истраживања које сам представио у претходним поглављима, да би исход овакве расправе био неповољан за представника традиционалне цркве Истока. Због тога није ни чудно што се таква врста апологије не може наћи на странама православне антисекташке литературе, већ само она која приказује (питање је да ли објективно?) дијалог између ученог православног јереја и обичног сеоског баптистичког верника (пре Другог светског рата у Русији) – не тако упознатог са чињеницама из црквене историје. Уколико православни сектолози и борци за „правоверје“ нису имали неки бољи пример исказивања аргументоване теолошке надмоћи над баптистима, овај који су изнели пред неупућеног српског читаоца за познаваоце и није тако убедљив да би се њиме могли да похвале.

Шта још можемо да уочимо у овој књизи, која на тако „блистав“ начин демистификује секташе и даје православни одговор на њихове небиблијске умотворине?

Па, ево овако. Најпре се може прочитати неколико текстова о адвентистима. Потом, у поглављу које обрађује нека учења пентекостне цркве (на стр. 117) помињу се и подаци до којих је у свом истраживању дошао еванђеоски аутор Курт Кох, а описао их у књизи „Ђавоља азбука“ (на српском језику у издању Дома Молитве – баптистичке цркве из Пећи, после рата 1999. год. премештене у Аранђеловац). Наравно, иако се послужио књигом коју су издали баптисти, аутору текста о пентекосталцима није ни напамет пало да то саопшти читаоцима, већ је писца овог дела једноставно назвао „немачким истраживачем“.¹ Ситуација је слична и у поглављу о историјату и учењу Јеховиних сведока. Аутори ових поглавља такође користе податке из баптистичких извора, са том разликом што сада баптистичке пасторе са уважавањем називају „велечасним“ а њихове издавачке и филмске куће „угледним кућама традиционалних протестаната“:

„Јуна 1912. године велечасни Ц. Ц. Рос, баптистички пастор из Хамилтона у Онтарију издао је памфлет „Неке чињенице о самозваном пастору Чарлс Тејз Раселу“. У њему је писао о Раселовој личности и његовој „тео-

1 Поменута књига „Ђавоља азбука“ представља својеврстан „лексикон“ окултних појава поређаних по азбучном реду. Конкретно, подаци које је аутор текста из православне књиге применио на Пентекостну цркву у Србији, односе се на испољавање разних екстатичних манифестација у екстремним харизматским покретима (култовима), и могу се само у занемарљивом проценту применити на домаћу Пентекостну цркву у нашој земљи.

логији“, за коју је рекао да је „анти-разумна, анти-научна, анти-библијска, анти-хришћанска и да је јадно изопачење Еванђеља Божијег Љубљеног Сина“. (стр. 134 -135).

„Тајни живот Јеховиних сведока често је филмован у Америци. Угледна кућа традиционалних протестаната, „Jeremiah films“, направила је производ који се, због озбиљности и фактографичности, може сматрати узором антисекташког документарца.“ (стр. 139-140).

Посредством ових текстова написаних руком православаца, могли смо да се упознамо са тиме да се и еванђеоски хришћани у свету, тамо где су у већини (издавачке и филмске куће „традиционалних протестаната“ у САД не припадају Лутеранима или Реформатама – који су у Србији признати као традиционални, већ баптистима, методистима и сличним еванђеоско – протестантским заједницама), али и тамо где су у мањини, боре против ширења учења псеудохришћанских верских покрета. Међутим, они то не раде хајком и приписивањем лажних кривица различито верујућима изазивајући тиме револт народа, већ потпуно аргументовано, циљајући пре свега на погрешност њихове интерпретације библијских текстова.¹

Недоследност православних сектолога, који се приликом писања погрдних текстова о еванђеоских хришћанима служе управо њиховом литературом (да би опањкали неке друге), уз видно лицемерје, уочљива је, дакле, и овом приликом.

У поглављу „Новопротестантско деловање у нас“, аутор текста је истакао да поред традиционалних протестантских конфесија, у које је убројао „лутеране, калвинисте, методисте, *итд.*“ (поставља се питање које то још протестантске конфесије потпадају под одредницу „итд“, када су све остале у овој књизи сврстане под појам „нетрадиционалних секти“?), постоје и новопротестантске секте које прозелитирају и насрћу на првенствено „србски“ народ. У ову групу секташких јуришника спадају адвентисти, баптисти, пентекосталци и Јеховини сведоци. За све њих, тј. њихов религијски „фанатизам“ се вели да нимало није безазлен, те да он може да резултује и самоубиствима фанатизованих чланова (иако се сасвим добро зна да ове верске заједнице нипошто нити одобравају нити заговарају самоубиства. Очигледно су Јеховини сведоци намерно побројани заједно са осталим верским заједницама, јер је познато да се дешава да неки од њихових припадника, због одбијања трансфузије крви, понекад подлегну болести). На крају поглавља, казује се и то да секташи у нашој земљи покушавају да изазову револт против СПЦ (иако је заправо супротно), а ево на који начин:

„Да би међу грађанима СРЈ, нарочито онима који нису упућени у догађаје на нашем терену, изазвали револт против Србске Православне Цркве и њеног настојања да своје вернике обавести о погубности деловања секти на нашем духовном и народном простору, новопротестантски секташи пишу

¹ У нашој земљи постоји неколико књига о сектама, култовима и окултизму које су преведене са страних језика, а чији су писци баптисти и други еванђеоски писци. Такве су на пример књиге: „Како разумети секте?“ и „Окултне појаве“ од аутора Џоша Мекдауела и Дона Стјуарта; „Под утицајем сотоне“ од Модерзона Ернеста, као и поменута „Бавоља азбука“ Курта Коха.

текстове о својој наводној „гоњености“, мада их држава, очито, не само не спречава, него им својом пасивношћу чак и погодује, а Православна Црква нити има жеље, нити начина, нити праксу да секташе гони онако како се њима хистерично привиђа.“ (стр. 167).

На питање да ли СПЦ заиста нема намеру нити жељу да врши „гоњење“ (тј. угрожава људска права и верске слободе) мањинских верских заједница, јер тврди да се то њима само „хистерично привиђа“,¹ већ смо делимично одговорили у досадашњем излагању - у коме смо сагледали речник којим се служе православни свештеници и сектолози и упознали се са брдом дезинформација које се о њима намерно шире. Дознали смо такође да многи православни „првоборци“ имају мишљење да „сектама“ треба забранити рад или их бар јавно прогласити (иако без икаквих ваљаних доказа) штетним по државу и народ.

Остала литература

Пре него што направимо преглед само неких од читавог мора новинских чланака који су презентовани широкој јавности у последњих десетак година, а по питању извештавања о раду малих верских заједница и деловању антикултних православних организација, желим да кажем неколико речи о још две књиге из истог корпуса антисекташке литературе код нас. Прва од њих је књига мр Ранка Мандића под насловом „Канибал у српској кући - сатанистичке секте и њихово деловање у српском народу“. Иако ова књига искључиво обрађује деловање сатаниста, масона и сличних тајних организација, у њеном уводу се ипак, тенденциозно, на један прикривен начин, помињу и све остале, па и легално делујуће и свуда у свету признате хришћанске верске заједнице:

„На територији СР Југославије, у посткомунистичком периоду, захваљујући идеолошки омекшаном и тако унапред припремљеном терену, **уочљива је права експанзија секти**, разних покрета и тајних организација. (...) Србија је, изгледа, постала права Мека за деловање секти. Према незваничним подацима само у Београду делује око 200 верских организација од којих је свега 40 званично регистровано. (...) Секте нису дужне да

1 А коме се заиста *хистерично привиђа* гоњење, и то слично ономе из првих векова хришћанства, показаће нам следећи новински текст. Наиме, поводом свог хапшења у јануару 2004. године од стране македонске полиције, митрополит велешко - повардарски Јован (СПЦ) је изјавио следеће: „Наравно, сада је потпуно јасно да су тврђења власти Македоније и расколничког Синода у Скопљу да оваквим **терором, који је једнак прогонима хришћана из првих векова хришћанства**, штите самосталност нације и државе потпуна и недвосмислена лаж, јер смо изложени бруталном терору и потпуном гажењу људских права.“ Лист „Центар“, уторак 13. 1. 2004. стр. 7. Нагласак мој. Но, као што је познато из историје, прогонства у првим вековима постојања Цркве била су праћена масовним погубљењима верника као и њиховим спаљивањем на ломачама. Само „хистерично привиђење“ коме је подлегао митрополит Јован могло је да, од полицијског привођења и саслушавања код судских органа (приликом којих никоме од оптужених није пала ни длака са главе), у његовом уму створи утисак страдања и прогонства каква су доживљавали хришћани за време владавине паганског Рима.

обавесте надлежне институције о учењу које проповедају. Да јесу, вероватно, многе од њих не би ни биле основане. (...) Те групе, друштва и удружења су „темпиране бомбе“ за наш народ и државу. Оне их угрожавају на свим пољима: културном, верском, духовном, економском, здравственом, националном, одбрамбеном и биолошком. (...) Ниједна од постојећих секти није настала на нашем тлу нити има наш културни хабитус. Све су установљене у другим срединама и у другим културама. (...) Кад се све сабере, може се без устезања рећи да су **секте у служби специјалног рата**, који неке од великих сила воде на овим просторима. (...) **Доктрине свих њих су** дубоко анационалне, **богоборачке, антихришћанске**, антиправославне и атеистичке. (...) Стратешки циљеви су им стварање универзалне религије, светске државе и светске владе. *Да би оствариле те циљеве секте раде на психичком, духовном и физичком растакању појединаца и породице, разарању хришћанства, Православне цркве, националних држава и њихових институција:* образовног и финансијског система, привреде, војске, полиције итд. **Све ово говори да им циљеви не само корелирају и кореспондирају него да су идентични са циљевима Новог светског поретка, односно масонерије.** (...) Знатна финансијска средства којима располажу секте, говоре да су повезане са центрима финансијске и политичке моћи у свету.⁴¹

Иако, дакле, ове у свету већ вековима постојеће и у Србији регистроване верске заједнице (које чине онај малочас поменути број од 200 делујућих тј. 40-так регистрованих верских организација) немају ништа заједничко са сатанистима, њихово (иако безимено) помињање у књизи која обрађује деловање тајних и окултних друштава наводи неупућеног читаоца на мисао да све оне заједно природно припадају истој групацији покрета који су крајње негативни по друштво.

Сматрам да оваква категоризација и упрошћавање ради збуњивања и обмањивања читалаца поменуте књиге нимало не служи на част (нити је у служби истине) писцу њеног увода, ма ко он био.

Последња књига о којој желим да нешто изнесем јесте дело Велибора Џомића: „Секте, сатанизам и лажни пророци“ (издато 1994. год. од стране ЕУО епархије жичке).

Уместо свог коментара, на овом месту ћу цитирати текст протестантског теолога Горана Максимовића којег је написао у својој књизи „Христа разапињу зар не?“, а са чијим се констатацијама у потпуности слажем:

„Споменућу још Велибора Џомића, православног публицисту који у листу „Православље“, у чланку под насловом „У служби Богу и свом народу“, са сетом констатује да „државни органи не хају за јеретичко дивљање по Србији“ и „духовно страдање нашег народа“. У истом чланку писац слободан рад „секти“ оцењује као велику националну опасност. Посебну забринутост међу неправославним верницима изазвала је Џомићева књига „Секте, сатанизам и лажни пророци“. Тешко се могу отети утиску да последица читања ове књиге може бити физичко насиље и разрачунавање са неправославним

⁴¹ Ранко Мандић, Канибал у српској кући, Београд 1995. стр. 5-9. Нагласак мој.

верским заједницама и то не без одговорности Џомића. Наиме, осим трагарија о дужностима појединих верника у „другим“ црквама у Крагујевцу, њихових породичних проблема, порекла родитеља и томе слично, те након сатанизације неправославних заједница и осуде за завереништво, злонамерности и остала зла, аутор наводи адресе, места одржавања састанка па чак и боравишне адресе појединаца. Такве произвољне оцене, тенденциозна етикетирања и дељења људи на непријатеље и патриоте, своје и туђе, понекад могу да послуже за остварење конкретних циљева и потпуно се уклапају у тоталитарну филозофију са максимумом – циљ оправдава средство. За присталице овакве филозофије најбитније је да је жељени циљ узвишен. Средство је у таквој ситуацији ирелевантна ствар. (...) Мислим да се оваквим третирањем неистомишљеника *напуштају основни принципи демократије као важне цивилизацијске тековине и прихвата тоталитаризам.*¹

Дискриминација малих верских заједница преко медија и јавних гласила

Иако је тенденциозно и дискриминативно писање и извештавање преко медија (радија, телевизије и новина) о пореклу, деловању и циљевима малих верских заједница постојало и раније, ипак је средином '90-тих година прошлог века направљена прекретница по овом питању. Период најжешћег новинарског разрачунавања са „сектама“ наступио је током три узастопне године, од 1996. до 1999.

Све је, барем према мом сећању, почело дешавањем у Новом Саду, где је у јануару '96. године трагично пострадао млади студент Диф-а, Зајечарац Млађан Костић. Он је, како су медији у то време писали, припадао баптистичкој цркви – а до тога закључка су дошли због тога што је у његовој кући пронађено више књига баптистичког проповедника Сима Ралевића. Несрећом по баптисте, поменути младић је у Новом Саду становао нигде другде него у интернату баптистичке теолошке школе. Ствар је, барем према новинарима, била више него јасна. Баптистичко верско учење је, према њиховом уверењу, било једини разлог што је овај младић завршио свој живот у таласима хладног Дунава. У то време, у различитим дневним листовима, који поседују тираже неки и по неколико стотина хиљада примерака, налазили су се и овакви наслови: „Самоубиство у име Христа“ (Наша Борба); „Не брините, оживећу“ (Вечерње Новости); „У смрт по наређењу“ (Тимочка крими ревија) и слично. Дневни листови су (негде око Божића 1996. године) данима извештавали о том догађају износећи „нова сазнања“ о поменутој трагедији. Новинарски чланци су, као што је било и очекивано, били препуни дезинформација и намерно смишљених лажи. Једна од таквих лажи јесте био и измишљени разговор између младог Костића, који се налазио у то време у Зајечару, и пастора новосадске баптистичке цркве, свештеника Жарка Ђорђевића. Ево како је тај „разговор“ укратко гласио, а како га је, из

¹ Г. Максимовић, Христа разапињу зар не?, Ниш 1995. год. стр. 59-60. Нагласак мој.

„Наше Борбе“ пренео новинар зајечарске „Тимочке крими ревије“ (у броју 5, 20. март. 1996. год. стр. 10):

„Трагедија се десила одмах иза Божића, када се Млађан, после краћег боравка у селу Салашу, надомак Зајечара, у родитељском дому, ненадно вратио у Нови Сад, где је студирао. Повратак у Нови Сад је био последица телефонског разговора са извесним Жарком, из Новог Сада, у коме му се Млађан правдао да није испунио Исусову жељу. Отац Боривоје, коме је понашање сина било сумњиво, прислушкивао је овај разговор и разабрао да му је поменути Жарко, на правдање, одговорио: „Сада ће ти Бог опростити непослушност, али...“

Трагично пострадали младић је у породичној кући у Салашу имао већи број књига Сима Ралевића, међу којима су новинари изабрали само два најпровокативнија наслова: „Од Александра до антихриста“ и „Како ће васкрснути мртви?“, и то из разлога намерног завођења читалаца на странпутицу - у смислу да је садржај ових књига одговоран за насталу трагедију (а у збиљи се ради само о лако разумљивим тумачењима 11. поглавља књиге пророка Данила и 15. поглавља 1. посл. Коринћанима; и у њима нема ни најмањег алудирања а камоли позива на самоубиство¹). Поред ових ту је свакако било и других наслова који говоре о љубави према Богу и ближњима. Ипак, писац текста „Новопротестантско деловање у нас“, у раније спомињаној књизи у издању „Светигоре“ поменуо је овај трагични догађај желећи да њиме посебно истакне „опасност“ која грађанству прети од стране неправославних:

„Најнаметљивији баптистички проповедник је Симо Ралевић из Пећи. (...) Да његов фанатизам није нимало безазлен, сведочи самоубиство Млађана Костића, 21-годишњег студента ДИФ – а из Зајечара, који је у Новом Саду пред оцем извршио самоубиство, скочивши у Дунав. Отац Бора се сећа да је рекао: „Не брине тата, оживећу поново. Молићу се за све вас. Поздрави наше“.²

У новинским чланцима писаним поводом ове трагедије, вршена је манипулација грађанством и у смислу тврдње да „секте“ и финансијски искоришћавају своје чланове. Наиме, у више наврата се у новинама појавио податак о томе да је Млађан Костић послао Ралевићу у Пећ као добровољни прилог 3000 динара (што је почетком те 1996. године износило око 1000 немачких марака, тј. око 4 просечне месечне нето плате) а као доказ је послужила захвалница у форми разгледнице коју је овај добио из Пећи, а која је пронађена у Салашу. Међутим, углавном се нигде није нагласило да је поменути младић ову суму новца послао неколико година раније за време велике инфлације (датум са разгледнице је гласио на 1992. годину), те да је он у то време имао изузетно малу вредност.

1 Да уцућенији православни аутори врло добро знају да баптистичко учење нипошто не заговара самоубиство доказује и следећа изјава из књиге „Библија без Бога, хришћанство без цркве“: „Наравно, нико не тврди да баптисти проповедају самоубиство – то не би било поштено ни према њима као људима, ни према Истини.“ стр. 166.

2 Библија без Бога, хришћанство без цркве; Светигора, Цетиње 1997. стр. 166.

Ево како је овај немили догађај, са своје стране, објаснио човек који је био проглашен за једног од најодговорнијих за младићеву смрт, а у новинама представљан као „извесни Жарко“. Ово је део интервјуа баптистичког свештеника Жарка Ђорђевића који је објавио новосадски лист „Свет“:

„Млађана сам“ - прича Ђорђевић – „први пут видео у септембру прошле године када је поднео молбу да га примимо у наш интернат. Последњих неколико година наша верска заједница је принуђена да због неповољне материјалне ситуације *прима и студенте који нису наши ученици, односно верници*. Тако је и Млађан нашао дом овде, међу нама. *Његова мајка, која се прва преко телефона интересовала за смештај свог сина*, долазила је овде, код нас, Млађану у посету и, колико знам, није имала примедби. И ми смо били задовољни Млађановим понашањем, био је тих, миран младић и, што је најважније, поштовао је кућни ред. То је једино што смо од њега тражили, **јер није био члан наше верске заједнице**. (...) Млађан ме је први пут контактирао 9. јануара око 22 часа, назвавши из свог стана у Зајечару. Био је у изразито еуфоричном расположењу, доста конфузан, а ја прилично уморан, да бих одмах схватио о чему се ради. Међутим, његова изјава да је управо успео да демонстрира своју духовну силу, истеравши из једног свог познаника осамнаест ђавола, шокирала ме је, да би ништа мање шокантно деловала и следећа његова изјава, покушаћу да је цитирам: „Ево, поред мене су три анђела, узимају ми енергију и дошло је моје време да одем“. Умало нисам пао у несвест. Покушао сам да га разуверим, да га убедим да није добро размишљати у том правцу, да он то све умишља, међутим, нисам имао неког успеха. Замолио сам га да позове оца, да мало с њим поразговарам, јер и све то некако није слутило на добро, али, *Бора Костић је те вечери био у Бору и ноторна је лаж да је, како су неки медији објавили, прислушкивао наш разговор*. Млађанову мајку сам у наставку разговора питао да ли је он здрав, на шта ми је госпођа Костић, потиштена и неповерљива, одговорила да је са њим све у реду. Госпођа Костић и ја смо у једном тренутку постали савезници у покушају да Млађана отргнемо од мрачних мисли“. (...) „Као свештеник професионалац“ – каже пастор Ђорђевић – „могу себи да пребацам то, што сам се колебао између чињења и нечињења у Млађановом случају. Пошто сам схватио колико је ситуација деликатна, питао сам се – имам ли право да нечије дете пошаљем на неуропсихијатрију, кад то дете има оца и мајку, који могу да одлучују о његовој судбини. Сада ми је јако жао што нисам био одлучнији, јер сам, можда, могао да спречим трагедију. Неизрециво жалим тог младог човека, за кога ћете, бар унутар ових зидова, чути само речи похвале, иако нам је овај инцидент, као верској установи, веома нашкодио. И још желим да нагласим: све изјаве у штампи које је дала Млађанова породица, разумемо као очај, бол и потребу да се нађе кривац. Не мемерамо, него им опраштамо“. (...) Жао ми је што је ова трагедија послужила некоме да путем медијског прогона Баптистима онемогући даљи рад, али, знате, иако смо као грађани увређени, као верници смо навикли на игнорантски однос власти према нама, што никако не значи да се миримо са тим“ - са жаљењем коментарише Жарко Ђорђевић“. (Нагласци у тексту су моји).

Иако трагично пострадали младић није био члан баптистичке цркве и поред тога што је поседовао а вероватно и читао литературу аутора Ралевића (која се, требало би нагласити, шаље бесплатно свим заинтересованима и то поштом, на основу испуњених наруџбеница – те стога није могуће утврдити психичко стање наручиоца), која је испуњена порукама и позивима за испуњавањем високих моралних начела и стицањем хришћанских врлина, овај догађај је покренуо читаву лавину углавном неоправданих оптужби против највећег броја мањинских верских заједница у Србији и Црној Гори. У наредним годинама, због тежње за сензационализмом и продајом што већег тиража, новинари, потпомогнути свештеницима СПЦ и осталим вајним познаваоцима (сектолозима чија смо дела већ упознали у овом поглављу) су испуњавали новинске странице многобројним непровереним информацијама, не испољавајући ни трунку „сажаљења“ према стигматизованима, који углавном, наравно, нису добијали прилику да у своју одбрану било шта кажу.

Ево само неких од наслова текстова о верским сектама из дневних новина које су излазиле у периоду од 1996. до 1998. године¹, као и оних који су објављивани наредних година:

- Илзузија уместо стварног живота (Борба);
- Истином против догми (како Борба сазнаје у Београду формиран југословенски покрет за заштиту деце од верских секти) (Борба);
- Сузе против кошмара – трагом иницијативе за доношење закона о забрани опасних верских секти (Политика Експрес);
- Секте потискују народност – етнолог о малим верским заједницама (Политика);
- Пророци вуку за рукав по станицама и трговима – феномен секти у нас (Политика);
- Мајка као сатана – трагом иницијативе Нове демократије за доношење закона о забрани деловања опасних верских секти (Политика Експрес);
- Спас у мисионарењу – да ли је почела репаганизација српског народа (Политика Експрес);
- Удружено против зла – основан југословенски покрет заштиту деце и породица од секти (Политика Експрес);
- Легло духовних превараната – еминентни руски теолози недавно у Врњачкој Бањи говорили о верским сектама (Политика Експрес);
- Секте у школском дворишту – појава која све више забрињава (Политика);
- Организовани криминал – трагом иницијативе да се донесе закон о забрани опасних верских секти (Политика Експрес);
- Шиптарска нарко-мафија снабдева дрогом верске секте;
- Секташи оскрнавили православне обичаје на сахрани;
- Разједињавање српског националног бића;

¹ Преузето из књиге Драгољуба Б. Ђорђевића: „Секте, култови, пророци нове истине“, стр. 117-118 и 36-37.

- Цеде мозак и душу;
- Десет хиљада Јеховиних сведока напада Србију (Недељни телеграф, 25. 11. 1998.) а у поднасловима: Јехове отимају и душу и паре, Бесрамно порочни, Прање мозга до немоћи, Одузимају људима и веру и децу;
- Нови спаситељи разбијају заједницу – Васкршња посланица патријарха Павла и епископа СПЦ (Блиц);
- Лажне месије и пророци (Православље, 1. март. 1995.);
- Верске секте и секс – Вавилон ужаса (Вечерње Новости, 6. март. 1998.)
- Секте харају нашим градом (Наша реч, лесковачки локални лист, 23. 11. 2001);
- Лажни спаситељи душе (Панчевац, 19. јул 2002.);
- Диверзија на прузи – дело непознате секте? (Балкан 2. 9. 2004.);
- Секта у оделу деда мрза – у Бору спречена подела пакетића баптистичке цркве (Вечерње Новости, 24. 12. 2004); итд...

После овог летимичног прегледа наслова новинских текстова, у којима је о „сектама“ изношен крајње негативни став СПЦ и њених верника уз мноштво недоказивих оптужби за којекакве злочине (у поређењу са бројем дискриминативних текстова, број оних у којима је покушано реално сагледавање начина деловања и учења малих верских заједница је готово занемарљив и није нимало помогао да се негативна слика о верским мањинама поправи), желим да начинимо мало детаљнији преглед два периодична часописа. Иако се ради о листовима који због својих сталних садржаја не заслужују да буду споменути у једном озбиљном проучавању, и они су се, објављивањем дискриминативних текстова о сектама, били прикључили општем лудилу које је по овом питању владало Србијом током 1998. године. Ево шта су, између осталог, наши јадни грађани могли да прочитају у овим „стручним“ часописима:

На насловној страници листа „Svedok – Dosije X“ од 10. децембра 1998. године, стоји великим словима исписан наслов „СЕКТЕ“, а у позадини мртвачке огољене лобање и реквизити за вршење сатанистичких ритуала. У новинама је објављен интервју са Николом Радмановићем, детективом – специјалистом београдске агенције „Соко секјурити“ и сарадником чувеног антисекташког „гануа“ др Вукадина Цветановића. Интервју, као што ћемо се уверити, обиловао је тенденциозним тврдњама и оптужбама за које није наведен ни један једини доказ. Наравно, уверићемо се и у укупни степен познавања верских секти од стране овог детектива, и на крају морати да завршимо оном народном: „Сачувај нас Боже од оваквих стручњака“. Ево неких изјава овог познаваоца:

„Иза секти стоје светски моћници, које можемо назвати сатанизованом масонеријом. (...) Код нас има више од 250 секти, са приближно 380.000 чланова, од чега је 80-так регистровано, као удружења грађана, хуманитарне организације, невладине организације или верске заједнице. Овде је последњих 10 година отворен верски супермаркет у духу „за сваког по нешто“.

Не постоје у принципу мање или више опасне секте.“

На питање које су секте, ван сатанистичког блока, посебно опасне, детектив је одговорио:

„Од псеудо кришћанских то су свакако Јехови сведоци (наш „стручњак“ чак и не изговара правилно име ове верске заједнице; прим. И. С.), чија је централа за СЕРЈ (ваљда СРЈ; прим. И. С.) у Земуну и Пентикостална или Пентикосна (уобичајен погрешан назив којим се све време служио и др Цветановић; прим. И. С.) црква са седиштем у Симиној 8 у Београду. Зашто су опасне? Јехови сведоци имају најразрађеније методе, највише новца и најдужу традицију. Први пут су код нас регистровани још 1914, у Краљевини Југославији (нашег „детектива“ би требало подсетити да 1914. год. није постојала ни „Краљевина Југославија“ а нити краљевина СХС, која је њој претходила; прим. И. С.). Организовани су као класична обавештајна служба, по систему „паукове мреже“ са централом у Бруклину. Пентикосна црква је директни заступник и промотор политике САД. (...) Они нису ништа друго него „помоћна рука“ америчке дипломатије за протурање интереса Пентагона.“

Под поднасловима „Сатанске секте вршљају Србијом“ и „Све више нових секти“ запазимо оне које саговорник листа наводи (очигледно не знајући да неке од „њих“ у Србији постоје деценијама па и вековима):

„На тлу СРЈ делују бројне верске секте и заједнице, а међу најпознатијим су: Пентакостална црква, надвентисти (тј. адвентисти; прим. И. С.), сајентолози, баптисти, Јеховини сведоци, Харе кришна, Ред источних темплара, Евангелисти, мормони, Мунова секта, Шри Ћин Мои, Ордо темпли оријентис, Веда, Сатија Саи Баба, Витезови истока, Унификациона црква, Ротаријанци...“

Професионално и зналачки побројане верске заједнице нема шта! Не само да су, као што видимо, у исти кош згуране и „бабе и жабе“ (нпр. баптисти са „Редом источних темплара“ и „ротаријанцима“), него су, због превеликог знања којим располаже саговорник, на овако малом простору једни те исти покрети споменути по два пута само на различит начин. На пример, поменута „Мунова секта“ је исто што и „Унификациона црква“ а „Ред источних темплара“ је исто што и „Ордо темпли оријентис“. Није од згорега споменути и то да поред овог, малочас цитираног текста, са леве стране стоји фотографија неког филмског кадра која приказује обнажена мртва тела неколицине особа (највероватније старије деце) као резултат почињеног самоубиства.

Шта рећи на све ово?

Или, да се можда оставимо *Dosijea X*, и обратимо пажњу на текст коју је писала особа од које би се очекивало много више стручности, барем судећи према њеном високом теолошком образовању?

Други лист на који желим да обратимо пажњу, а у коме је објављен текст православног свештеника, протођакона Владислава Вуловића, под називом „СЕКТЕ – пут у лудило и пакао“, јесте месечни часопис „Вечити феномени“ бр. 5, од октобра 1998. године. Текст малочас именованог православног свештеника је у овом часопису био главна тема броја. На насловној страни лис-

та, тенденциозно, да би се читаоци згрозили и пре самог отварања садржаја, објављена је фотографија припадника неког домородачког племена са лицем исцртаним различитим шарама, исколчених очију и потпуно исплаженог језика, који у рукама које су му подигнуте у вис држи дрвени изрезбарени нож прислоњен на своје чело. Да читаоци ипак не би заборавили шта су видели на насловној страни, а пре читања текста о „непријатељима Православља“, ова фотографија је у још крупнијем плану, у црно белој верзији, поновљена на почетку специјалног додатка о сектама. На првој страници овог додатка (стр. 22 у часопису), аутор текста је објаснио да је „термин СЕКТА наметнут Православљу, те да оно за ову појаву има бољу дефиницију:

„Свесно и самовољно одступање од свете Божје воље назива се богоодступништво или богоотпадништво“.

У наставку протођакон Вуловић објашњава ко су, према веровању Православне цркве, ти богоотпадници и богоодступници. Његову изјаву бисмо требали да добро упамтимо, као још један доказ екстремне нетолерантности и искључивости коју испољава велики број (поготово млађих) православних богослова:

„*Богоодступништво или богоотпадништво* (отпадија), у ово време названо нетачним и накарадним термином секта, (чијом је непримереном употребом дошло до великих недоумица и нејасноћа како у стручним круговима, тако и код самих верника, а поготово код обичног народа), *представља свесно и самовољно одступање од свете Богом откривене истине, данас једино сачуване у Светом Православљу* као и порицање Господа Исуса Христа Сина Божјег за истинитог Спаситеља и Богочовека. (...) Богоодступништво се родило на Западу, у крилу изопачене ортодоксије и изопаченог схватања Бога. Поникло је из очајања, као морална супротност католицизму, да собом замени изгубљену моралну власт религије, да утоли духовну жеђ ожеднелог човечанства, и да га спасе не преко Христа, него насиља. То је, дакле, њихова слобода преко насиља, то је уједињење помоћу мача и крви. **Према томе, велики непријатељ Православља није само сатанско безбожје, нити различита демонска умовања, већ и унакажено хришћанство Запада у лицу, пре свега, римокатолицизма. Протестантизам** и сви његови сурогати манифестовани до данас представљају, у ствари, **само наставак безбоштва** које се надовезало на оно које је донела на свет „Велика Римска Блудница“.

Шта запажамо у овом тексту, ако не понајпре тврдњу да „непријатеље Православља“ представљају све могуће цркве и верске заједнице, почев од у свету појединачно најбројније Римокатоличке, преко свих протестантских цркава и њихових „сурогата“ па до атеиста и отворених сатаниста? Баш лепо! Шта очекивати онда у наставку текста када је почетак овакав? Наравно, ништа боље од свега онога о чему смо до сада говорили (на наредним страницама су побројане само неке од многобројних малих верских заједница о којима је, о свакој понаособ, изречено свега по неколико веома уопштених и нејасних реченица, на основу којих нико не може да сазна ни

њихова најосновнија веровања, а камо ли да се упозна са „опасностима“ која од њих долазе).

Наш угледни социолог религије, Милан Вукомановић, је у својој књизи „Свето и мноштво“ добро запазио раширену појаву неаргументоване стигматизације нетрадиционалних верских заједница у Србији и о томе дао веома реалан суд:

„У потрази за сензационализмом, том ирационалном, помало параноидном, **страху од секти највише доприносе наши медији**. Да подсетимо само на неке од наслова и поднаслова у новинама: „Секте – оружје запада“, „Секте харају Србијом“, „Секташтво је болест“, „Секташтво је грех“, „Секте и нови светски поредак“, или, пак, дефиниције да је „Секта све оно што није православно“. *Читав низ сурових убистава и самоубистава, у нас је потпуно произвољно био приписиван различитим „сектама“ и „сатанистичким култовима“, да би се доцније, пред судовима, утврдило како прави мотиви тих трагичних догађаја нису имали никакве везе с религијом, а још мање са сатанизмом.* Као резултат те својеврсне фобије од „неправославних“, „секташких“ религијских група и организација, оснивају се чак и разне **антикултне организације које прилично милитантно наступају у јавности**. Овим феноменом се, штавише, баве не само наши богослови, већ и психијатри, правници, приватни детективи, па и војска! *Предузимају се, затим, методолошки неутемељена истраживања чији се резултати сасвим некритички публикују у нашим најтиражнијим новинама.* На пример, недавно је у једном београдском популарном листу објављено како чак петина наших основаца припада некој од сатанистичких секти. Дакле, свако пето наше дете од 7-14 година! Тај податак је објављен на основу једног крајње проблематичног истраживања, објављеног на узорку од 194 ученика из два разреда исте основне школе.“¹

Упоређивање хришћанских цркава са сатанистима, и њихово заједничко именовање непријатељима Православља и безбожницима, у новинским текстовима којих је било јако пуно у протекле две деценије, могло је да као последицу донесе, а и донело је, крајње негативни став највећег дела српског народа према свим мањинским верским групама. Као допринос илустрацији која ће нам показати какво је расположење међу Србима створено према неправославним мањинским заједницама послужиће текст мог писма које је објављено у дневном листу „24 часа“ бр. 235 од 13. марта 1998. године, на стр. бр. 7, као и писма двојице читалаца који су реаговали на овај мој допис. Молим своје читаоце да добро обратe пажњу на залагања и ставове која сам у писму изнео, као и на тон и њихово „тумачење“ од стране оних који су реаговали:

ПРОБЛЕМ СЕКТИ

Поштована редакцијо листа „24 часа“.

¹ Милан Вукомановић, Свето и мноштво, стр. 124-125. Нагласак мој.

Готово свакодневно у понеким новинама се могу наћи текстови о негативном деловању верских секти, а све чешће се организују трибине компетентних стручњака на ту тему, као и телевизијске емисије. У тим текстовима и емисијама се све неправославне верске заједнице третирају као секте, подједнако негативне, без јасног разграничавања појединих од њих. Што ће рећи, сектама се сматрају све заједнице протестантског порекла, које тумаче Библију различито од Православне цркве, окултистичке и магијске групе, као и сатанистичке секте. Пошто се у одговарајућим емисијама говори о сектама уопштено, а истичу се негативности окултиста и сатаниста, наш народ, иначе верски недовољно просвећен, стиче утисак да су и све верске заједнице протестантског порекла негативне у деловању попут сатаниста. Не смемо заборавити да у нашој земљи постоји много националних мањина (нпр. Мађари и Словаци), које нису традиционално православне као Срби, већ припадају, већином протестантским црквама. Да ли је људски и морално припаднике других народа сматрати секташима и блатити њихово верско опредељење? Зар и они немају право да у својој земљи, где су православни у мањини, Православну цркву прогласе сектом обезвређујући је? Постоји много бивших протестаната, који су прешли у православље, и Православна црква се тиме дичи, али зашто онда спорити право сваком пунолетном Србину, или било коме другом да се, ако он то жели, прикључи некој од протестантских заједница? Сматрам да по том питању не би требало користити двострука мерила, већ дозволити свакоме човеку могућност опредељења, уз крајње објективно обавештавање јавности о раду свих верских заједница у Југославији, јер је хушкање и мржња једно од највећих зала. Сетимо се Богочовека Христа, који је рекао: „Љуби ближњег свог као самога себе“.

Срдачан поздрав
Ивица Стаменковић, Београд

ОБМАНА НЕУПУЋЕНИХ

Протестантске цркве су настале као реакција на супремацију римокатоличке цркве, па су тако и све православне цркве у суштини протестантске. Дакле потпуна је неистина да (ваљда владајућа) Православна црква (која и где?) трпа у исту врећу са сектама и протестантске цркве. Не само да је увредљиво већ је и злонамерно тврђење да (опет која?) Православна црква не поштује своју хришћанску браћу која припадају другим црквама. Напротив постоји континуирана сарадња, али са црквама а не са сектама.

Наш „верски непросвећен народ“ (ваљда српски) ипак није толико необавештен да му се може подметнути рог за свећу. Вероватно је мало њих који ће прихватити да је разлика између хришћанских цркава и секти само у томе што секте „тумаче Библију различито од Православне цркве“. Те разлике су много дубље и треба рећи отворено, непремостиве, па са те стране треба и посматрати покушај да се верске секте изједначе са протестантским црквама. Својом неактивношћу у извесним деловима земље Српска право-

славна црква дозволила је јачање верских секти. Исти приговор би могле да поделе са њом и остале хришћанске цркве.

Хвала на уступљеном простору.

Љ. М.

24323 Фекеџић

(„24 часа“ бр. 242, 21-22. март 1998.)

ПРОБЛЕМ ПРОБЛЕМА

Поводом писма објављеног у „24 часа“ бр. 235 од 13. марта 1998. године, у рубрици „Клуб читалаца“ под насловом „Проблем секти“.

Ако се текстови овакве садржине и даље буду објављивали, од решавања било ког народног проблема неће бити ништа. И опет, ако. Ако је секта г. Ивице Стаменковића код државних органа регистрована као верска заједница не значи да она то и јесте. Устав ове земље за ту област и нема други термин. Но, ако не зна Устав, зна наука. Верске заједнице и секте су два различита појма.

Чуди ме да г. И. Стаменковић уопште и употребљава термин „Богочовек“. Ова искључиво православна сложеница сувише је тешка да би се њоме било ко китио и олако користио у овакве сврхе. И цитат који наводи није рекао Богочовек већ Бог, још у Старом завету.

Не верујем да г. Ивица Стаменковић било ког љуби, Србе посебно.

С. Ј.

Јагодина

(„24 часа“ 23. март 1998.)

Пошто смо се на овај начин уверили да су ментална манипулација и слуђивање српског народа од стране свештеника – инквизитора и њихових сарадника квази – стручњака, типа Биљане Ђурђевић – Стојковић и слично настројених новинара, донели очекиване планиране ефекте који се видљиво очитују у крајње негативном односу према свему неправославном а поготово „секташком“ код већег дела српског народа, извршићемо и конкретан преглед догађаја који су се одиграли протеклих година. Овај преглед ће се односити на дешавања која су директно повезана са вишегодишњом хајком на мањинске вишенационалне верске заједнице, која готово несмањеном жестином, поготово кроз стално публикување нових књига о сектама, траје све до данашњих дана.

Последице верске дискриминације и дезинформисања грађана Србије и Црне Горе

После свих текстова које смо до сада прочитали, а који представљају читаво море (зло)намерно пласираних полуистина и отворених лажи о деловању мањинских еванђеоско – протестантских као и осталих верских за-

једница, чији таласи још увек истом силином заплъскују умове наших, већ довољно разгневених и острашћених грађана, утичући на спирање и оно мало здравог разума што је остало у њиховим главама, какве последице по наше друштво можемо да очекујемо? Сасвим сигурно не позитивни развој међуљудских односа, демократске свести и толеранције према различитостима! Оно што можемо да очекујемо јесте гнев заведених грађана према „злим припадницима разорних секти“ преобучених у узорне домаћине и моралне и поштене људе (вуковима у јагђећој кожи), и жељу за осветом према онима који представљају тако велику опасност по децу и омладину, тј. према онима који су криви за готово сва зла која су нас у последње време задесила (као што су наркоманија, алкохолизам, трговина белим робљем, киднаповања, нестанци лица, убиства и самоубиства, изгубљени ратови итд.).

Управо овакве резултате је дало и истраживање јавног мњења у Србији и Црној Гори рађено током 2000. године. Овим истраживањем је било обухваћено 1004 испитаника, 741 у Србији и 263 у Црној Гори, а од стране Југословенског удружења за верске слободе (ЈУВС).

На постављено питање „Да ли себе сматрате толерантним?“, само по неколико процената људи у Србији и Црној Гори је одговорило негативно:

„Дилеме или тачније проблеми у погледу толеранције нарочито долазе до изражаја и произилазе из одговора испитаника о себи односно личном односу према толеранцији. Само 3% у Црној Гори и 5% у Србији сматра себе нетолерантном особом, док 75% или 3/4 у Србији и 67% или 2/3 у Црној Гори себе оцењује позитивно тј. као „веома толерантну“ особу или особу која се труди да буде толерантна.“¹

Међутим, и поред овако великог броја „толерантних“, у истом испитивању управо те особе су, у исто време, испољиле висок степен нетолеранције према различито верујућима и њиховом деловању. Ево шта је даље показало поменуто истраживање:

„Где се испољава нетолеранција? Резултати показују знатно присутне дефиците верске толеранције посебно у односу на мање верске заједнице: Адвентисте, Баптисте, Методисте и Пентакосталце, које се у литератури и свакодневној језичкој употреби називају „секте“.

Истраживање показује да многи испитаници према појму „секте“ имају негативне асоцијације. *Они углавном повезују мале верске заједнице са негативним, девијантним друштвеним групама, „сатанистима“ и сл.* То се изразито испољава када су у питању активности цркава на плану придобијања младих верника. У Србији 79%, а у Црној Гори 76% испитаника не одобрава такве активности малих верских заједница. *Нетолеранција па чак и непријатељство испољено је и по питању третмана ових верских заједница у друштву* као „отпадника од вере“. У Србији се 41%, а у Црној Гори 52% испитаника изјаснило **за забрану**, а **поред тога и примену**

¹ Новак А. Поповић, Да ли смо толерантни? ЈУВС, Београд 2001.

насилних средстава у борби против „отпадника“ од вере тј. малих верских заједница.¹

Као основне разлоге за испољавање нетрпеливости према тзв. сектама, др Новак Поповић, руководилац Центра за медије и комуникације, наводи три најзначајније ствари, а то су неинформисаност грађана, недостатак сазнања о основним људским правима (у које спада и право на одабир вероисповести), као и неговање предрасуда (јер животна и друштвена пракса не пружају доказе о негативном деловању малочас поменутих малих верских заједница).²

Са друге стране, можемо да закључимо да један од најосновнијих проблема није необавештеност грађана већ погрешна обавештеност која је потекла од стране несавесних аутора, у овом поглављу поменутих, памфлетских књига (које се ни у ком случају не могу назвати озбиљним и документованим научним делима), и многобројних сензационалистичких новинских чланака!

У малочас наведеном тексту, који представља опис ставова оних који чине јавно мњење у Србији и Црној Гори, сазнали смо да се велики број испитаника заложиио и за употребу насиља ради спречавања даљег деловања верских секти. Да се, нажалост, многи нису зауставили само на усменом залагању за насиљем, већ да су од почетка '90-тих година прошлог века почели да га спроводе у праксу, доказују нам многобројни примери из свакодневног верског живота малих верских заједница (секти) у нашој земљи. У последњем делу овога поглавља (који следи), описаћу само неке од догађаја који су се одиграли у задњих неколико година, а са којима грађани наше земље углавном нису упознати - из разлога медијске блокаде и неспремности да се пред домаћом али и светском јавношћу СПЦ и њени јуришници представе у правом светлу, као они који и те како угрожавају не само верске слободе већ и голу егзистенцију својих верских неистомишљеника, честитих и поштених грађана наше земље.

Преглед читавог низа „инцидената“ од којих су неки могли да однесу и мноштво људских живота, а који се тичу физичких напада на објекте малих верских заједница као и на њихове чланове, почећемо описивањем збивања који су се десила од почетка XXI века, дакле од пре само неколико година. Разлог непомињања оних ранијих је једноставан. Немилих догађаја везаних за угрожавање верских права и слобода неправославних у Србији има тако пуно, да би за њихово набрајање и описивање било потребан простор читаве једне књиге.

- Први од догађаја који бих желео да споменем јесте одржавање трибине на новосадском Филозофском факултету 19. 4. 2001. године са темом: „Ве-

1 Наведено дело, стр. 21. Нагласак мој.

2 „Међутим, одређену пажњу привлаче одговори испитаника у Србији који се односе на секте као „агресивне и опасне“ ентитете и на сам појам секта. Такве оцене, посебно када су у питању конкретно наведене верске заједнице, су неадекватне и неочекиване с обзиром да оне својим деловањем до сада нису манифестовале негативно понашање нити проузроковале било какве облике нетолеранције према својој околини или штетне последице по друштвену заједницу.“ Исто, стр. 11-12.

ронаука у школи?“, на којој су поред професора Филозофског и Правног факултета гостовали и представници три мањинске верске заједнице, Адвентистичке, Баптистичке и Еванђеоске (Пентекостне) цркве.

Пошто је поменута трибина била најављивана данима унапред, између осталог и плакатима који су били излепљени по граду, први инцидент који се догодио јесте прелепљивање поменутих плаката другима на којима је била исписана, крупним словима, реч „СЕКТА“. Ноћ пре одржавања трибине, разбијена су два велика двострука прозора на објекту баптистичке цркве, што је додатно подигло тензију изазвану ранијим прелепљивањем плаката. У разговору са једним од старешина баптистичке цркве, новинар „Грађанског листа“, који је извештавао о овом догађају, сазнао је да су прозори на поменутој цркви били разбијени и неколико недеља раније, а да су на фасади већ дуже биле исписане паролe: „Јерес“ и „Марш из Србије“. Током јутарњег програма на ТВ Нови Сад, поводом одржавања трибине, својом поруком се огласио и владика бачки Иринеј Буловић, рекавши да „секте не могу да утичу на формирање свести народа и заложиио се за увођење веронауке у школе“. Пре саме трибине, на Филозофски факултет стигла је најпре полиција, потом припадници „Српског националног фронта“, а затим и гости трибине. Припадници „Српског националног фронта“ су на улазу свим грађанима делили летке са поруком „Реци НЕ сектама“ и објашњавали им да сваки Србин мора да буде православан те да је све друго секташтво. Један од чланова ове организације, који није желео да се представи окупљеним новинарима изјавио је да је „Српски национални фронт“ основан само дан пре одржавања трибине из револта према најезди секти у Србији. Он је изјавио да организацију чине студенти разних новосадских факултета и да им је циљ очување светиња српског народа. Представници ове организације су назвали све цркве које су учествовале на трибини сектама. Треба истаћи чињеницу да су, наравно, на поменути трибину били позвани и представници Српске православне цркве, који се нису одазвали јер нису желели да буду у друштву секташа (што је било бурно поздрављено од стране једног дела окупљене публике). Према изјави датој новинарима једног од гостију трибине, епископа Протестантско – еванђеоске (пентекостне) цркве, Александра Митровића, очигледно је да је СПЦ организовала инциденте који су се десили уочи и током саме вечери када је трибина одржана. Он је то закључио на основу тога што су у друштву припадника „Српског националног фронта“ виђени и православни свештеници. Према његовом мишљењу, „информација која се протура да иза свега стоје револтирани грађани, само је покушај пребацивања пажње с верског и националног на грађанско незадовољство, иако постоје информације да су у ранијим хајкама учествовали и љотићевска омладина, Образ па и организација Црква светог Александра Невског“. Према речима г-дина Митровића, због проглашавања и изједначавања малих верских заједница са сатанистичким култовима, још 21. јануара 1998. године је упућен писмени протест властима СРЈ, али се на тај протест није реаговало нити се било шта предузело. Баш насупрот, те исте године, Скупштина АП Војводине је усвојила документ у коме се предлаже

низ мера заштите од верских секти, без објашњења шта су заправо секте. Након тога су, према речима Митровића, поједини наставници у школама јавно обележавали децу која су била чланови малих верских заједница као „представнике секти“.

- Према кратком извештају „Гласа јавности“ датираног од 17. априла 2001. године (два дана пре малочас поменуте трибине, а само дан пре разбијања прозора на новосадској баптистичкој цркви), у рубрици „Београд“, објављено је да су непознати починиоци демолирали молитвени дом адвентистичке цркве у Борчи. Ево како гласи део поменутог чланка:

„Адвентистичка црква у улици Народне омладине 6 у Борчи била је недавно поново на мети вандала. За сада непозната лица развалила су врата и полупала стакла на свим прозорима.

„Наша црква је већ неколико месеци на удару. Најпре нам је у децембру неко црном фарбом обојио целу зграду, а за последњих месец дана три пута су нам обијали врата. Читава унутрашњост зграде цркве је и даље прекривена стаклом. Полиција је сва три пута изашла на увиђај и написала записник, али је једино констатовала да није у питању провала, јер нам ништа није однето“ тврди Властимир Ранчић, свештеник Адвентистичке цркве.“ (стр. 11).

Јуни 2003. године.

Свештеник Евангеличко – методистичке цркве из Вршца, Јано Сјанта је известио остале мањинске цркве о нападу на њихов објекат који се десио у ноћи између суботе и недеље, 15. јуна (дакле, план је био онемогућавање вршења недељног богослужења), истичући да се камен тежине 600 грама, величине мушке песнице, којим је гађан прозор око 1.15 часова после поноћи, зарио у зид својом најоштријом ивицом. Исти свештеник каже да су напади на њихову верску заједницу отпочели од пре неколико година када је разбијена табла са натписом цркве. Од тада је уследило чак осам напада камењем и циглама, од којих су у три наврата разбијани прозори, ролетне, па чак и металне заштитне решетке. У једном од напада је постављен и неславан рекорд. Резултат бацања 6 цигли, које су биле однекуд донесене, а од којих је једна тежила и читавих 4 кг, том приликом је био разбијање чак 11 прозорских крила. Више пута је био оштећен и свештеников аутомобил и то кад год би био паркиран на улици испред цркве. Локална полиција убеђује вернике ове цркве да је реч о делима које врше пијани људи, али они верују да су у питању планирани и добро осмишљени напади.

Јуни 2003. године.

Готово паралелно са каменовањем Евангеличко – методистичке цркве у Вршцу, бацање каменица на свој верски објекат искусили су и баптисти из Панчева. У току неколико узастопних ноћи, непознати изгредници су у више наврата (преко високе капије на којој је годину дана раније био исписан натпис: ОВО ЈЕ СЕКТА), гађали велико стакло на вратима баптистичког молитвеног дома, све док га у ноћи 21/22. јуна, заједно са неколико жан-

дињера са цвећем, нису разбили. Локална црква је поднела кривичну пријаву против Н. Н. лица, а извршиоци, ни после пет година нису откривени.

Јуни 2003. године.

Прва баптистичка црква из Београда је у понедељак 30. јуна 2003. године поднела пријаву полицији против непознатих особа због исписивања графита претеће садржине. Старешинство цркве претпоставља да је овај графит сачињен неколико дана раније. На зиду оградe, са уличне стране било је написано (водоравно): БЕЖИТЕ ДОК МОЖЕТЕ! СМРТ СЕКТАШИ-МА! А усправно: СРБИЈА. У пријави полицији је наведено да ово нису први изгреди те врсте већ да графити сличне садржине стоје на згради ове цркве већ 2-3 године, а починиоци их сваких неколико месеци обнављају и подебљавају.

Август 2003. године.

Старешинство Протестантске - еванђеоске (пентекостне) цркве из Вршца је известило о исписивању великог погрдног графита на фасади своје цркве. О овој појави је обавештен и инспектор локалног СУП-а задужен за верска питања, који је потврдио да писани графит на фасади представља отворену претњу. Старешинство цркве је обавестило остале мале верске заједнице са којима контактира да се, такође, већ месецима уназад непрестано разбијају прозори на њиховом верском објекту. Пре неколико година је на вратима ове цркве био залепљен проглас на коме су била истакнута веровања сатанистичких култова и обавештење упућено цркви да ће прогонство у Вршцу почети управо од ње.

Фебруар 2004. године.

У ноћним часовима између 26. и 27. фебруара, разбијен је прозор на новосадској баптистичкој цркви.

Март 2004. године.

Дана 18. марта око 23 часа, група од око 30-так хулигана бацила је два молотовљева коктела на „Библијски културни центар“ у Нишу, који ради под окриљем Цркве Божије, у намери да га запали. Хитном интервенцијом присебних укућана, који су на време приметили пожар, спречена је штета ширих размера.¹

Април 2004. године.

Крајем априла месеца, око поноћи, великим каменим блоковима разбијена су три прозорска стакла на верском објекту „Хришћанске заједнице“

¹ Овај напад је сасвим сигурно повезан са догађајима на Косову и Метохији од 17. и 18. марта 2004. године, када су спаљене многе српске куће и верски објекти СПЦ од стране албанских екстремиста. Приликом протеста Срба, поводом уништавања српске имовине на Космету, спаљене су и цамије у Београду и Нишу.

у Новом Саду. Старешинство цркве је известило да је почињена велика материјална штета.

Август 2004. године.

У року од само три дана, од суботе 31. 07. до уторка 03.08. 2004. године разбијено је 10-так прозора на новосадским протестантским црквама: Баптистичкој и Хришћанској заједници.

На вестима Радио телевизије Б-92, 4. августа је објављена вест да су у среду рано ујутро (4. августа) непозната лица разбила четири дупла стакла на улазу у објекат Хришћанске заједнице у Новом Саду, као и да су непосредно пре тога циглама разбијена прозорска стакла и једно стакло на улазним вратима хришћанске хуманитарне организације „Дуга“.

У ноћи између недеље и понедељка 8/9. августа, поломљена су и стакла на прозору и вратима ромског центра „Оаза“ и просторијама ПЕЦ „Заједница Рома“ у Јагодини. На исти начин су поломљена стакла и оштећена фасада и током ноћи између 4. и 5. јуна исте године. Иначе, овај објекат служи за богослужбено окупљање Рома еванђеоско - протестантске вероисповести, а у њему се налазе и просторије вртића (забавишта) за ромску предшколску децу.

Децембар 2004. године.

Током ноћи 25/26. децембра, (дакле током прослављања божићних празника по новом календару) око 01 час иза поноћи, група изгредника је, уз бацање петарди, разбила два прозора на богослужбеном објекту Цркве Божије у Сремској Митровици, и ногама избила лим на улазној капији.

Ипак, нису сви „инциденти“ везани искључиво за вршење напада на покретну или непокретну имовину малих верских заједница и њихових службеника. Неки од њих су били усмерени и на угрожавање живота посетилаца различитих, уредно пријављених, скупова у организацији мањинских цркава.

На пример, током лета 2001. године у организацији Хришћанског центра из Бачке Паланке, који ради у склопу Уједињене пентекостне интернационалне цркве (која у нашој земљи делује већ 80 година), одржан је, у спортској хали „Тиквара“, међународни скуп организован поводом „стогодишњице пентекоста у Европи“. Сличне прославе су ранијих година организоване и у Белгији, Белорусији, Русији, Украјини, Шпанији, Немачкој и Норвешкој и свуда су протекле без инцидента. Међутим, да на „брдовитом Балкану“ (па макар и у равној вишенационалној Војводини) не мора да буде онако као што је било свуда у свету, доказано је и овога пута. Наиме, у току ове конференције, којој су присуствовали и многи страни држављани, испред поменутог спортског центра организован је протест од стране 20-так милитантних грађана који су се представили као верници СПЦ, а који су протестујући против манифестације претили организаторима протеривањем

и линчом, при чему су бацили и молотовљев коктел на аутобус гостију из Панчева. На овом месту навешћу и део новинског текста (који носи наслов: „Срамота за град“) објављеног 19. 7. 2001. године (нажалост недостају подаци о ком је листу реч), који описује даље догађаје, а којег је сачинио новинар Љ. Петровић:

„Такође су разбили (присутни демонстранти; прим. И. С.) улазна врата на Спортском центру и спалили имовину хришћанског центра вредну 2.000 немачких марака. Након преговора демонстранти су пустили учеснике скупа, њих 600-700, да оду, али су притом каменовали два аутобуса и физички напали страног држављанина. Један од гостију је пренет у болницу у Нови Сад, јер му је пукла лобања. Било је и лакших повреда а нанета је и материјална штета“.

Да од овога зла мале верске заједнице може снаћи још горе, доказује и догађај који се збио 8. августа 2003. године у Врднику. Наиме, тога дана, са почетком у 21 час, био је заказан концерт хришћанске музике у част јубиларне 30-годишњице организовања хришћанских кампова у том месту. Концерту је присуствовао велики број младих (око 350 људи), углавном до 25 година старости, из свих крајева Србије, али и из иностранства: из Македоније, Босне и Херцеговине, Хрватске, Немачке, Сједињених Америчких Држава, Канаде и Холандије. Концерт који је био уредно пријављен МУП-у, станици полиције у Иригу, и за који је била издата уредна дозвола, полиција није обезбеђивала нити је била присутна у близини места одржавања. Читав догађај је протицао по плану око сат времена, кад је око 22 часа непознати починилац највероватније секиром пресекао кабл за довод струје и на тај начин прекинуо озвучење. Пошто је шеф обезбеђења концерта, локални верник који је и стручњак на пољу електротехнике отклонио квар у току 15 минута, концерт је настављен, али не задуго. Пола часа касније одјекнула је снажна детонација изазвана експлозијом ручне бомбе (или нечег сличног) која је била бачена на учеснике концерта, од такође непознатог извршиоца који се одмах потом изгубио у мраку. Богу хвала, бомба која је била бачена пала је између паркираних аутомобила учесника концерта, тако да је део гелера, који није нашао место у оштећеним возилима, одлетео у вис лемећи гране дрвећа – које су почеле да падају на престрављене гледаоце. Полиција, која је била позвана након овог зликовачког напада стигла је са знатним закашњењем. Након извршеног увиђаја она се повукла, а многи присутни су напустили концерт плашећи се нових напада непознатих злочинаца. Но, овај бомбашки напад није био крај невољама. После завршетка концерта, око поноћи, приликом паковања музичких инструмената и озвучења, појавио се црни аутомобил (чија је марка и регистарски број упамћен од стране организатора музичке приредбе) чији се возач непрестано обрушавао на учеснике концерта доводећи их у животну опасност. Полиција је позвана поново, али када је издалека видела о ком се аутомобилу – нападачу ради, окренула је своје возило и отишла са места догађаја. Сутрадан је полиција ипак изашла и извршила увиђај а место немилих догађаја је оби-

шао и председник Општине који је пред организаторима концерта изразио забринутост и осудио нападе фанатизованих изгредника.¹

Као што видимо, Србија није баш најбезбедније место за богослужбени живот и деловање припадника малих верских заједница. Медијска хајка и даље узима свој данак у оштећеним фасадама, разбијеним прозорима, разлупаним вратима, и уништавању остале имовине припадника нетрадиционалних вероисповести у нашој земљи. Међутим, оно што такође можемо да оценимо као запањујуће јесте чињеница да само мали број медија, и то само понекад, извештава о оваквим дешавањима која се могу завршити и масовним трагедијама. Да зло буде горе, не труде се само медији да сакрију стварни обим угрожености неправославних у Србији, већ то чине и званични државни органи, који народу сервирају лажне извештаје! Конкретно, ради се о грубом преиначавању извештаја америчког Стејт департмента о верским правима и слободама у СЦГ који је крајем 2003. године уручен Влади државне заједнице. Ево како у целини гласи текст из листа „Данас“ од 10. 2. 2004. године, у рубрици „реаговања“², којег је овим поводом послао протестантски теолог из Београда Радован Богдановић:

Неко не зна енглески

Молим Вас да упоредите ова два извештаја, јер је више него очигледно да оба не могу бити тачна. У овој земљи је неко или глуп, или лаже, или не разуме енглески језик.

„Љајић: Напредак на плану људских права

Београд – Министар Србије и Црне Горе за људска и мањинска права Радим Љајић и представници Амбасаде САД у Београду оценили су у петак (19. децембра) да је у СЦГ учињен значајан напредак на плану заштите људских и верских слобода мањина. Политички саветници Амбасаде САД у Београду Луис Крисок и Лаура Луфтид Љајићу су уручили годишњи извештај Стејт департмента о стању верских слобода и права мањина у Србији и Црној Гори, наводи се у саопштењу Дирекције Савета министара СЦГ за информисање. У извештају се позитивно оцењује стање у тој области у СЦГ и наводи да је све мање ускраћивања и злоупотребе верских слобода мањина и да је у случајевима појединачних инцидената држава правовремено реаговала. Представници Амбасаде САД су истакли да је значајан допринос у напретку у тој области дало Министарство за људска и мањинска права СЦГ“ (Б92, 19. децембар 2003).

Оригинално из извештаја:

„Serbia and Montenegro

Извештај о међународним религиозним слободама 2003.

1 Све информације о инцидентима помињаним у последњем делу овог поглавља (сем оних које су означене као наводи из дневних листова) преузете су из извештаја: <pismo-o-srbiji@yahoo.com>.

2 Текст овог новинског чланка преузет је такође из извештаја: <pismo-o-srbiji@yahoo.com>, од 11. 2. 2004. год.

Биро за демократију, људска права и рад америчког Стејт департамента.

Мањинске верске заједнице извештавају о продуженом проблему вандализма на црквеним зградама, гробљима и осталим верским просторијама. Према Форуму 18 њуз сервиса, око 30 напада догодило се током периода који је обухваћен овим извештајем, укључујући бацање молотовљевог коктела на кућу Санатан у околини Београда. Многи од напада обухватили су графите исписане спрејом, бацање камења или прљање надгробних споменика, а у бројним случајевима причињена је много обимнија штета. Било је око десет инцидената у којима су надгробни споменици оскрнављени, укључујући оне на јеврејском, муслиманском и лутеранском гробљу.

Новинари и верски лидери приметили су да се наставља пропаганда против секти у српским новинама.

Мањинским хришћанским црквама, попут баптистичких, адвентистичких, Јеховиних сведока и других, штампа у Србији и Црној Гори обично даје надимак „секта“. Верски лидери су опазили да се случајеви вандализма често јављају непосредно после појаве извештаја о сектама у новинама. Према неким изворима, чињеница да је водећи српски стручњак за секте један полицијски капетан чији се радови користе на војној и полицијском академијама, даље компликује ситуацију. (18. децембар 2003).“¹

И тако, док се готово свакодневно наставља грубо кршење основних људских права припадника мањинских верских заједница, њихове хуманитарне организације не престају да чине оно што су непрестано радиле од почетка ‘90-тих година прошлог века, а то је дељење хуманитарне помоћи свима, а понајвише православним Србима.

Шта више, током лета 2004. године, приликом званичне посете делегације верских лидера из САД нашој земљи (приликом које су посетили и Кос-

1 Ево како у оригиналу на енглеском гласе, од г-дина Радована Богдановића преведени, изводи из извештаја о стању верских слобода у СЦГ, које су Министру Љајићу предали политички саветници Амбасаде САД, 18. децембра 2003. године, а који су нашој јавности представљени у форми примљених признања за очување високог нивоа верских слобода у нашој држави: „Serbia and Montenegro, International Religious Freedom Report 2003; Released by the Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, US Department of State

...

Minority religious communities report continued problems with vandalism of church buildings, cemeteries and other religious premises. According to the Forum 18 News service, approximately 30 attacks occurred during the period covered by this report, including a Molotov cocktail being thrown at a Sanatan residence outside Belgrade. Many of the attacks involved spray-painted graffiti, rock throwing, or the defacing of tombstones but a number of cases involved much more extensive damage. There were about ten incidents in which gravestones were desecrated, including those in Jewish, Islamic, and Lutheran cemeteries.

...

Journalists and religious leaders noted the continuation of anti-sect propaganda in the Serbian press.

Minority Christian churches, like Baptists, Adventists, Jehovah’s Witnesses, and others often are given the sect moniker in the press in Serbia and Montenegro. Religious leaders have noted that instances of vandalism often occur soon after press reports on sects. According to some sources, the fact that one of Serbia’s leading experts on sects is a police captain whose work are used in military and police academies further complicates this situation.

Released on December 18, 2003.“

Текст овог извода из извештаја америчког Стејт Департамента преузет из: <pismo-o-srbiji@yahoo.com>, од 19. 12. 2003.

мет и упознали се са обимом разарања српских кућа, црква и манастира последњих година), пастор Мајкл Фокнер, старешина највеће баптистичке цркве из Њујорка, изразио је искрену жељу америчких баптиста да, како је рекао, „усвоје једну православну парохију на Косову и Метохији“, што подразумева пружање финансијске помоћи ради поновне изградње и обнове порушених верских објеката и успостављања редовних богослужења. Ево како је о посети америчких верских лидера известио лист „Вечерње новости“, 13. августа 2004. године, на страни 7, преносећи уједно и изјаву председника Савеза баптистичких црква у Србији, др Александра Бирвиша:

„Делегација црква и верских заједница САД, која ових дана борави у Србији где се сусрела с највишим државним функционерима и великодостојницима СПЦ, изразила је у више наврата искрену хришћанску солидарност за страдање српског народа и његових светиња на Косову и Метохији. Сам долазак, како су рекли њени чланови, био је мотивисан жељом да се из верског угла сагледа сва истина о косовским збивањима, и да се страдалим црквама пружи одговарајућа помоћ. Пажњу је овим поводом привукла изјава лидера највеће Баптистичке цркве у Њујорку Мајкла Фокнера, да ова црква чак намерава да „духовно усвоји“ једну цркву и парохију на Косову и Метохији, не би ли јој на тај начин помогла да стане на ноге. Изјава је међу многима створила извесне недоумице, уз дозу сумње шта би то конкретно могло да значи. У Српској православној цркви, где је делегацију примио патријарх Павле с владикама, немају правог одговора. - Духовно усвајање је израз широког значења а у конкретном случају тешко је извући закључак шта је гост из Америке хтео да каже – вели овим поводом владика захумско – херцеговачки и члан Синода СПЦ Григорије. – Мислим да је вероватно у питању само разуђен амерички начин изражавања. Све што је добронамерно, треба да буде поздрављено. Поглавар Баптистичке цркве за Србију и Црну Гору, теолог др Александар Бирвиш, ипак сматра да је Фокнерова порука сасвим јасна: - Они сигурно не желе да некоме наметну своју веру, већ да постану нека врста заштитника једне цркве и једне парохије на Косову и Метохији. То значи да јој помогну да се обнове зидови, да се успостави верски живот, да обезбеде стипендије, за школовање свештеника у Америци. Намере су крајње искрене. Лично сам убеђен да ће ти људи тамо по повратку у Америку организовати акције сакупљања прилога за обнову православних црква, и да ће то бити заиста велика акција.“

Ипак, и поред тога што је др Александар Бирвиш изразио убеђење да ће баптисти из Њујорка засигурно, на основу јавно датог обећања (и поред тога што се на Косову и Метохији, у селу Љевоша крај Пећи, налази згариште велике баптистичке богомоље спаљене 1999. године), уместо спаљених и каменованих баптистичких обнављати православне цркве, велико је питање да ли ће се то заиста и десити. Уколико до указивања обећане помоћи Српској православној цркви од стране америчких баптиста ипак не дође, искључиву кривицу сносиће нико други до тада актуелни Министар вера у Влади Републике Србије др Милан Радуловић.¹ А колико се велико осећање

¹ Наиме, очигледно не делећи мишљење владике Григорија да „све добронамерно треба бити

захвалности родило у српским срцима због посете америчке делегације, која је, док су фанатизовани православци разбијали прозоре и демолирали баптистичке и друге еванђејске цркве по Србији, на згариштима цркава и манастира на Космету лила потоке суза жалећи због њиховог разарања¹, показује и пример из „Политике“ од 17. 8. 2004. године. Наиме, америчка делегација још није честито ни распаковала своје кофере враћајући се са пута, кад је у српским новинама освануо још један од дискриминативних текстова, са насловом: „Верске заједнице у Крагујевцу – шест псеудохришћанских и једна сатанистичка“, у коме је и Баптистичка црква окарактерисана псеудохришћанском тј. лажно-хришћанском.²

Сматрам да смо на овај начин поново показали прави ниво своје националне културе, те да би сваки даљи коментар поводом ове теме био лишен сваког основа.

Закључак

Шта рећи после свих уверљивих доказа који нам несумњиво сведоче о чињеници да је Православље у целини, као и једна од њених грана, СПЦ, утемељено на средњовековним принципима деловања у односу на све вернике другачијих орјентација? Уверили смо се да су Источна и Западна црква током историје употребљавале најразличитије методе присиле према различито верујућима, почевши од застрашивања па до отворених прогона и убијања оних који су се усудили да верују и мисле другачије. Управо из тог

поздрављено“, у свом разговору са делегацијом верских лидера из Америке, Министар Радуловић им је ставио до знања да православне парохије на Космету „нису за усвајање“, упозоравајући да протестантске цркве које постоје у овој покрајини (и делују међу Албанцима) треба да се суздржавају од мисионарског рада јер могу бити искоришћене за остваривање циљева независности Косова. Радуловић је нагласио и то да насупротив угроженој СПЦ, „нове протестантске цркве“ на Космету нико не угрожава – већ да оне представљају „мезимице албанске политичке елите“. (Вечерње Новости, 19. 8. 2004.). На ову изјаву српског Министра вера реаговао је Министар спољних послова СЦГ Вук Драшковић који се, изражавајући жаљење због Радуловићеве изјаве којом је он „увредио америчке верске лидере и довео у сумњу њихове добре намере“, захвалио на њиховој братској спремности да помогну у обнови порушених цркава и манастира. „Таквим ставовима, тај човек није увредио само вас, него и српски народ и његова хришћанска осећања“, навео је Драшковић (РТС, четвртак, 26. август 2004. год).

1 Њихова урлакана лица су се могла уочити и на фотографијама новинара који су извештавали са лица места.

2 Да се ситуација по питању унапређења људских а посебно верских слобода није пуно променила од 2003. године и извештаја америчког Стејт Департамента, показује и овогодишњи извештај Савета Европе. Наиме, према извештају агенције Танјуг, од 29. априла 2008. године, Европска комисија за борбу против расизма и нетолеранције је саопштила да у Србији постоји клима непријатељства према националним и етничким мањинама. У делу саопштења који се односи на положај верских мањина наводи се и да је Закон о црквама и верским заједницама „допринео стварању негативне климе према такозваним ‘нетрадиционалним’ верским заједницама, као што су Јеховини сведоци и одређене евангелистичке групе“. „Поједини представници Српске православне цркве, која игра важну улогу у друштвеном и политичком животу земље, имају удела у подстицању непријатељства према овим групама, које називају ‘сектама’, а њихове припаднике оптужују да су следбеници сатанизма“, наводи се у извештају. (Делови поменутог извештаја преузети из: <pismo-o-srbiji@strategicnetwork.org> од 30. априла 2008. год.).

разлога, то јест праксе насилног разрачунавања са бројчано знатно слабијим верским покретима, а према учењу Светог писма, можемо да закључимо да традиционална црква Истока нипошто не следи изворну и благочестиву Христову и апостолску науку. Насупрот томе, следећи теологију и учења црквених отаца, Православље је испуњено погрешним интерпретацијама Божије Речи (сетимо се само св. Филарета Московског и идеје да „непријатеље отачаства треба сатрти“, а све у складу са правилним обдржавањем Божије заповести „не убиј“), које га је, до краја, и довело до испуњења Христовог упозорења датог његовим ученицима. А оно, подсетимо се, гласи:

„Чак ће доћи час да ће сваки који вас убије помислити да Богу служи.“ (Јн. 16:2).